

**STAN SANITARNY
POWIATU
W 2020 ROKU**

MIASTO RYBNIK, MIASTO ŻORY, POWIAT RYBNICKI

Szanowni Państwo,

Zgodnie z wytycznymi Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na 2020 rok, głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku było promowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia.

W związku z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, głównym zadaniem, które realizował PPIS w Rybniku było prowadzenie działań przeciwepidemicznych w zakresie chorób zakaźnych, tj. przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie poddania się obowiązkowej kwarantannie lub izolacji w warunkach domowych, organizowanie i zlecenie badań na obecność SARS-CoV-2, przeprowadzanie kontroli sanitarnych w zakresie przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Ograniczono planowane czynności kontrolne oraz badania laboratoryjne.

Pierwsze potwierdzone przypadki zachorowania na SARS-CoV-2 na terenie nadzorowanym przez PPIS w Rybniku odnotowano 7 i 8 marca 2020r. u osób, które powróciły z pobytu turystycznego z Włoch (Lombardia).

Państwowy Powiatowy
INSPEKTOR SANITARNY
w Rybniku
dr inż. Michał Dudek

SPIS TREŚCI:

STRONA:

I. Stan sanitarny na terenie Miasta Rybnika w 2020r.

1. Informacje ogólne	6
2. Sytuacja epidemiologiczna w 2020 roku.....	7
3. Wirus SARS-CoV-2	10
4. Szczepienia ochronne	15
5. Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	16
6. Bezpieczeństwo wody	17
7. Stan sanitarny urzędzeń i obiektów użyteczności publicznej	22
8. Bezpieczeństwo żywności	27
9. Stan sanitarny placówek oświatowych, wychowawczych, wypoczynku	38
10. Stan sanitarny w zakładach pracy, nadzór nad chemikaliami	39
11. Choroby zawodowe	44
12. Dopalacze- nadzór oraz monitoring nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi	45
13. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	46
14. Oświata Zdrowotna	48

II. Stan sanitarny na terenie Miasta Żory w 2020r.

15. Informacje ogólne	55
16. Sytuacja epidemiologiczna w 2019 roku.....	56
17. Wirus SARS-CoV-2	58
18. Szczepienia ochronne	63
19. Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	64
20. Bezpieczeństwo wody	65
21. Stan sanitarny urzędzeń i obiektów użyteczności publicznej	70
22. Bezpieczeństwo żywności	73

23. Stan sanitarny placówek oświatowych, wychowawczych, wypoczynku	81
24. Stan sanitarny w zakładach pracy, nadzór nad chemikaliami	82
25. Choroby zawodowe	85
26. Dopalacze- nadzór oraz monitoring nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi	85
27. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	86
28. Oświata Zdrowotna	88

III. Stan sanitarny na terenie powiatu rybnickiego w 2020r.

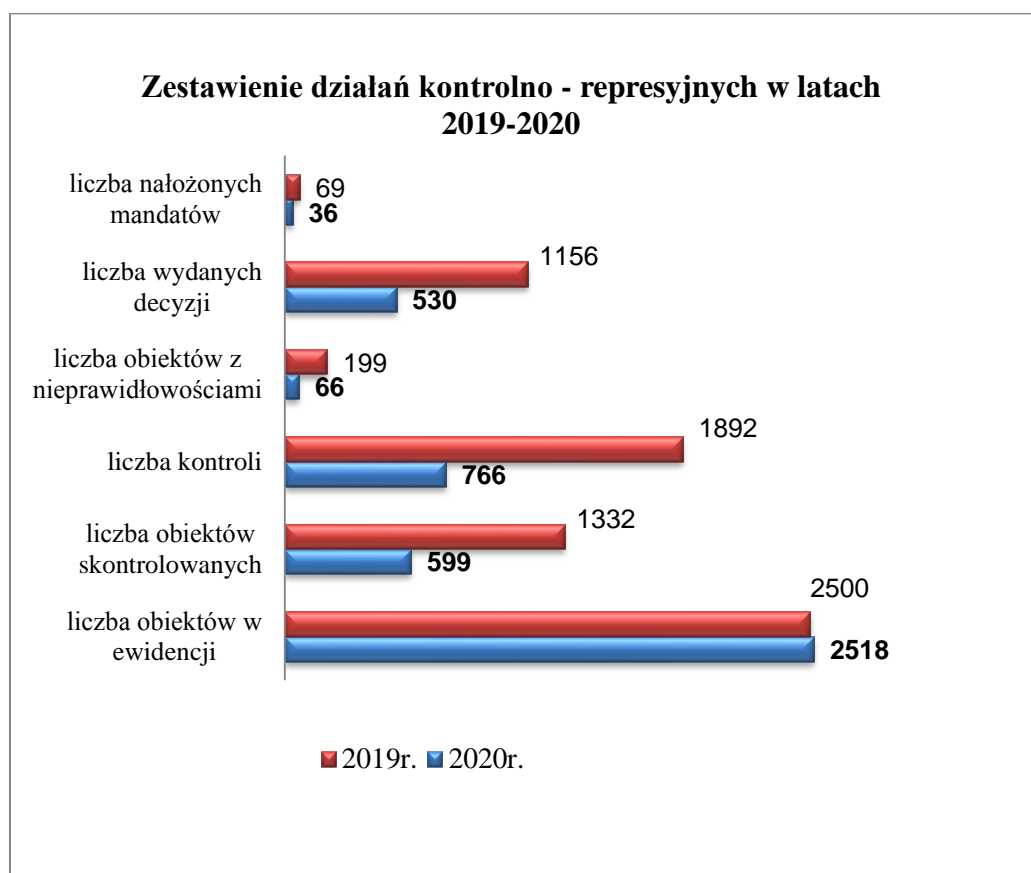
29. Informacje ogólne	94
30. Sytuacja epidemiologiczna w 2020 roku.....	95
31. Wirus SARS-CoV-2	98
32. Szczepienia ochronne	103
33. Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	104
34. Bezpieczeństwo wody	104
35. Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	110
36. Bezpieczeństwo żywności	113
37. Stan sanitarny placówek oświatowych, wychowawczych, wypoczynku	118
38. Stan sanitarny w zakładach pracy, nadzór nad chemikaliami	120
39. Choroby zawodowe	122
40. Dopalacze- nadzór oraz monitoring nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi	123
41. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	123
42. Oświata Zdrowotna	126

**STAN SANITARNY
NA TERENIE MIASTA RYBNIKA
W 2020 ROKU**

INFORMACJE OGÓLNE

W 2020r. skontrolowano ogółem 599 obiektów, w 66 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem 766 kontroli sanitarnych. PPIS w Rybniku w 2020 roku w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie miast Rybnika wydał ogółem 530 decyzji administracyjnych. Nałożono 36 mandatów na kwotę 8.300,00zł.

Ponadto w związku z nadzorem epidemiologicznym wydano 5515 decyzji nakazujących poddaniu się obowiązkowej kwarantannie domowej oraz 212 decyzji nakazujących poddana się izolacji w warunkach domowych. Również w związku z nadzorem nad przestrzeganiem ustanowionych nakazów, zakazów lub ograniczeń zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, nałożono 15 kar pieniężnych administracyjnych za naruszenie obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie, izolacji w warunkach domowych, nie zakrywania ust i nosa oraz brak zapewnienia dystansu społecznego.

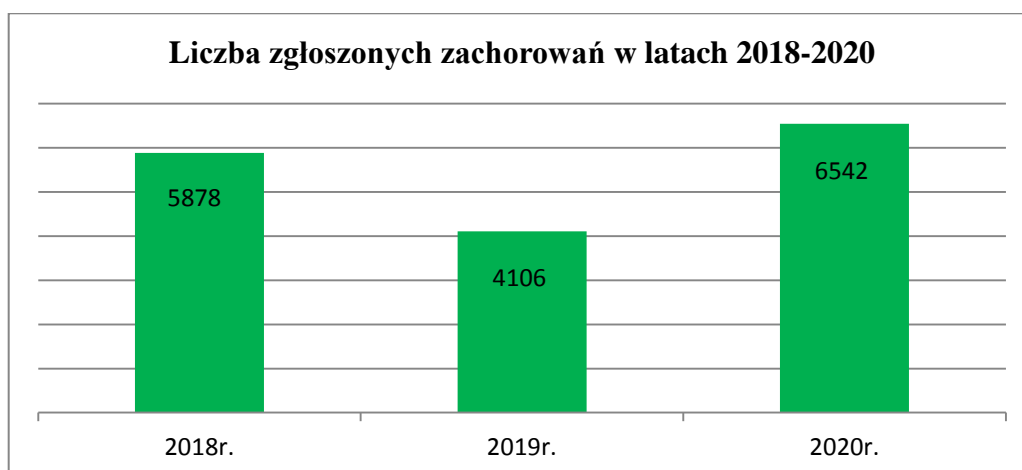
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W 2020 ROKU

Ogółem w mieście Rybnik odnotowano 6542 zachorowań na choroby zakaźne. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-Cov-2 : 5867. Pracownicy przeprowadzali dochodzenia epidemiologiczne, wywiady oraz obejmowali nadzorem osoby z kontaktu z osobami chorymi. Zgłoszenia były rejestrowane w systemach teleinformatycznych, analizowane oraz wykazywane w sprawozdaniach.

Lp.	Jednostka chorobowa	2019r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	2020r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano w 2020r ↑ ↓ ↔
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	9/7	9/9	↔
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	36/36	23/23	↓
3	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	3/3	2/2	↓
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	187/168	54/29	↓
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	176/152	47/28	↓
6	Krztusiec	3/1	1/0	↓
7	Płonica (szkarlatyna)	42/0	12/0	↓
8	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	23/0	17/0	↓
9	Kiła	2/0	0/0	↓
10	Borelioza	48/11	25/6	↓
11	Styczność i narażenie na wściekliczę- potrzeba szczepień	29	6	↓

12	Wirusowe zapalenie mózgu i opon mózgowych	3/3	0/0	↓
13	Ospa wietrzna	493/0	426/0	↓
14	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	13/4	0/0	↓
15	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	13/8	0/0	↓
16	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	4/0	2/0	↓
17	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	8/8	2/2	↓
18	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nieokreślone.	2/2	1/1	↓
19	Giardioza (lambioza)	1/0	2/0	↓
20	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności	1/1	0/0	↓
21	HIV	5/1	1/1	↓
22	Gruźlica	18	9	↓
23	Grypa (podejrzenia)	2718	2050	↓
24	Choroba meningokokowa	1/1	0/0	↓
25	Listerioza	1/1	0/0	↓
26	Grypa potwierdzona badaniami	6/6	6/6	↔
27	Bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez <i>E.coli</i> BNO	4/4	0/0	↓

W 2020r. 1 osoba została zarejestrowanych jako nosiciele pałeczek Salmonella. W przypadku osób chorych na zatrucie pokarmowe oraz nosicieli pałeczek *Salmonella* wykryto pałeczki z rodzaju *Salmonella enteritidis*. Czynnikiem wywołującym posocnicę wywołały szczepy *Salmonella enteritidis* a inne zakażenia jelitowe wywołały szczepy: *enteritidis* oraz *Kentucky*.

W 2020r. odnotowano 142 zgony z powodu choroby zakaźnej. Powodem wszystkich zgonów był wirus SARS-CoV-2.

Ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

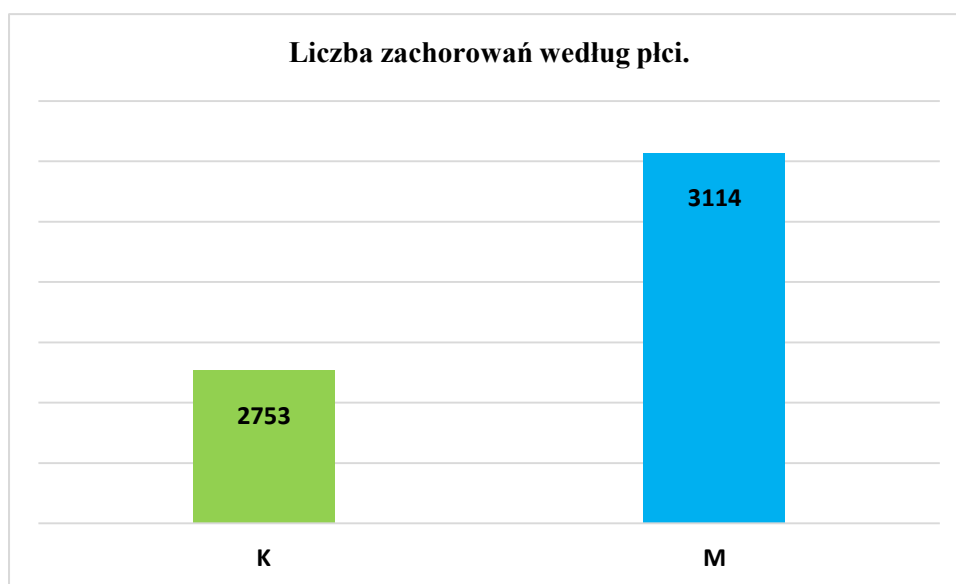
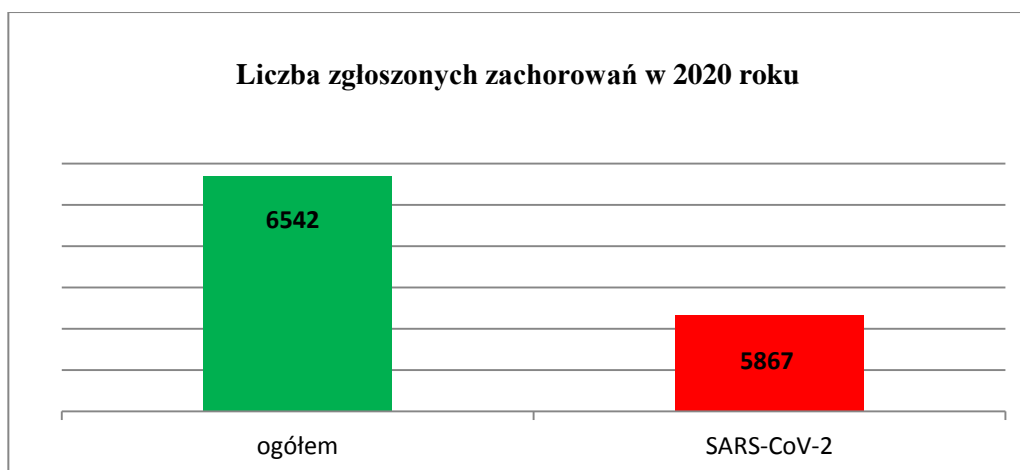
W 2020r. wystąpiło 17 ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Ogniska odnotowano w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku, w SP ZOZ Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku. Wszystkie ogniska wywołał jeden czynnik- wirus SARS-Cov-2.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

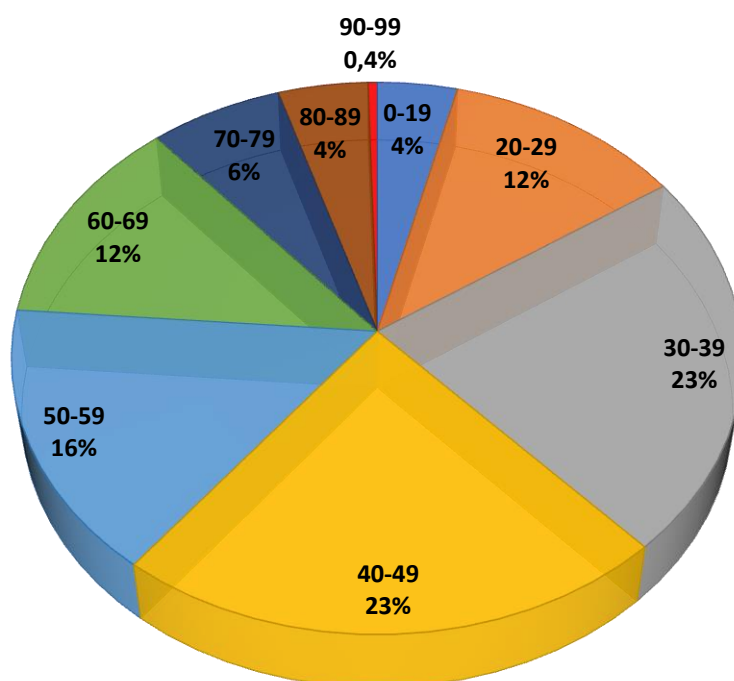
W 2020r. na terenie miasta Rybnika nie odnotowano ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową.

WIRUS SARS-COV-2

Pierwsze przypadki zachorowania na SARS-CoV-2 na terenie Miasta Rybnika odnotowano 7 i 8 marca 2020r. u trzech mężczyzn, którzy powrócili z pobytu turystycznego z Włoch (Lombardia). Na terenie Miasta Rybnika zarejestrowano 5867 przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

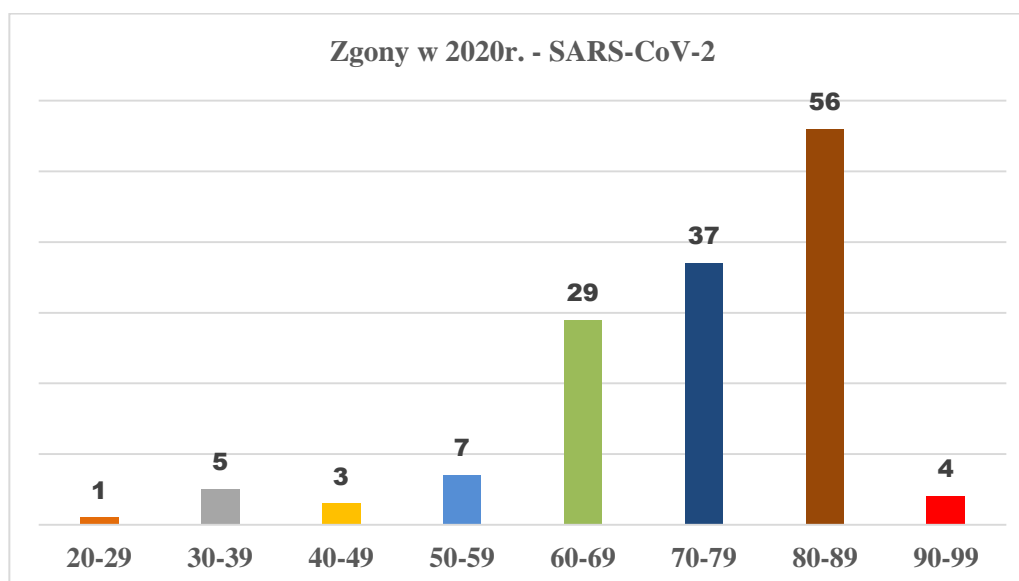
Liczba zachorowań wg. wieku

Wiek	0-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
Liczba zachorowań	228	685	1320	1321	919	731	381	256	26

W 2020r. odnotowano 142 zgony z powodu wirusa SARS-CoV-2, co stanowi 2,4% stwierdzonych przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

Zgony w 2020r. - SARS-CoV-2

W związku z kontaktem z osobą, u której stwierdzono obecność SARS-CoV-2 oraz w związku z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. kwarantanna graniczna), kwarantanna domową objęto 15019 mieszkańców Miasta Rybnika.

Ogniska epidemiczne w związku z SARS-CoV-2

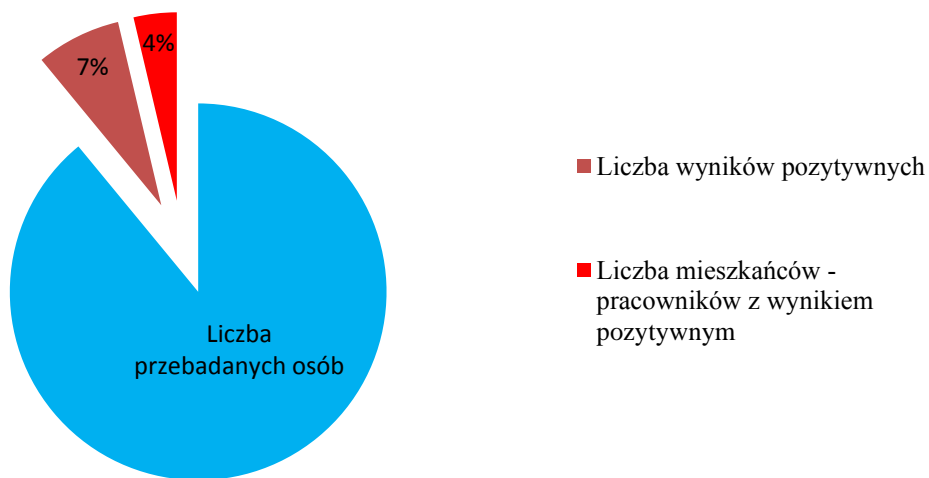
W 2020r. wystąpiło 17 ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Ogniska odnotowano w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku, w SP ZOZ Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku. Wszystkie ogniska wywołał jeden czynnik- wirus SARS-Cov-2. W ogniskach zachorowało 575 osób. 191 przypadków dotyczyło personelu. Liczba zgonów z ogniskach w związku z zakażeniem jaki i bez związku z zakażeniem wyniosła 36. Szpitale stosowały się do procedur, zaleceń oraz szybko podejmowały czynności mające na celu przecięcie drogi szerzenia się zakażenia. WSS nr 3 w Rybniku posiada oddział Leczenia COVID. Badania wykonywał we własny zakresie oraz zlecał podmiotom zewnętrznym.

Odnutowano ogniska również w placówkach niemedycznych tj. Urząd Skarbowy, Dom Seniora, Kopalnie Węgla Kamiennego (2 zakłady) oraz w placówkach oświatowych (szkoły podstawowe, liceach – 5 placówek). Wystąpiło również ognisko domowe. Dotyczyło mieszkańców Rybnika, którzy wrócili z wycieczki z Włoch (Lombardia). Objęto nadzorem rodziny chorych oraz współpasażerów. Wszystkie ogniska dotyczyły zgłoszenia zachorowań na COVID-19.

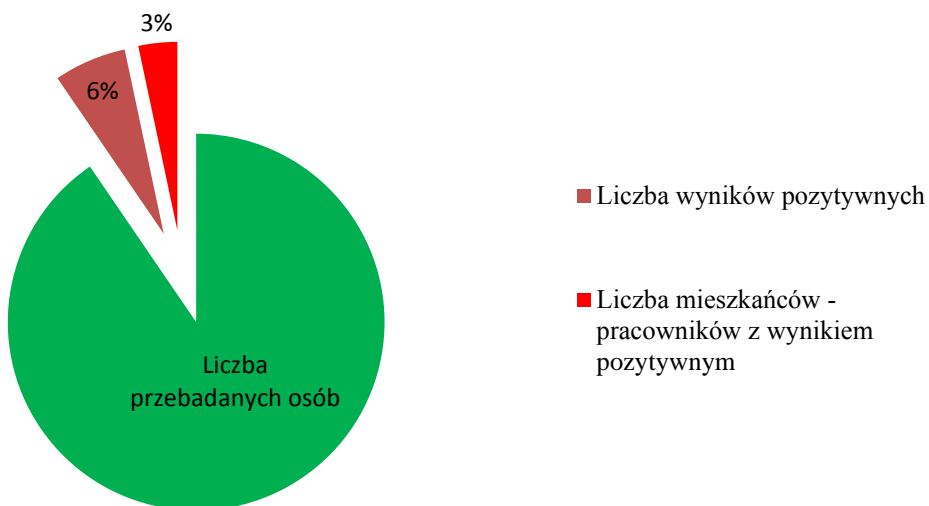
Kopalnie – badania przesiewowe

W związku z wystąpieniem w połowie kwietnia 2020r. wzrostem zachorowań na SARS-CoV-2 wśród pracowników kopalni KWK „ Jankowice” w miesiącu maj 2020r. przeprowadzono badania przesiewowe wśród pracowników KWK „ Jankowice”. Przebadano ogółem 4431 osób, w przypadku 362 osób stwierdzono obecność wirusa SARS-CoV-2. W miesiącu lipiec/sierpień przeprowadzono badania przesiewowe u 3669 pracowników KWK „ Chwałowice”, w wyniku których stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u 252 osób.

KWK Jankowice

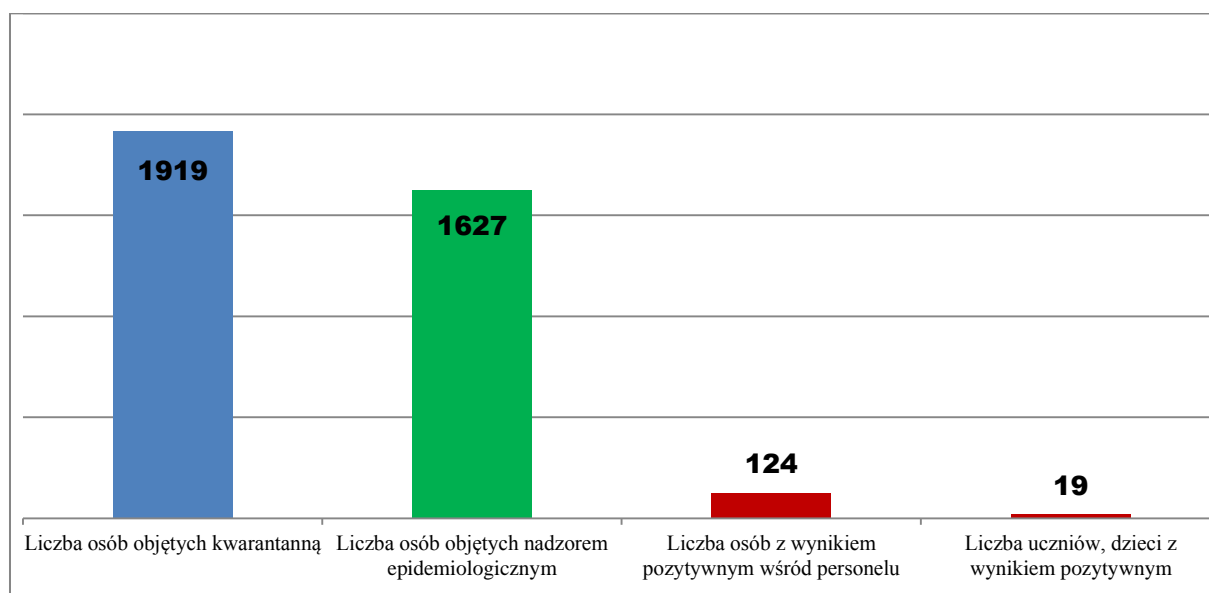
KWK Chwałowice

Ponadto w wyniku badań przesiewowych przeprowadzonych wśród pracowników kopalń leżących poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Rybniku, min. KWK Pniówek, KWK Zofiówka-Borynia- Bzie, KWK Budryk, KWK Sośnica, stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u ok. 90 mieszkańców Miasta Rybnika, pracujących w/w zakładach pracy.

Koronawirus w placówkach oświatowych

W 2020r. w związku ze stwierdzonymi zachorowaniami na SARS-CoV-2 wśród personelu pedagogicznego, niepedagogicznego oraz dzieci (uczniów, podopiecznych) w placówkach oświatowych tj. szkołach, przedszkolach, żłobkach, PPIS w Rybniku wydał 98 opinii sanitarnych o zawieszeniu zajęć stacjonarnych, odnośnie 60 placówek.

W związku ze prowadzeniem działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, pracownicy PSSE w Rybniku przeprowadzali kontrole/wizytacje w zakres przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Przeprowadzono ogółem 910 kontroli i wizytacji w obiektach żywieniowych, galeriach, hotelach, zakładach pracy, placówkach oświatowych, sklepach itd.

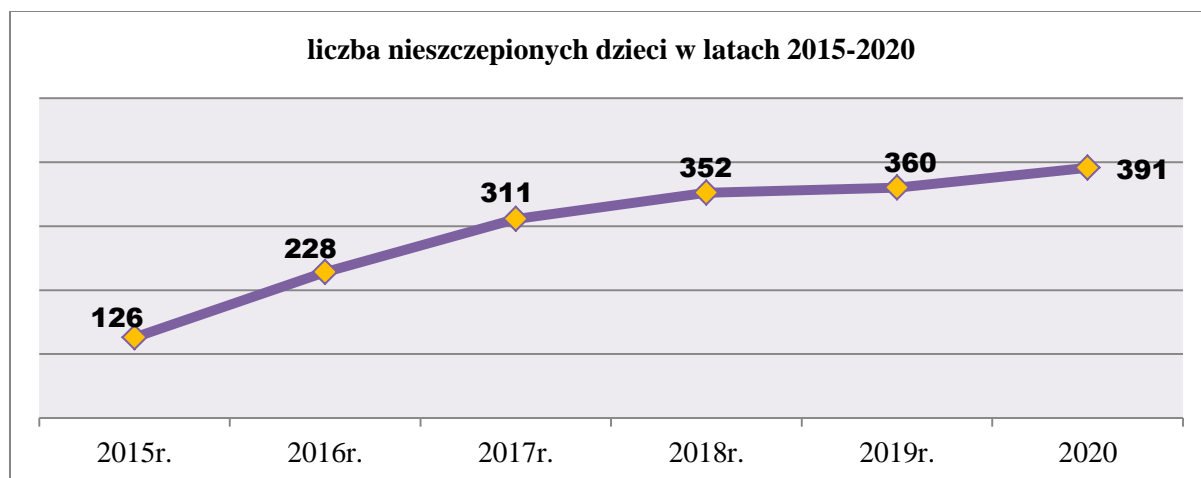
Wydano 15 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej w związku z łamaniem obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie, izolacji w warunkach domowych oraz za nie stosowanie się do ustanowionych w stanie epidemii nakazów, zakazów lub ograniczeń. Wszystkie kary pieniężna zostały nałożone na osoby fizyczne.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

W 2020 roku nadzorowano 37 punktów szczepień. W związku z dynamicznie rozwijającą się sytuacją epidemiologiczną zakażeń SARS-CoV-2 oraz ograniczonym dostępem do placówek medycznych nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w punktach szczepień.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2020r. odnotowano 8 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, a w 2019r. odnotowano 10 NOP.

Na nadzorowanym terenie odnotowano wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2020 punkty szczepień wykazały 391 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2019: nieszczepionych dzieci było 360.

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Lecznictwo zamknięte

Według ewidencji zarejestrowane są 3 podmioty lecznicze zamknięte, w tym szpital jednodniowy. W związku z pismem Śląskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach przeprowadzono kontrolę obiektu tj. SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku ul. Energetyków 46 wytypowanego do miejsc kwarantannowych na wypadek wystąpienia epidemii.

W SP ZOZ Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku ul. Gliwicka 33 przeprowadzono kontrolę sprawdzającą decyzji dot. złego stanu technicznego obiektów. Decyzja PPIS w Rybniku przeprowadzono generalny remont wraz z modernizacją izby przyjęć.

Na zły stan techniczny w/w szpitali wydane są decyzje administracyjne, z których część obowiązków jest już wykonana, a część jest prolongowana, ze względu na zaistniałą w kraju sytuację – stan epidemii oraz ze względów finansowych.

Ogółem wydano 5 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków. Ponadto przeprowadzono kontrolę w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w szpitalu jednodniowym tj. LENSCLINIC 2 Rybnik ul. Mikołowska 47 – w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Lecznictwo otwarte, praktyki zawodowe

Według ewidencji na terenie miasta Rybnika zarejestrowane są 362 obiekty. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 12 kontroli w podmiotach leczniczych. Stan higieniczno-sanitarny kontrolowanych obiektów nie budzi zastrzeżeń. Ponadto przeprowadzono 3 kontrole sanitarne oraz 1 kontrolę interwencyjną w gabinetach prywatnych. Po kontroli interwencyjnej wydano decyzję dot. złego stanu technicznego gabinetu.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

W 2020 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 3 decyzje administracyjne (półroczną okresową ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia, decyzję dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą oraz decyzję nakazującą dotyczącą ciepłej wody użytkowej).

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku –Boguszowicach przy ul. Rajskiej. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2020 r. na terenie miasta Rybnik ogółem średnio ok. 14,5 tys. m³/d wody tj. ok 3 tys. m³/d wody mniej niż w 2020r.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

1. strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – 9467 m³/d.
2. strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku - Stodołach – 2913 m³/d.
3. strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej – 953 m³/d.
4. strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego przy ul. Rajskiej- 1189 m³/d.

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla miasta Rybnika są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem miasta,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-210 Rybnik, ul. Pod Lasem 62 (właściciel ujęć głębinowych w Rybniku przy ul. Tęczowej i przy ul. Rajskiej oraz dystrybutor w 97,6 % wody na terenie miasta),
- PGE Energia S.A. Oddział w Rybniku, ul. Podmiejska, 44-200 Rybnik – właściciel ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach,
- „HYDROINSTAL” Sp. z o. o. 44-253 Rybnik, ul. Jastrzębska 12 (dystrybutor pozostałych 2,4 % wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych).

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2020 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku, Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Energia S.A., a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 (posiadający indywidualne ujęcie wody), zostały wykonane badania 145 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 13 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkami w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem przekroczenia stężenia żelaza, manganu, chloroformu, obniżonego odczynu i OLM w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Natomiast w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2020 r. wykonał badania 6 próbek wody z terenu miasta Rybnika i przeprowadził 2 kontrole sanitarnych mających na celu ocenę jakości wody w strefach zaopatrzenia w wodę z ujęć głębinowych w Rybniku-Stodołach i przy ul. Rajskiej. Próbkami w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną (utrudniony dostęp do obiektu oraz zaangażowanie sił w zwalczanie epidemii) kontrole przeprowadzane były w ograniczonym zakresie, zaś nadzór nad jakością wody odbywał się głównie za pomocą analizy danych z kontroli wewnętrznej.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był nieco niższy, jak w roku 2019 (spadek o 2,1%).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta.

Odnotowano 1 interwencję na temat złej jakości wody do spożycia, w związku z powyższym pobrano próbki do badań laboratoryjnych. W pobranych próbkach stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej żelaza, manganu oraz nieprawidłowość zmian w zakresie mętności. W związku z powyższym wystąpiono do dostawcy wody o podjęcie stosownych działań naprawczych. Badania wykonane po ich przeprowadzeniu wykazały,

że woda spełnia obowiązujące wymagania. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające również, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, informacje o udostępnieniu zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w prowadzonej przez tut. organ bazie danych EXCEL WODA, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

W 2020 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ciepła woda użytkowa

W 2020 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego (np. hotele, domy pomocy społecznej), a także zakładach lecznictwa zamkniętego (szpitale). Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac. Na terenie miasta Rybnika dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 1 szpitalu (pobrano 7 próbek), w Domu Dziecka (pobrano 3 próbki). Ponadto wykonano 6 kontroli sprawdzających dotyczących jakości ciepłej wody użytkowej, w tym dotyczących spraw rozpoczętych w roku 2020.

W szpitalu stwierdzono skażenie w 2 punktach na 7. W jednym było to skażenie wysokie, a w jednym średnie. W związku z powyższym wydano stosowną decyzję administracyjną. Po podjętych działaniach naprawczych, wyeliminowano skażenie, co zostało potwierdzone badaniami. Również pozostałe kontrole sprawdzające wykazały skuteczność podjętych działań naprawczych.

W pozostałych przypadkach woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017r., poz. 2294) - stwierdzono brak skażenia).

Ze względu na sytuację epidemiologiczną, w tym charakter większości obiektów (szpitale, DPS), gdzie przebywają ludzie o większej podatności na skutki zakażenia SARS-CoV-2, utrudniona była realizacja kontroli w ww. obiektach.

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie miasta Rybnika kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 4 pływalniach krytych (w tym pływalni w Zespole Szkół Budowlanych w Rybniku) oraz w sezonie letnim, w 2 pływalniach odkrytych należących do MOSiR w Rybniku. Zarządzający pływalniami, zgodnie z harmonogramami na 2020 r., uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku, zbadali, w akredytowanych laboratoriach, z którymi wcześniej zawarli 196 próbek wody (pływalnie kryte – 194 próbek, pływalnie odkryte- 31 próbek).

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów uzdatniania. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Do najczęstszych zalicza się podwyższone wartości stężenia: chloru wolnego i związanego (nierzadko też wartość wolnego chloru była niższa od wymaganej), chloroformu, potencjału redox, odczynu, mętności, Legionella sp. w wodzie wprowadzanej do niecki. W jednym obiekcie wystąpiło też średnie skażenie ciepłej wody użytkowej w natryskach. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalniami w większości przypadków informowali o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody. W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami tutaj. Organ przeprowadził w 2020 roku kontrole dwóch nadzorowanych pływalni, pobierając łącznie 15 próbek wody (dla pływalni krytej – 5, dla pływalni odkrytej – 10). Stwierdzone przekroczenia dotyczyły następujących parametrów: potencjał redox, chlor wolny, chlor związany. Z powodu sytuacji epidemiologicznej oraz braku funkcjonowania w związku z tym pływalnie nie udało się zrealizować kontroli na pozostałych pływalniach.

W wyniku przeprowadzonych przez przedstawicieli PPIS w Rybniku kontroli w zakresie wypełniania przez zarządców pływalni obowiązku informowania osób

korzystających z pływalni o jakości wody stwierdzono, że we wszystkich przypadkach zamieszczano stosowny komunikat.

Woda w kąpieliskach i w miejscach wykorzystywanych do kąpeli

Na terenie miasta Rybnika w 2020r. funkcjonowały 2 kąpieliska „Pniowiec” i „Kamień” (sezon kąpielowy 22.06.2020 r. - 01.09.2020r.). Dla każdego z kąpielisk Wykonano 1 kontrolę urzędową (przed sezonem) oraz 3 kontrole wewnętrzne wykonał organizator. Na podstawie wyników pobranych próbek i ocen wizualnych, dokonywano bieżących ocen jakości wody w kąpielisku, które przekazywano Prezydentowi Miasta Rybnika. Dokonano także oceny sezonowej. Informacje dot. kąpieliska, w tym wyniki badań były zamieszczane przez tut. Organ oraz organizatora w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym. Brak było miejsc wykorzystywanych do kąpeli.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2020r. Oddział Laboratoryjny, wykonał następujące badania w ramach nadzoru sanitarnego. Ogółem : 55 próbek - 66 oznaczeń fizycznych, 63 oznaczenia chemiczne, 98 oznaczeń mikrobiologicznych, w tym:

- Pływalnie : 22 próbki : 22 oznaczenia fizyczne
36 oznaczeń chemicznych
31 oznaczeń mikrobiologicznych
- Wody do spożycia : 12 próbek : 44 oznaczenia fizyczne
27 oznaczeń chemicznych
42 oznaczenia mikrobiologiczne
- Woda z kąpielisk : 2 próbki : 4 oznaczenia mikrobiologiczne
- Woda z pluskadełka: 1 próbka : 3 oznaczenia mikrobiologiczne
- Wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.* (przedsiębiorstwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą, budynki zamieszkania zbiorowego oraz budynki użyteczności publicznej: 18 próbek - 18 oznaczeń .

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2020 roku na terenie miasta Rybnika znajdowało się **506** obiektów. W 2020 roku skontrolowano ogółem **52** obiekty co stanowiło **10,3 %** ogółu obiektów nadzorowanych, w których przeprowadzono łącznie **54** kontrole. W wyniku przeprowadzonych kontroli w **2** obiektach stwierdzono nieprawidłowości - wydano **2** decyzje nakazujące usunięcie uchybień. Ponadto wydano **5** decyzji zmieniających termin wykonania obowiązku.

Rodzaje obiektów będących pod nadzorem PPIS w Rybniku na terenie miasta Rybnik i skontrolowanych w 2020 r.:

1/ *Ustępy publiczne i ogólnodostępne* – w ewidencji 16 ustępów, skontrolowano 5 obiektów, liczba kontroli 5. Stan skontrolowanych obiektów bez uwag; brak decyzji/mandatów.

2/ *Pływalnie kryte, odkryte i mieszane* – w ewidencji 6 obiektów (4 pływanie kryte i 2 pływalnie odkryte), 4 obiekty skontrolowano, liczba kontroli 5; na nadzorowanym terenie brak jest pływalni mieszanych. Stan sanitarno-techniczny wszystkich obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

3/ *Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę* – w ewidencji 3 obiekty, liczba skontrolowanych obiektów 2, liczba wykonanych kontroli 2. Stan sanitarno-techniczny wszystkich obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

4/ *Noclegownie i domy dla bezdomnych* – w ewidencji 2 obiekty, liczba skontrolowanych obiektów 1, liczba wykonanych kontroli 1. Stan sanitarno-techniczny wszystkich obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

5/ *Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie* – w ewidencji 12 obiektów,

6 zarezerwowanych do kategorii hotele oraz 6 innych obiektów świadczących ww. usługi; skontrolowano 5 obiektów, liczba przeprowadzonych kontroli 5. W jednym obiekcie świadczącym usługi hotelarskie w Rybniku została wydana decyzja administracyjna w związku z interwencją - opisana poniżej w punkcie interwencje, stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny pozostałych obiektów bez uwag.

6/ *Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z wymienionych usług* – w ewidencji łącznie 293 obiekty, ilość skontrolowanych obiektów łącznie 14, ilość kontroli łącznie 14; (tj. 126 zakładów fryzjerskich: ilość obiektów skontrolowanych 8, liczba kontroli 8; 101 zakładów kosmetycznych: ilość obiektów skontrolowanych 4, liczba kontroli 4; 5 zakładów tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 0, liczba kontroli 0; 23 zakłady odnowy biologicznej: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; oraz 38 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1); obiekty o zróżnicowanym standardzie, biorąc pod uwagę warunki techniczne, wyposażenie czy zakres świadczonych usług.

7/ *Dworce autobusowe* – w ewidencji 1 obiekt, w 2020 r. nie przeprowadzono kontroli obiektu.

8/ *Dworce, stacje kolejowe* – w ewidencji 1 obiekt w Rybniku; skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.

9/ *Tereny rekreacyjne* – aktualnie w ewidencji 41 obiektów, w tym 2 plaże przy kąpieliskach; skontrolowano 2 obiekty (2 plaże), przeprowadzono 2 kontrole (2 plaże). Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

10/ *Cmentarze* – w ewidencji: 12 obiektów; w 2020 r. nie przeprowadzono kontroli obiektów.

11/ *Domy pogrzebowe* – w ewidencji 9 obiektów, w 2020 r. nie przeprowadzono kontroli obiektów.

12/ *Inne obiekty* – w ewidencji 111, w tym apteki, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, stacje paliw, parkingi, targowiska, itd; skontrolowano 14 obiektów; liczba kontroli 15. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

Została wydana 1 decyzja zmieniająca termin realizacji obowiązków nakazujących poprawę stanu technicznego (odnowienie ścian w pomieszczeniach oraz ciągach komunikacyjnych Domu Kultury w Rybniku-Boguszowicach).

13/ *Podmioty lecznicze, szpitale* – w ewidencji 89 podobiektów, skontrolowano 3 podobiektu, liczba kontroli 4; w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi

wydano 1 decyzję merytoryczną w szpitalu oraz 4 decyzje zmieniające termin wykonania obowiązku (dotyczy szpitali):

- **SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku:** wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień :
 - zapewnić zmywalność ściany poprzez uzupełnienie ubytków kafelek w łazience, usunąć zacieki na podłodze oraz przyczynę jego powstania, doprowadzić do należytego stanu technicznego brodziki w łazienkach przy salach chorych i uzupełnić znaczny ubytek tynku na suficie w łazience przy Sali chorych;
 - usunąć przyczynę powodującą zacieki na sufitach i ścianach po czym je odmalować.
 - odnowić skorodowane uchwyty przy natryskach i miskach ustępowych oraz odnowić silikon uszczelniający brodziki;
 - doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego ściany i sufity we wskazanych lokalizacjach.
- **SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku:** decyzja prolongująca zmieniająca dotychczasowy termin realizacji obowiązków dot. zapewnienia zmywalności ściany poprzez uzupełnienie ubytków kafelek w łazience, usunięcia zacieku na podłodze oraz przyczynę jego powstania, doprowadzenia do należytego stanu technicznego brodzików w łazienkach przy salach chorych i uzupełnienia znacznego ubytku tynku na suficie w łazience przy sali chorych.
- **SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku:** decyzja prolongująca zmieniająca dotychczasowy termin realizacji obowiązków dot. doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w magazynie bielizny czystej, magazynie odpadów medycznych i innych odpadów oraz zapewnienia przy pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych dostępu do umywalki z ciepłą i zimną wodą i wydzielonego miejsca do przechowywania środków ochrony osobistej.
- **SP ZOZ Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku:** decyzja prolongująca zmieniająca dotychczasowe terminy realizacji obowiązków dot. odnowienia ścian i sufitu w ciągach komunikacyjnych na oddziałach IV i IVA) oraz dot. odnowienia Decyzja została wykonana w całości.
- **SP ZOZ Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku:** decyzja prolongująca zmieniająca dotychczasowy termin realizacji obowiązku dot. doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów we

wszystkich pomieszczeniach oraz ciągach komunikacyjnych oddział XVI – Rehabilitacja psychiatryczna .

14/ *Filie podmiotów leczniczych* - w ewidencji 14 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, wykonano 1 kontrolę. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Nie nałożono mandatów.

Stan sanitarny środków transportu

W 2020 roku wyrywkowo na terenie miasta Rybnika skontrolowano:

- 2 autobusy komunikacji publicznej,
- 2 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 1 samochód do przewozu bielizny.

łącznie: 5 środków transportu.

Skontrolowane środki transportu nie budziły zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym, oraz technicznym - brak decyzji/mandatów. Na nadzorowanym terenie większa część taboru - autobusów komunikacji to autobusy niskopodłogowe w pełni klimatyzowane, spełniają ekologiczne normy EURO 6 tj. mają korzystne wskaźniki dotyczące emisji spalin.

Ponadto w 2020 r. na wniosek różnych podmiotów oraz osób fizycznych wydano:

- 5 opinii dotyczących warunków organizacji imprez masowych na terenie miasta Rybnika,
- 4 inne opinie sanitarne, w szczególności dotyczące regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miasta (3 opinie) oraz uruchomienia punktu aptecznego (1 opinia),
- 18 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich z cmentarzy rybnickich,
- 1 decyzję na wywóz za granicę prochów osoby zmarłej oraz 1 decyzję na wywóz zwłok osoby zmarłej w Rybniku,
- 19 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia do Rybnika zwłok/szczątków z zagranicy.

Pracownicy PSSE w Rybniku w związku z wystąpieniem stanu epidemii i ustanowieniem określonych ograniczeń, nakazów i zakazów przeprowadzili samodzielnie 6 kontroli oraz 94 wizytacje wspólnie z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Rybniku w 3 galeriach handlowych znajdujących się na nadzorowanym terenie (Focus, Plaza i Galeria Śląska).

Interwencje

W 2020 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęło łącznie 16 interwencji, spośród których 7 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów, a 9 rozpatrzono bezpośrednio z terenu miasta Rybnika. Rozpatrzone interwencje dotyczyły:

a/ niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości:

1 interwencja, zostały wykonana 1 kontrola, interwencja bezzasadna

b/ niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi: 3

interwencje, (1 hotel, 1 dom opieki, 1 ustęp) - 1 interwencja okazała się zasadna tj.:

- ✓ interwencja dotycząca obiektu, w którym świadczone są usługi hotelarskie (przeprowadzono kontrolę, w związku z którą została wydana dotycząca niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego w pomieszczeniach obiektu (brudne, zakurzone ściany i sufity w pokojach gościnnych, na klatce schodowej i pomieszczeniu pralnio-suszarni; zacieki na sufitach w łazienkach i magazynie bielizny czystej; brudna, zniszczona wykładzina podłogowa w ciągach komunikacyjnych oraz w niektórych pokojach).

c/ uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi:

1 interwencja, która okazała się zasadna.

- ✓ Interwencja dotyczyła zalegania licznych ilości odpadów komunalnych pod balkonem budynku wielorodzinnego. Do zarządcy budynku, którym jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rybniku zostało wysłane pismo dotyczące wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Teren został natychmiast uprzątnięty, a do tut. organu została przesłana informacja od zarządcy wraz z dokumentacją fotograficzną z podjętych działań.

d/ nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych: 8 interwencji (7 interwencji

bezzasadnych, 1 interwencja zasadna).

- ✓ Interwencja zasadna dotyczyła ustawienia na Rynku w Rybniku koła widokowego przez firmę ROBLAND sp. z o.o. w trakcie odbywającego się Jarmarku Bożonarodzeniowego (przeprowadzono kontrolę, w związku z którą zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do czasowego zakazu prowadzenia działalności przedsiębiorców w związku z wystąpieniem stanu epidemii, o którym mowa w przepisach § 10 ust. 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu

epidemii (Dz. U. poz. 2091 z późn. zm.), które obowiązywało w czasie niezastosowania się do zakazu przez Spółkę. Spółka posiada we wpisie kod PKD 93.29.Z, który obejmuje m.in. pozostałą działalność rozrywkową i rekreacyjną, do której niewątpliwie zalicza się działalność urządzenia jakim jest koło widokowe.

c/ innych spraw: 3 interwencje, wszystkie bezzasadne. Interwencje dotyczyły m. in. dokarmiania na balkonie gołębi w blokach mieszkalnym, stanu sanitarnego pomieszczeń wspólnych w budynku mieszkalnym (szczury w piwnicach budynku wielorodzinnego), stanu sanitarno-porządkowego obiektu PKP Cargo i jego otoczenia.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w ramach wypełniania obowiązków nałożonych ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, sprawując nadzór sanitarny, zapobiegawczy oraz bieżący nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, w celu zapobiegania chorobom zakaźnym. Nadzorowane obiekty to:

- zakłady produkcji żywności tj.: piekarnie, ciastkarnie, wytwórnie i automaty do lodów, wytwórnie kanapek, zakłady konfekcjonujące: wyroby cukiernicze oraz dodatki do jogurtów,
- obiekty obrotu żywnością tj.: sklepy spożywcze, kioski, hurtownie, stoiska,
- środki transportu,
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte tj.: restauracje, kawiarnie, domy przyjęć okolicznościowych, pijalnie piwa lokale, gastronomiczne typu fast food ,
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte tj.: stołówki szkolne, przedszkolne i pracownicze, bloki żywieniowe: szpitali, domów pomocy społecznej, żłobków, bufety przy zakładach pracy,
- zakłady produkujące materiały i wyroby do kontaktu z żywnością,
- obiekty obrotu artykułami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz obiekty obrotu kosmetykami.

Stan sanitarny kontrolowanych obiektów był oceniany zgodnie z jednolitymi procedurami, obowiązującymi w całym kraju.

Pod nadzorem znajdowało się **1312** obiektów. Najliczniejszą grupę stanowiły obiekty obrotu żywnością, a wśród nich sklepy spożywcze. Skontrolowano zdecydowanie mniejszą liczbę obiektów w porównaniu z rokiem 2019 – tj. **394** obiekty, przeprowadzając o ponad połowę mniej w porównaniu z rokiem 2019 – bo **531** kontroli sanitarnych, w tym:

- **36** kontroli w 25 zakładach produkcyjnych
- **336** kontroli w 248 obiektach obrotu żywnością,
- **149** kontroli w 114 zakładach żywienia zbiorowego ,
- **3** kontrole w 3 obiektach produkcji i obrotu przedmiotami użytku
- **7** kontroli w 4 obiektach obrotu kosmetykami.

W **49** obiektach stwierdzono nieprawidłowości, odnotowując tym samym zdecydowanie mniejszą liczbę takich obiektów porównaniu z rokiem 2019, co jednakże nie jest równoznaczne z poprawą stanu sanitarnego obiektów. Spadek liczby obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości jest ściśle związany z przeprowadzeniem znacznie mniejszej ilości kontroli sanitarnych. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg (brudne, zakurzone, ubytki kafelek), w pomieszczeniach zaplecza sklepów, piekarni,
- brudne urządzenia chłodnicze, regały w sklepach, podłogi,
- obecność szkodników lub ich pozostałości (obecność i ślady gryzoni lub obecność szkodników zbożowo-mącznych w sklepach),
- sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia,
- brak właściwego opracowania i wdrożenia procedur opartych na zasadach systemu GHP/GMP/HACCP,
- brak badań wody używanej w obiektach tj. zakłady żywienia zbiorowego, sklepy;
- brak szkoleń pracowników w zakresie higieny środków spożywczych,
- nieprawidłowe komponowanie posiłków podawanych dzieciom w przedszkolach.

Wydano łącznie **58** (zdecydowanie mniej w porównaniu z rokiem 2019) decyzji represyjnych, w tym nakazujących usunięcie stwierdzonych usterek sanitarno-technicznych.

Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia, odnowienia ścian i sufitów, weryfikacji procedur GHP/GMP/HACCP, zapewnienia prawidłowego komponowania posiłków w przedszkolach, zapewnienia szkoleń pracowników z zakresu higieny środków spożywczych.

W przypadku 3 supermarketów sieciowych koniecznym było wystosowanie decyzji nakazujących w trybie natychmiastowym przeprowadzenie zabiegu: dezynsekcji (obecność moli mącznych w szatni) oraz deratyzacji (obecność gryzoni i ich pozostałości - kału).

Ogółem wydano zdecydowanie mniej niż w roku 2019, tj. **420** decyzji: administracyjnych (nakazowych, zatwierdzenia zakładu, zmieniających, wykreślenia z rejestru zakładów, umorzenia, uchylecia, odmowy zatwierdzenia oraz płatniczych) w tym: .

- **51** w zakładach produkcyjnych
- **226** w zakładach obrotu żywnością
- **143** w zakładach żywienia zbiorowego.

Ogólnie za uchybienia sanitarno–porządkowe stwierdzone w kontrolowanych obiektach nałożono **36** mandatów karnych na łączną kwotę **8300** zł odnotowując zmniejszoną ilość i kwotę nałożonych mandatów w porównaniu z rokiem 2019. W rozbiciu na rodzaje kontrolowanych obiektów dane przedstawiają się następująco:

- w zakładach produkcyjnych: 5 mandaty na kwotę 800 zł
- w zakładach obrotu żywnością: 22 mandatów na kwotę 5700 zł,
- w zakładach żywienia zbiorowego: 8 mandatów na kwotę 1600 zł,
- w zakładach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością: 1 mandat na kwotę 200 zł.

Najwięcej mandatów nałożono na pracowników miejsc obrotu żywnością i zakładów żywienia zbiorowego, w głównej mierze z powodu niewłaściwego stanu sanitarno-porządkowego tych obiektów (brudne: urządzenia chłodnicze, półki, podłogi; bałagan na zapleczu – przechowywanie zbędnych przedmiotów utrudniających zachowanie czystości lub dostęp do umywalk; obecność pozostałości po szkodnikach - kał myszy lub obecność szkodników - mole spożywcze) oraz wprowadzania do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia. Natomiast dominującym problemem w lokalach gastronomicznych był brak czystości i porządku na zapleczu oraz brak należytego wdrożenia procedur kontroli wewnętrznej (brak rzetelnie prowadzonych rejestrów dot. GHP/GMP/HACCP).

W 2020r. w związku ze stwierdzeniem

- 1 przypadku prowadzenia w punkcie przedszkolnym, działalności polegającej na wprowadzaniu do obrotu żywności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów,
- 1 przypadku działalności polegającej na wprowadzaniu do obrotu żywności, poprzez stronę internetową i podawaniu w sposób nieprawidłowy informacji o tych produktach (brak wyróżnienia alergenów i podania wartości odżywczej),

- 1 przypadku wprowadzania do obrotu w szkole podstawowej (poprzez automat) żywności w asortymencie niezgodnym z wymogami Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży w jednostkach systemu oświaty (...).

do ŚPWIS tj. do organu posiadającego stosowne kompetencje zawnioskowano o ukaranie właścicieli tych obiektów z art. 103 ustawy z dnia 25.08.2006r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz. U. z 2020r poz.2021).

Stan sanitarny większości nadzorowanych obiektów nie odbiegał zasadniczo od stwierdzonego w roku 2019. W 3 przypadkach stwierdzenia obecności pozostałości po gryzoniach, obecności gryzoni lub moli spożywczych, tj. sytuacji stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia konsumentów, wydano decyzje nakazujące w trybie natychmiastowym przeprowadzenie zabiegów deratyzacji, dezynfekcji i dezynsekcji.

Ponadto w związku ze stwierdzeniem podczas kontroli w jednej z ciastkarni, surowców z przekroczoną datą minimalnej trwałości niezbędne było wydanie decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu tych środków spożywczych, aby nie zostały one użyte do produkcji wyrobów ciastkarskich.

Eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów użytku przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wywożonych zagranicę przeprowadzono **16** kontroli (nieco mniej w porównaniu z rokiem 2019), dokonując oględzin oraz sprawdzenia dokumentacji **19** partii środków spożywczych o łącznej masie : 15.577 kg, w następstwie czego wydano **16** świadectw eksportowych. Świadectwa te dotyczyły tzw. „dodatków do jogurtów” (mini ciasteczka), które eksportowano do Ukrainy.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i kosmetyków

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobierano próby środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz posiłków obiadowych, do badań laboratoryjnych. Łącznie pobrano **141** prób, z czego zakwestionowano **1** próbę posiłku obiadowego pobranego w żłobku, z uwagi na zbyt małą wartość energetyczną posiłku,

niewystarczający procentowy udział energii pochodzącej z tłuszczu, zbyt duży poziomu soli (NaCl).

Najwięcej prób tj.: **103** pobrano do badań, w celu oceny jakości mikrobiologicznej, do określenia zarówno obecności bakterii chorobotwórczych, odpowiedzialnych za zatrucia pokarmowe jak i bakterii tzw. wskaźnikowych w takich grupach produktów jak:

- mleko i przetwory mleczne – **20** prób
- wyroby ciastkarskie i cukiernicze – **10** prób
- mięso i przetwory mięsne – **10** prób
- warzywa – **15** prób
- drób, podroby i produkty drobiarskie – **13** prób
- wody mineralne – **5** prób
- ryby i przetwory – **5** prób
- wyroby garmazeryjne – **20** prób,
- zioła i przyprawy - **5** prób

Ponadto pozostałe 29 prób pobrano w następujących kierunkach:

- **8** prób z grup: ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, mleko i przetwory mleczne, warzywa w tym konserwy warzywne, świeże owoce, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego w celu określenia poziomu zanieczyszczenia szkodliwymi dla zdrowia związkami metali ciężkich tj.: ołów, kadm, arsen, rtęć,
- **1** próba z grup: ziarno zbóż - w celu określenia poziomu zanieczyszczenia pestycydami,
- **6** prób z grup: wyroby cukiernicze i ciastkarskie, wędliny - w celu oznaczenia poziomu zanieczyszczenia tzw. WWA (wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi),
- **2** próby z grupy: soja i przetwory w celu określenia GMO,
- **7** prób z grupy: ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, suszone owoce, zioła i przyprawy, ziarna roślin oleistych, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego w celu określenia zawartości mykotoksyn,
- **4** próby materiałów i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w tym: **1** próba w celu oznaczenia migracji Bisfenolu A, **1** próbę w kierunku oznaczenia pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAAS), **2** próby w kierunku określenia tzw. migracji metali).
- **1** próba z grupy: drób, podroby i produkty drobiarskie w kierunku określenia oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych.

Kolejne 9 prób było pobranych m.in. w celu określenia oceny sensorycznej, zawartości witamin i składników mineralnych (witaminy c, magnezu, wapnia) oraz kofeiny i kwasów Omega-3, -6, -9 oraz wartości energetycznej posiłku, procentowej zawartości białka, tłuszczu, węglowodanów, NaCl.

Wśród 141 pobranych do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności w wyżej opisanych kierunkach, 110 z nich poddano ocenie poprawności oznakowania. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2 obiektach (restauracje) podczas przeprowadzania rutynowych kontroli sanitarnych dokonano oceny jakości zdrowotnej stosowanych tłuszczów smażalniczych. Przy wykorzystaniu tzw. szybkich testów do badań przesiewowych, sprawdzono zawartość związków polarnych. Badane próbki nie wykazały przekroczenia limitów zawartości tych niekorzystnych dla zdrowia substancji.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość pobranych prób	249	419	358	367	399	141
Ilość kwestionowanych prób	8	9	14	31	22	1
	3,2 %	2,1%	4,1%	8,4%	5,5%	1,41 %

Warunki struktury żywienia w zakładach żywienia zbiorowego

Sprawdzono poprawność struktury żywienia w 1 zakładzie żywienia zbiorowego (żłobek), zarówno pobierając próbę posiłku obiadowego do badań laboratoryjnych jak i pobierając jadłospis dekadowy do oceny teoretycznej. Poddany analizie teoretycznej jadłospis dekadowy, uzyskał ocenę negatywną. Nieprawidłowości dotyczyły braku realizacji wytycznych Instytutu Żywności i Żywienia:

- a. dotyczących pokrycia zapotrzebowania na wapń, żelazo wynikających z niewystarczającej podaży mleka/przetworów mlecznych oraz produktów zawierających w swoim składzie żelazo.

- b. w zakresie pokrycia zapotrzebowania na energię (niewystarczająca ilość składników energetycznych).

Wyniki uzyskane w sprawozdaniu z badań laboratoryjnych zestawiono z aktualnymi założeniami (RDA) żywienia dzieci w wieku 1-3 lat wg „Norm żywienia dla populacji polskiej” pod redakcją prof. Mirosława Jarosza, wyd. Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa grudzień 2017r.

Stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- a. kaloryczności posiłku, gdyż była ona niedostosowana do wymogów grupy odbiorców - (niewystarczająca wartość energetyczna, wynikająca ze zbyt niskiego udziału węglowodanów i tłuszczów),
- b. przekroczenia poziomu wystarczającego spożycia (AI) soli.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

W związku z otrzymanymi w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF), powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi w 2020r., – przeprowadzono 126 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

1. „Olej z ryżu naturalny 100% SoRiso” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych.
2. „Tuszką z kurczaka, filet” – obecność bakterii Salmonella Infantis.
3. „CannabiGold Smart, 10 kapsulek, 5,4g.” – Suplement diety - obecność THC oraz nieautoryzowanego składnika nowej żywności – cannabidiolu (CBD).
4. „ACOR.Bazylią” – obecność bakterii Salmonella .
5. „Multi – Frucht Müsli 750g, Migdał Płatek” – obecność niedeklarowanego składnika alergennego – orzechów ziemnych.
6. „Kiełbasa z Gór Świętokrzyskich ” – obecność Listeria monocytogenes.
7. „Pasteryzowany Serek NaTurek Puszysty z rzodkiewką” – możliwa obecność alergenu – niezamierzony dodatek aromatu, który mógł zawierać gorczycę.
8. „Suplement diety - Vimax VigRX, 30 kapsulek” – obecność niezadeklarowanej substancji sildenafilu.

9. „Olej z ryżu MIRA – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów glicydolu oraz estrów 3-MCPD.
10. „Filet z kurczaka schłodzony świeży” – obecność bakterii Salmonella Infantis.
11. „Dipper XL Tongue Painter Raspberry” – skargi konsumenckie – niepożądane objawy po zjedzeniu niewielkiej ilości batonika przez dzieci m.in. ból brzucha.
12. „Filet z piersi indyka” – obecność bakterii Salmonella Saintpaul.
13. „Suplement diety - Hydroxycut Hardcore Next Gen” – podejrzenie o wywołanie silnej niewydolności wątroby skutkującej zgonem.
14. „Kresto sezam” – stwierdzenie obecności bakterii Salmonella Amsterdam i Salmonella Livingstone
15. „Filet z kurczaka świeży”- stwierdzenie obecności bakterii Salmonella Infantis.
16. „Filet z piersi kurczaka Klasa A świeża” – stwierdzenie obecności bakterii Salmonella Enteritidis.
17. „Suplement diety - Detonic” – niezgodność dot. niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w reklamie za pośrednictwem stron internetowych.
18. „Suplement diety – Lung Detox” – niezgodność dot. niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w reklamie za pośrednictwem stron internetowych.
19. „Granit – talerz deserowy 20cm, czarny NBC” – stwierdzenie migracji ołowiu.
20. „Czekolada z solonymi preclami CHATEAU 200g” – możliwa obecność kawałków plastiku.
21. „Paprykarz DE LUXE 210g” – zmienione cechy organoleptyczne - nieprzyjemny zapach, kwaśny smak.
22. „Filet indyczy” – obecność bakterii Salmonella Agona.
23. „Bonduelle – Har blanc tomate epice, Har blanc curry” – niewłaściwa jakość puszek.
24. „Filet z piersi kurczaka - pojedynczy” – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis, Salmonella Infantis.
25. „Nylonowa łyżka z pomarańczowym silikonowym obrzeżem” – stwierdzenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.
26. „Kasza Jaglana K-Classic” – stwierdzenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu – glifosatu.
27. „Frozen turkey breast” – obecność bakterii Salmonella Newport i Salmonella Saintpaul.
28. „Manchons de poulet – Chicken sleeves” – obecność bakterii Salmonella Typhimurium.
29. „Frozen turkey breast” – obecność Salmonella Newport i Salmonella Saintpaul.

30. „Chipsy bananowe” – stwierdzenie przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu oraz sumy WWA.
31. „Tłuszcz roślinny do smarowania” – obecność pleśni w produkcji.
32. „Rukola 100g” – stwierdzenie obecności bakterii z rodzaju Salmonella.
33. „Ugniatacz do ziemniaków Potato Smasher” - stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego limitu migracji specyficznej sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych.
34. „Łyżka z nylonu” - stwierdzenie migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych.
35. „Filet śledziowy a`la matias” – obecność Listeria monocytogenes.
36. „Kapusta czerwona młoda” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorpiryfosu.
37. „Bułki pszenne do hamburgerów z sezamem – Maxi Burger buns with sesame” – niewłaściwa jakości organoleptycznej – obcy chemiczny zapach.
38. „Mega Burger 4 Buns Sezame, 300g” – stwierdzenie obecności pleśni na spodzie bułek.
39. „Paszтет pieczony z dzika” - obecność Listeria monocytogenes.
40. „Produkt tłuszczowy Bielmar” – wykrycie wysokiego poziomu estrów glicydowych.
41. „Skórki z szyjek kurcząt” - obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
42. „Mięso z indyka na kotlety, surowy wyrób mięsny, świeży” – obecność pałeczek Salmonella z grupy B.
43. „Sesam snaps”- obecność tlenu etylenu.
44. „Wino Mogen David Concord” – zmienione cechy organoleptyczne (niecharakterystyczny, wyczuwalny obcy zapach).
45. „Nestle Sinlac Bezglutenowy produkt zbożowy po 4 miesiącu” – wykrycie wysokiego poziomu kadmu.
46. „Sezam obtłuszczony” – obecność tlenu etylenu.
47. „Kajzerka z sezamem XXL. Bułka pszenna posypana nasionami białego i czarnego sezamu, podpieczona” – obecność tlenu etylenu w czarnym sezamie.
48. „Mielony amarantus” - obecność tlenu etylenu.
49. „Seler” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – linuronu.
50. „TIP TOP Topping – mieszanka do produkcji chleba zawierająca w swoim składzie sezam i płatki jaglane” – zanieczyszczenie tlenkiem etylenu.
51. „Grejpfrut Star Ruby” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości chlorpiryfosu metylu.
52. „Talerz dekorowany marki Tedi pn” - stwierdzenie migracji ołowiu

53. „Skórki drobiowe” - obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
54. „Jaja kurze ściółkowe” – obecność bakterii Salmonella spp.
55. „Chips Wasabi” – obecność niedeklarowanego składnika alergennego (gorczycy) w posypce użytej do produkcji chipsów.
56. „Popcorn ziarno kukurydzy do prażenia” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikoksyny Deoksyniwaleonol (DON).
57. „Kasza gryczana prażona” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – glifosatu”.
58. „Gruszki Williams Christ połówki w syropie” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu.

W ramach funkcjonującego systemu RAPEX – przeprowadzono 6 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych kosmetyków.

-Farba do włosów – obecność p-fenylenodiaminy, w niemieckiej wersji etykiety brak wymaganych napisów ostrzegawczych..

Podczas tych działań w 2 obiektach stwierdzono kwestionowaną żywność, która została wycofana z obrotu. Nie stwierdzono natomiast kwestionowanych materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w obrocie.

Interwencje

W 2020 r. zgłoszono nieco więcej niż w roku 2019 - bo **33** wnioski o interwencję dot. niewłaściwych warunków w obiektach żywnościowych oraz niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością , kosmetyków, z czego rozpatrzono i załatwiono wszystkie. Zastrzeżenia osób zgłaszających dotyczyły najczęściej:

- niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych. Zgłaszano między innymi: roztopione czekolady przechowywane w zbyt wysokiej temperaturze, przypalona kanapkę, ogórki kiszone o zapachu zgnilizny, banany ze śladami bytowania szkodników,
- wystąpienia dolegliwości zdrowotnych po spożyciu potraw spożywanych w lokalach gastronomicznych,
- wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- bałagan na zapleczu i w obejściu sklepów, restauracji,
- brak szkoleń personelu z zakresu higieny środków spożywczych,
- obecność szkodników (myszy) w lokalu małej gastronomii,

- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu lokalu gastronomicznego oraz zatrudnianie osób chorych.

Przeprowadzono **33** kontrole interwencyjne. Potwierdzono zasadność **11** (podobnie jak w roku 2019) wniosków stwierdzając zgłaszane nieprawidłowości lub stwierdzając inne wymagające podjęcia działań naprawczych. Osoby winne naruszeń przepisów sanitarnych ukarano **13** mandatami na kwotę **2800zł** (porównywalnie jak w roku 2019). Ponadto wystawiono 4 decyzje administracyjne.

Działania dodatkowe

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz tematyczne (w ramach realizacji zaplanowanych zamierzeń):

Akcja kontrolna -ocena warunków zdrowotnych w placówkach dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego i zimowego

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w 3 placówkach, w których odbywał się wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono naruszeń sanitarnych.

Akcja z IW w sprawie występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 30 kontroli. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Akcja kontrolna – dot. nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi

W związku z pismem ŚPWIS dotyczącego wzmożenia działań w ramach prowadzonego nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi przeprowadzono 2 kontrole w aptece i sklepiku zielarsko-medycznych podczas kontroli dokonano oceny znakowania łącznie 4 suplementów diety i nie stwierdzono nieprawidłowości.

Akcja kontrolna- prawidłowość znakowania, identyfikowalność produktów pochodzenia zwierzęcego oraz postępowanie z odpadami (dokumenty towarzyszące)

W związku z pismem ŚPWIS w sprawie prowadzenia wzmożonego nadzoru sanitarnego nad placówkami i stoiskami, które wprowadzają do obrotu mięso i jego przetwory, przeprowadzono 8 kontroli w 8 obiektach. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono naruszeń sanitarnych.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii podczas rutynowo przeprowadzanych kontroli sprawdzano także czy kontrolowane zakłady żywieniowo-żywnościowe dostosowały się do wymagań przepisów wprowadzających określone nakazy i ograniczenia przeciwepidemiczne. Reagowano także na wpływające różną drogą sygnały społeczeństwa o braku stosowania tych przepisów.

STAN SANITARNY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH, WYPOCZYNKU

W 2020r w ramach działań Sekcji realizowano zadania z zakresu ochrony zdrowia dzieci i młodzieży w związku z ich pobytem w placówkach nauczania, wychowania, opieki i wypoczynku. Sprawowano nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi zgodnie z obowiązującą procedurą kontroli i dokonywano oceny warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży. Przeprowadzono ogółem 51 kontroli sanitarnych, w tym 3 w okresie wypoczynku zimowego. Pod nadzorem zarejestrowanych było 144 placówki stałe oraz 3 placówki sezonowe.

W wyniku kontroli sanitarnych w szkole podstawowej stwierdzono zły stan techniczny ścian na sali gimnastycznej i na zapleczu. Została wydana decyzja administracyjna w Szkole Podstawowej nr 35. Zakończono decyzje administracyjną w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11 w Rybniku.

W ramach bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo-wychowawczych kontrolowano stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W 2020 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu uczniów w 2 placówkach u 134 uczniów. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Stoły i krzesła, z których korzystają uczniowie w badanych placówkach są zestawione i oznakowane według normy.

W związku z pandemią wirusa COVID-19 i powrotem dzieci do szkół wydano 98 pozytywnych opinii o zdalnym nauczaniu w 60 placówkach. W trakcie kontroli przestrzegania wytycznych MEN, MZ, GIS ustalono, iż dyrektorzy szkół i placówek przygotowali regulaminy, procedury funkcjonowania w czasie epidemii. Współpracowano z wydziałami edukacji celem przekazywania informacji na temat bezpiecznego powrotu do szkół. Na bieżąco monitorowano sytuacje w placówkach oświatowych oraz podejmowano decyzje stosownie do zmieniającej się sytuacji i rozwoju epidemii.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku zimowego skontrolowano 3 placówki, gdzie wypoczywało 135 uczestników. Baza lokalowa kontrolowanych placówek przedstawia się dobrze. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewnili uczestnikom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę medyczną. Kontrolę warunków wypoczynku dla dzieci i młodzieży były wzmocnione działaniami edukacyjno-informacyjnymi pod hasłem „Bezpieczne ferie”.

Interwencje

W 2020 roku przeprowadzono ogółem 2 kontrole interwencyjne w placówkach oświatowych tj. szkoła podstawowa -1, w żłobku-1. Interwencje dotyczyły: zbyt dużej liczby uczniów w klasie, złego stanu sanitarno-technicznego placówki. Interwencje były bezzasadne.

STAN SANITARNY W ZAKŁADACH PRACY, NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

W roku 2020 na terenie miasta Rybnika objętych nadzorem było 404 zakłady – wzrost o 5 zakładów. W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 41 zakładów pracy, tj. 10,14 % obiektów objętych nadzorem na terenie miasta Rybnik, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 16 zakładów. Ogółem przeprowadzono 46 kontroli, w tym 20 kontroli sprawdzających.

Wydano ogółem 31 decyzji, w tym 22 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów i 1 decyzję uchylającą. Wydano 12 decyzji płatniczych.

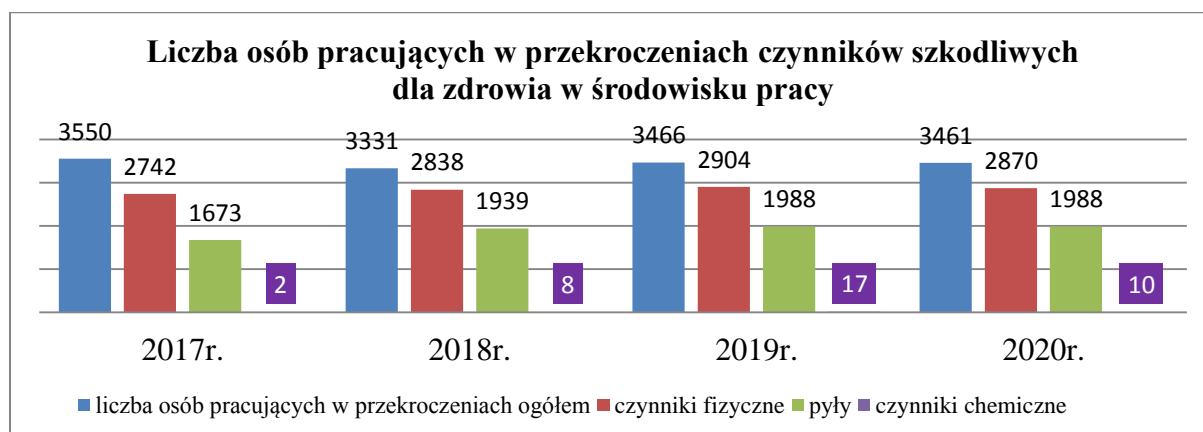
Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

W 2020 r. ewidencją objęto 27 zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze – liczba zakładów nie uległa zmianie. W 2020 r. skontrolowano 5 zakładów, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracuje ogółem 350 osób. Przeprowadzono ogółem 5 kontroli. Nie wydano decyzji. Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2020 r.:

- promieniowanie jonizujące w 2 zakładach pracy
- fenoloftaleina w 1 zakładzie
- benzen w 1 zakładzie
- formaldehyd w 1 zakładzie
- cytostatyki w 1 zakładzie
- pararozanilina w 1 zakładzie.

Ocena warunków pracy w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 60 zakładów, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 3461 osób, w tym w przekroczeniu NDS/NDN na czynniki fizyczne 2870 osób, pyły 1988 osób, czynniki chemiczne 10 osób – liczba zakładów wzrosła o 1 w stosunku do 2019 r. W 2020 r. skontrolowano ogółem 4 zakłady, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje 286 osób. Przeprowadzono 4 kontrole. Nie wydano decyzji. Poprawiono warunki pracy dla 17 osób, w tym: na czynniki fizyczne dla 10 osób, czynniki chemiczne dla 7 osób.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, prekursorami, produktami biobójczymi oraz detergentami

W 2020 roku w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajduje się 57 obiektów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym 13 producentów (importerów, formulatorów) substancji chemicznych i ich mieszanin – wzrost o 2 zakłady w stosunku do 2019 r. Kontrole przeprowadzono w 5 zakładach, w tym u 1 producenta. Przeprowadzono ogółem 7 kontroli. Wydano 2 decyzje, które dotyczyły:

- poinformowania Inspektora do spraw Substancji Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mieszaniny niebezpiecznej
- dokonania prawidłowej klasyfikacji mieszaniny
- wprowadzania do obrotu mieszanin chemicznych sklasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. opatrzone etykietą zawierającą: zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia zgodne z klasyfikacją tej mieszaniny; zwroty wskazujące środki ostrożności odpowiednie dla każdej klasy zagrożenia; nazwę chemiczną określającą substancję, która wpływa na główne zagrożenie dla zdrowia zgodnie z klasyfikacją tej mieszaniny; prawidłowe hasła ostrzegawcze; oznakowane hasłem ostrzegawczym.
- udostępniania kart charakterystyki mieszanin zawierającą w Sekcji 2.1 klasyfikację mieszaniny i w Sekcji 3.2 klasyfikację składników mieszaniny wyłącznie zgodnie z rozporządzeniem Nr 1272/2008 (CLP)
- zapewnienia aktualizowania kart charakterystyki mieszaniny chemicznej, tj. podanie prawidłowych wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia i najwyższego dopuszczalnego stężenia chwilowego oraz aktualnie obowiązujących przepisów prawnych.

Ponadto skontrolowano 18 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 18 kontroli, wydano 1 decyzję, która dotyczyła:

- sporządzenia spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin
- uzyskania kart charakterystyki stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin
- zapewnienia dostępu pracownikom do informacji zawartych w kartach charakterystyki.

Na terenie Miasta Rybnika znajdują się 3 podmioty produkujące detergenty – wzrost o 1 zakład w stosunku do 2019 r. W 2020 r. roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną. Decyzji nie wydano.

W ewidencji sekcji Higieny Pracy znajduje się 21 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze w tym 2 producentów i 1 importer – liczba zakładów bez zmian w stosunku do 2019 r. W 2020 roku nie przeprowadzono kontroli w zakresie wprowadzania produktów biobójczych. Przeprowadzono 16 kontroli u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajdują się 2 podmioty wprowadzające do obrotu prekursorów narkotyków kat. 2, 2 podmioty będące producentami prekursorów kat. 3 oraz 24 podmioty wprowadzające do obrotu prekursorów narkotyków kat. 3 - liczba zakładów bez zmian w stosunku do 2019 r. W 2020 roku przeprowadzono ogółem 4 kontrole, w tym 1 u wprowadzającego do obrotu prekursorów kat. 2 i 3 kontrole u stosujących prekursorów kat. 3 w działalności zawodowej. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór w zakresie ochrony pracowników przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi

W 2020 roku ogółem skontrolowano 4 zakłady pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 158 osób. Ogółem przeprowadzono 4 kontrole. Decyzji nie wydano.

W 2020 roku w wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych i wydanych nakazów poprawiono warunki pracy poprzez dokonanie pomiarów czynników szkodliwych środowisku pracy. Poprzez podjęte działania techniczne i organizacyjne obniżono stężenie czynnika szkodliwego dla zdrowia występującego w środowisku pracy tj. ksylen, toluen, octan etylu, oraz czynnika fizycznego – hałasu.

Interwencje

W 2020 r. do PSSE Rybnik wpłynęło 7 wniosków o interwencję. które dotyczyły:

- braku na stronie internetowej podanej na oznakowaniu opakowania produktu udostępnionego na tej stronie arkusza danych składników dla ogółu społeczeństwa
- nieprawidłowości w zakresie prawa pracy (mobbing)
- nieprawidłowości przy sprzedaży gazów technicznych – niepełnych butli

- obecności pluskiew w zakupionym narożniku
- złego stanu higieniczno-sanitarnego zaplecza higieniczno-sanitarnego
- wprowadzania do obrotu produktu biobójczego powodującego narażenie pracowników na wdychanie w/w środka
- nieprawidłowej karty charakterystyki oraz nieprawidłowego oznakowania wprowadzanej do obrotu mieszaniny chemicznej,

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż 4 wnioski o interwencję są niezasadne, a 1 wniosek zasadny. Wydano 1 decyzję nakazującą wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości – decyzja w trakcie realizacji. Poinformowano wnioskodawców o sposobie załatwienia spraw.

W 1 przypadku przesłano prośbę do Państwowej Inspekcji Handlowej i w 1 przypadku do Państwowej Inspekcji Pracy celem rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami.

Zadania dodatkowe

AZBEST

W 2020 r. nie dokonano kontroli w zakresie prac związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych. Do PPIS w Rybniku w 2020 r. zgodnie § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (DZ. U. Nr 162, poz. 1089 z 2010 r.) wpłynęło 36 zgłoszeń od podmiotów gospodarczych, w tym 1 od podmiotu prowadzącego działalność na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku.

REACH-EN FORCE 8 (REF-8)

W 2020 r. w związku z realizacją projektu forum działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów dotyczącego udostępniania produktów chemicznych poprzez sprzedaż internetową przeprowadzono kontrolę u 1 podmiotu odpowiedzialnego – producenta. Kontroli produktu dokonano zdalnie, poprzez sklep internetowy i przedstawioną w nim ofertę sprzedaży. Stwierdzono, iż oferta zawiera zdjęcia produktu, na których widoczna jest część etykiety zawierająca informacje o zagrożeniach, brak umieszczenia zgodnie z art. 72 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r.

w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz. U. UE L. 167 z 27 czerwca 2012 r. s. 1 zdania: „*Produkt biobójczy należy używać z zachowaniem środków ostrożności. Przed każdym użyciem należy przeczytać etykietę i informacje dotyczące produktu.*” O konieczności realizacji powyższego zapisu pouczone pisemnie producenta i podmiot prowadzący sklep internetowy.

W związku z ogłoszeniem z dniem 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 491 z późn. zm.) bieżący nadzór nad zakładami został ograniczony. Przeprowadzono 11 kontroli dotyczących przestrzegania zasad w/w rozporządzenia. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

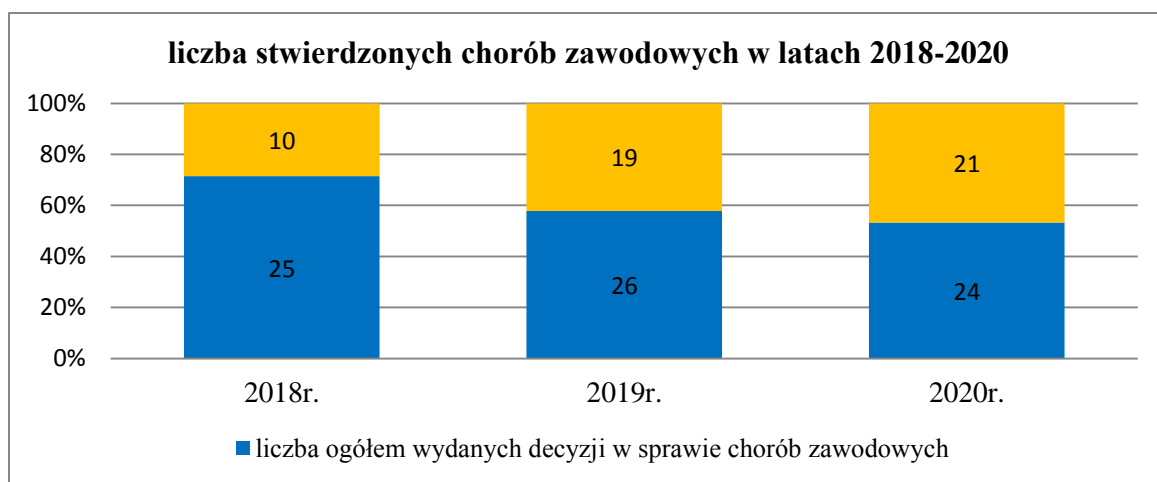
CHOROBY ZAWODOWE

W 2020 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 21 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej, W zakładach pracy zlokalizowanych na terenie miasta Rybnik stwierdzono chorobę zawodową u 21 pracowników, tj.:

- pylica płuc: pylica górników kopalń węgla – u 17 osób,
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuca, rak oskrzela – u 1 osoby,
- przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka – u 1 osoby,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (borelioza) – u 2 osób.

Stwierdzone choroby zawodowe u pracodawców prowadzących działalność na terenie miasta Rybnika stanowią 84 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r.

Ogółem w roku 2020 wydano 24 decyzje w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 37 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

DOPALACZE- NADZÓR ORAZ MONITORING NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI I NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI

W 2020 r. na terenie miasta Rybnika nie stwierdzono punktu handlowego wprowadzającego do obrotu środki zastępcze. Monitorowano w dalszym ciągu obiekty zamknięte decyzją PPIS w Rybniku w 2015 roku. Obiekty nieczynne.

Monitoring podejrzeń zatruc środków zastępczymi

W 2020r. odnotowano 3 przypadki podejrzeń zatrucia/zatruc środków zastępczymi (dopalaczami) a 62 przypadki w 2019r. W 2020 roku na terenie miasta Rybnika nie odnotowano przypadku zgonu po zażyciu „dopalaczy”.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, dla tego Prezydenta zaopiniował ogółem **9** projekty planów zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika, dla określonych terenów, oznaczonych stosownymi symbolami. Wszystkie opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski wpływające do tutejszego organu w 2020r., o zaopiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczyły nie tylko obszarowo większych terenów np. całych dzielnic, ale też obejmowały one rejony ulic o małych powierzchniach. Dokonując analizy zaopiniowanych w 2020r. planów stwierdzono, że miały one na celu m.in. usankcjonowanie stanu rzeczywistego i dostosowanie do obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, umożliwienie realizacji obiektów przemysłowych tj. obiektów o charakterze produkcyjnym i usługowym, przy jednoczesnej minimalizacji wzajemnych konfliktów wynikających z różnego przeznaczenia terenów i różnych zasad zagospodarowania. Opracowanie ich związane było także z koniecznością korekty przebiegu niektórych dróg, a także z wnioskami mieszkańców o nowe tereny budowlane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Powyższe pociągnęło za sobą wprowadzenie na tych obszarach nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także zabudowy mieszkaniowej, która stanowiła uzupełnienie istniejącej już zabudowy. W większości przypadków nowe plany nie zmieniły w sposób znaczący zagospodarowania terenów, a realizacja ich ustaleń przyczyniła się do zaspokojenia bezpośrednich potrzeb ludności oraz podniesienia warunków i jakości ich życia. Podsumowując projekty planów, to zdecydowana większość terenów, na których ustalono w projekcie urbanizację, posiadała w obowiązującym planie miejscowym podobne przeznaczenia, co nadane im w nowym dokumencie. Opiniowane plany nie zmieniły, więc w sposób znaczący sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów.

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2020r., poz. 283 z późn. zm.) zajęto **4** stanowiska, w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, których realizację planuje się na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika. Tutejszy Inspektor wydał **3** z w/w opinii sanitarnych, na wniosek Prezydenta Miasta Rybnika oraz **1** opinię przekazaną przez Państwowego Powiatowego

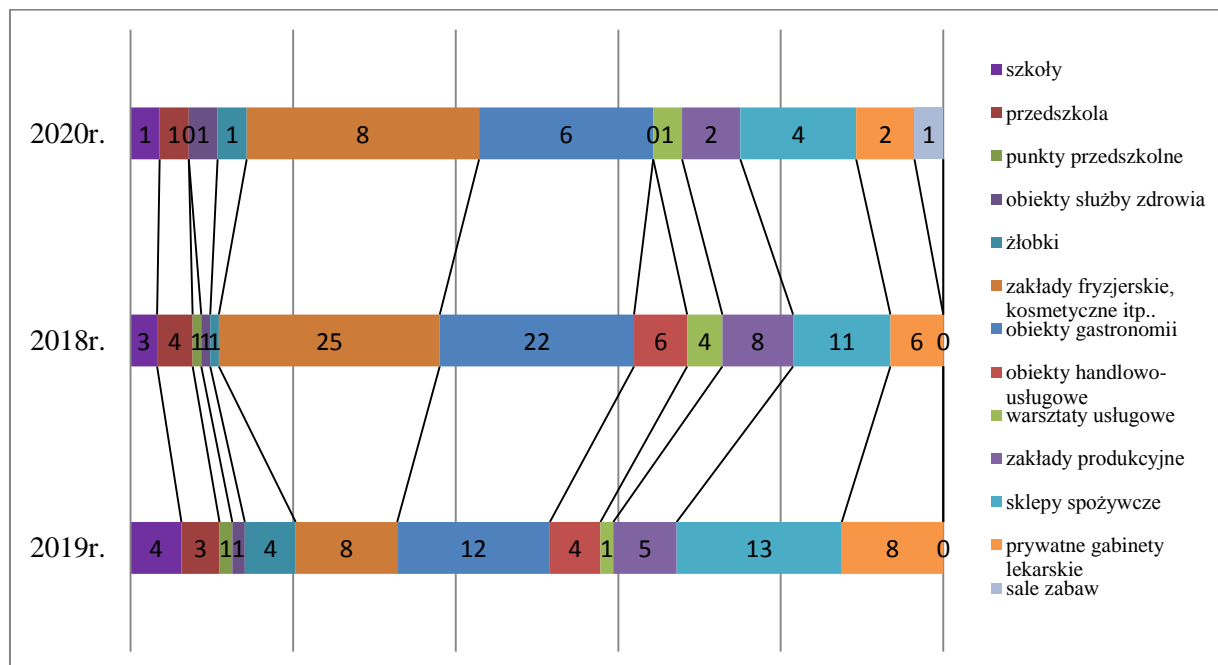
Inspektora Sanitarnego w Wodzisławiu Śląskim na wniosek Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego w ramach prowadzonych przez nich postępowań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował warunki realizacji 2 inwestycji, położonych na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika, przed wydaniem dla nich przez organ ochrony środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędnej do wydania dla tych inwestycji pozwolenia na budowę na wniosek Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Prezydenta Miasta Rybnika.

W 2020r. przeprowadzono ogółem 33 kontrole oraz dopuszczono do użytkowania 33 zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno–budowlanej lub na podstawie projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2020r. wydano 33 decyzji administracyjnych w zakresie obciążenia opłata za przeprowadzone czynności odbiorowe.

Liczba wybranych rodzajów obiektów odebranych w latach 2018-2020 na terenie miasta Rybnika

OŚWIATA ZDROWOTNA

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju oraz obostrzeń z niej wynikających, zdecydowana ilość zaplanowanych działań edukacyjno-promocyjnych na rok 2020 nie odbyła się. Sekcja Oświaty Zdrowotnej ograniczyła swoją działalność głównie do aktywności w mediach społecznościowych oraz korespondencji elektronicznej. Ponadto pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej w 2020 roku przeprowadzili **11** wizytacji, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

W roku szkolnym 2019/2020 na placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były programy edukacyjno-profilaktyczne.

Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną większość działań oraz programów profilaktycznych nie została zrealizowana w całości.

A. INTERWENCJE PROGRAMOWE

1. Program edukacyjny „**Trzymaj Formę!**” - brak danych w związku z odwołaniem programu spowodowanym wystąpieniem pandemii Sars-CoV-2.
2. „**Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS**” **Cele:** Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich pomoc zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracji z chorymi. **Do programu przystąpiło 5 szkół średnich odbiorcami było 1809 uczniów.**

3. Program edukacyjny „**Bieg po zdrowie**” dla klas IV szkół podstawowych. **Cele:** opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości, palenia papierosów. Grupa docelowa: uczniowie kl. IV szkół podstawowych, rodzice i opiekunowie, społeczność lokalna. **Do programu przystąpiło 16 szkół podstawowych, uczestniczyło 223 uczniów kl. IV.**

4. Program edukacyjny „**ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?**” – dla uczniów szkół średnich. Cele: Celem programu jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, papierosów czy narkotyków. Program adresowany jest do uczniów szkół średnich. **Do programu przystąpiło 9 szkół średnich, objęto działaniami 117 uczniów**

5. „**Skąd się biorą produkty ekologiczne**” ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków dot. nawykach higieniczno-zdrowotnych. **Do programu przystąpiło 27 przedszkole, objęto 412 przedszkolaków**

6. Program edukacyjny „**Czyste powietrze wokół nas**” dla dzieci w wieku 5-7 lat – przedszkola/szkoły podstawowe. Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń. **Do programu przystąpiło 23 przedszkoli, objęto 232 przedszkolaków.**

7. Wojewódzki program edukacyjny „**Podstępne WZW**”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, upowszechnienie wiedzy na temat ryzyka zakażenia, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi. Grupa docelowa: Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (dziewczeta i chłopcy z klas II). **Do programu przystąpiło 10 szkół średnich, objęto 250 uczniów**

8. Wojewódzki program edukacyjny „**ZNAMIE ! ZNAM JE?**”. Program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz zdrowotnych następstw promieniowania UV. **Do programu przystąpiło 10 szkół średnich, objęto 250 uczniów.**

9. Wojewódzki projekt edukacyjny „**Klub Zdrowego Przedszkolaka**”
Program ma na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez właściwe odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, poprawę jakości żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych, podniesienie świadomości rodziców w kwestii odżywiania dzieci. **Do programu przystąpiło 22 przedszkoli objęto 232 przedszkolaków.**

10. Wojewódzki program edukacyjny „**SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH**” – dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych. Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice i opiekunowie. **Do programu przystąpiło 27 szkół, objęto 412 uczniów.**

11. Program edukacyjny „**WYBIERZ ŻYCIE PIERWSZY KROK**” dla szkół średnich. Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka

szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym, dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja. Grupą docelową są uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas I), rodzice i opiekunowie uczniów, kadra pedagogiczna szkół. **Do programu przystąpiło 5 szkół średnich, objęto 211 uczniów.**

Zasadnicze programy realizowane przez placówki oświatowe w latach 2019- 2020r.

Lp	Nazwa programu	Liczba placówek oświatowych realizujących program	
		2019r.	2020r.
1.	 „Bieg po zdrowie”	16	16
2.	 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	10	9
3.	 „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	12	10
4.	 „Znamie! Znam je?”	12	10
5.	 „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	18	22
6.	 „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	26	27
7.	 „Wybierz życie – Pierwszy krok”	10	5

B. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

- 1. Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia.** Działania dotarły do 13 podmiotów, 2477 odbiorców..
- 2. Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania.** Działania dotarły do 28 podmiotów, 5434 odbiorców.
- 3. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie).** Działania dotarły do 22 podmiotów, 3662 odbiorców.
- 4. Profilaktyka grypy.** Działania realizowało 10 podmiotów uczestniczyło 1769 odbiorców.
- 5. Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”).** Działania dotarły do 7 podmiotów, 960 odbiorców.
- 6. Profilaktyka chorób nowotworowych.** Działania dotarły do 10 podmiotów, 1354 odbiorców.
- 7. Profilaktyka wszawicy.** Działania dotarły do 4 podmiotów, 665 odbiorców.
- 8. Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne** Działania dotarły do 2 podmiotów, 489 odbiorców.
- 9. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.** Działania dotarły do 4 podmiotów, 1067 odbiorców.
- 10. Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.** Działania dotarły do 20 podmiotów, 4453 odbiorców.
- 11. Akcja „Bezpieczne ferie 2020”.** Działania dotarły do 3 podmiotów, 534 odbiorców.
- 12. Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Brązowo, ale czy zdrowo?”.** Działania dotarły do 4 podmiotów, 1031 odbiorców.
- 13. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”.** Działania dotarły do 322 podmiotów, 1883 odbiorców.

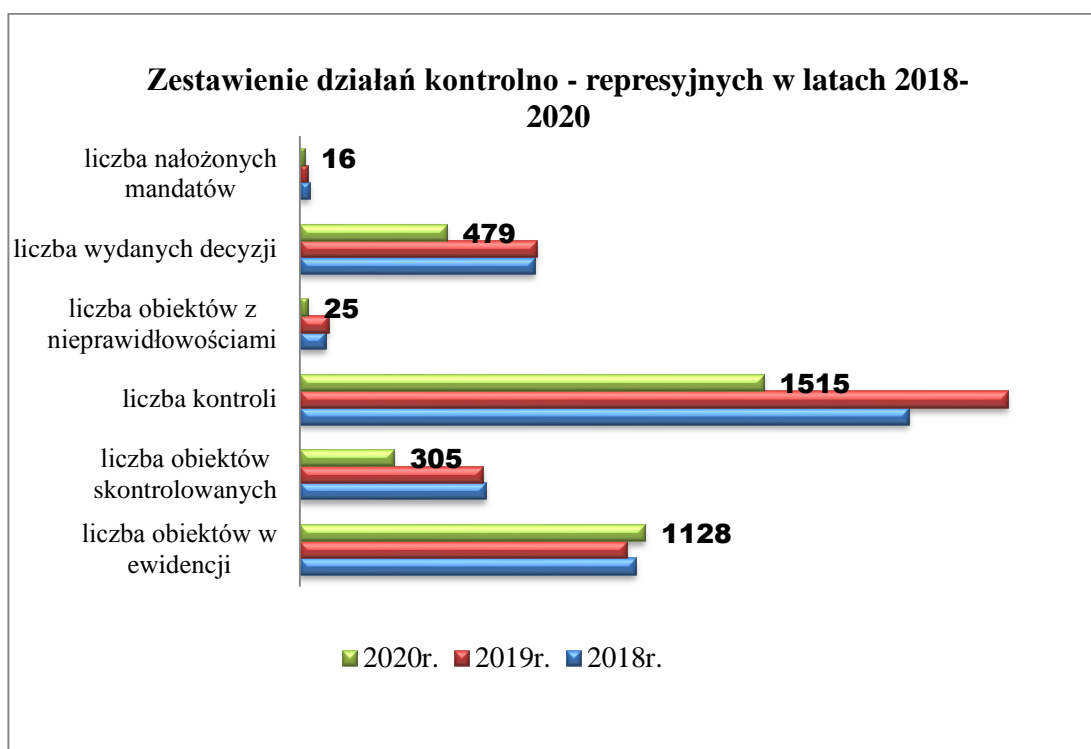
- 14. Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.** Działania dotarły do 9 podmiotów, 2105 odbiorców.
- 15. Profilaktyka wad postawy pch. „Lekki tornister”.** Działania dotarły do 3 podmiotów, 747 odbiorców.
- 16. Akcja informacyjno-edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”.** Działania dotarły do 196 podmiotów, 946 odbiorców.
- 17. Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa).** Działania dotarły do 130 podmiotów, 57337 odbiorców.

**STAN SANITARNY
NA TERENIE MIASTA ŻORY
W 2020 ROKU**

INFORMACJE OGÓLNE

PSSE w Rybniku w 2020r. obejmowała nadzorem ok. 1128 obiektów na terenie miasta Żory. Skontrolowano ogółem 305 obiektów, w których przeprowadzono ogółem 1515 kontroli sanitarnych. W 25 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Za stwierdzone uchybienia nałożono 16 mandatów karnych na łączną kwotę 3000,00zł. PPIS w Rybniku w 2020 roku wydał ogółem 479 decyzje administracyjne.

Ponadto w związku z nadzorem epidemiologicznym wydano 2305 decyzji nakazujących poddaniu się obowiązkowej kwarantannie domowej oraz 235 decyzji nakazujących poddana się izolacji w warunkach domowych. Również w związku z nadzorem nad przestrzeganiem ustanowionych nakazów, zakazów lub ograniczeń zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, nałożono 5 kar pieniężnych administracyjnych za naruszenie obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie, izolacji w warunkach domowych, nie zakrywania ust i nosa.

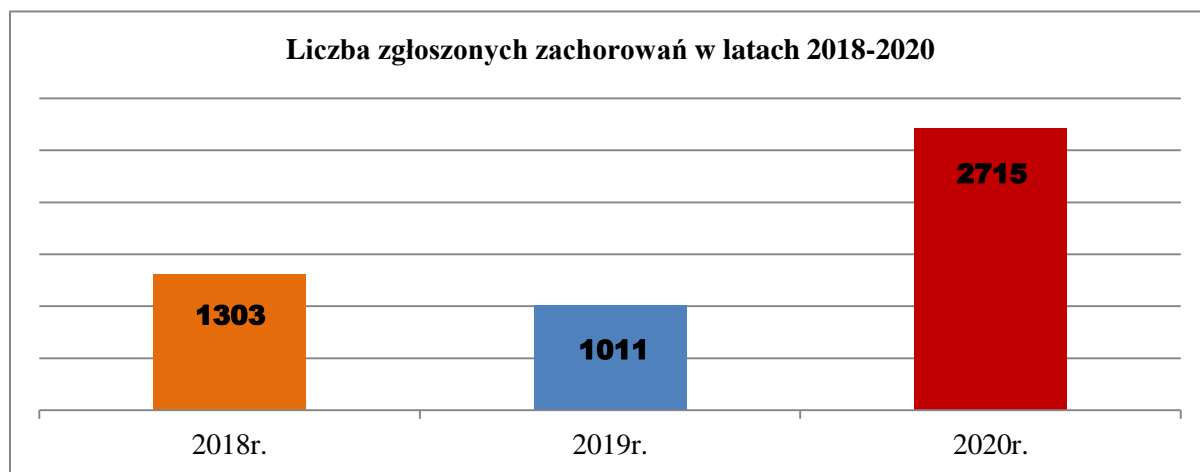
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W 2020 ROKU

Ogółem w 2020r. w Żorach odnotowano 2715 zachorowań na choroby zakaźne. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-CoV-2 - 2357. Pracownicy przeprowadzali dochodzenia epidemiologiczne, wywiady oraz obejmowali nadzorem osoby z kontaktu z osobami chorymi.

Lp.	Jednostka chorobowa	2019r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	2020r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano w 2020r ↑ ↔ ↓
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	19/17	25/9	↑
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	4/4	5/4	↑
3	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	2/1	0/0	↓
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	101/78	46/40	↓
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	8/1	5/1	↓
6	Krztusiec	0/0	1/0	↑
7	Płonica (szkarlatyna)	50/1	29/0	↓
8	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	10/1	3/0	↓
9	Listerioza	0/0	1/1	↑
10	Borelioza	26/4	12/1	↓
11	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	6	3	↓

12	Wirusowe zapalenie mózgu i opon mózgowych	1/1	1/1	↔
13	Ospa wietrzna	343/0	182/0	↓
14	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	4/4	0/0	↓
15	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	5/1	1/0	↓
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	7/3	1/0	↓
17	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3/0	0/0	↓
18	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	4/4	1/1	↓
19	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nieokreślone.	1/1	0/0	↓
20	Gruźlica	4	1	↓
21	Grypa (podejrzenia)	281	1224	↓
22	Grypa potwierdzona badaniami	1/1	0/0	↓

W 2020r. w porównaniu z rokiem ubiegłym największa zmiana dotycząca liczby chorych na zatrucie pokarmowe wywołane Salmonellą. Większość tych zachorowań dotyczyła ogniska przenieszonego drogą pokarmową.

Odnotowano 78 zgonów z powodu choroby zakaźnej. Powodem wszystkich zgonów był wirus SARS-CoV-2.

Ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

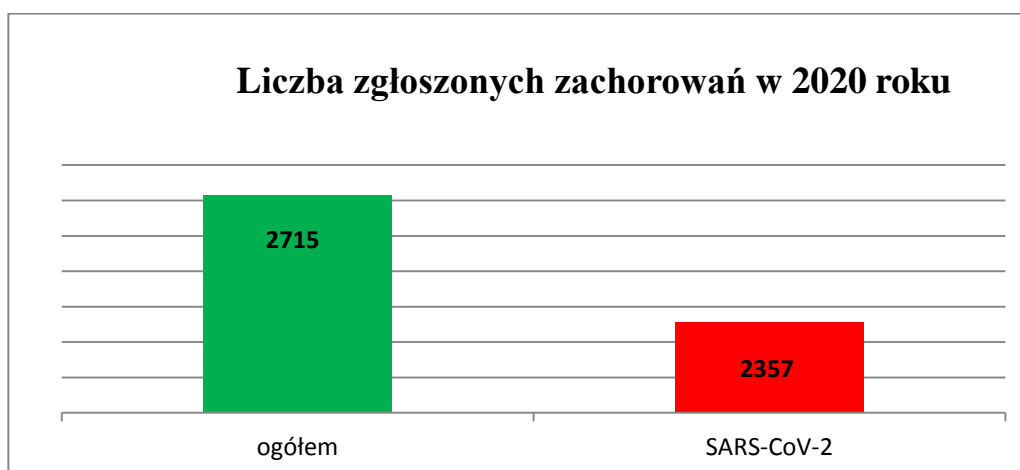
W 2020r. wystąpiło 1 ognisko epidemiczne w Szpitalu Miejskim w Żorach wywołane wirusem SARS-Cov-2.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

Zarejestrowano jedno ognisko choroby przenoszonej drogą pokarmową. Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej zgłaszali złe samopoczucie (biegunka, gorączka). Podjęto działania w celu ustalenia czynnika biologicznego. Przeprowadzono badania w kierunku SARS-CoV-2 oraz *Salmonella/Shigella*. Badania zlecono mieszkańcom oraz całości personelu. U pensjonariuszy uzyskano wyniki dodatnie w kierunku Salmonelli. Sekcja HŻŻiPU przeprowadziła kontrolę w obiekcie.

WIRUS SARS-COV-2

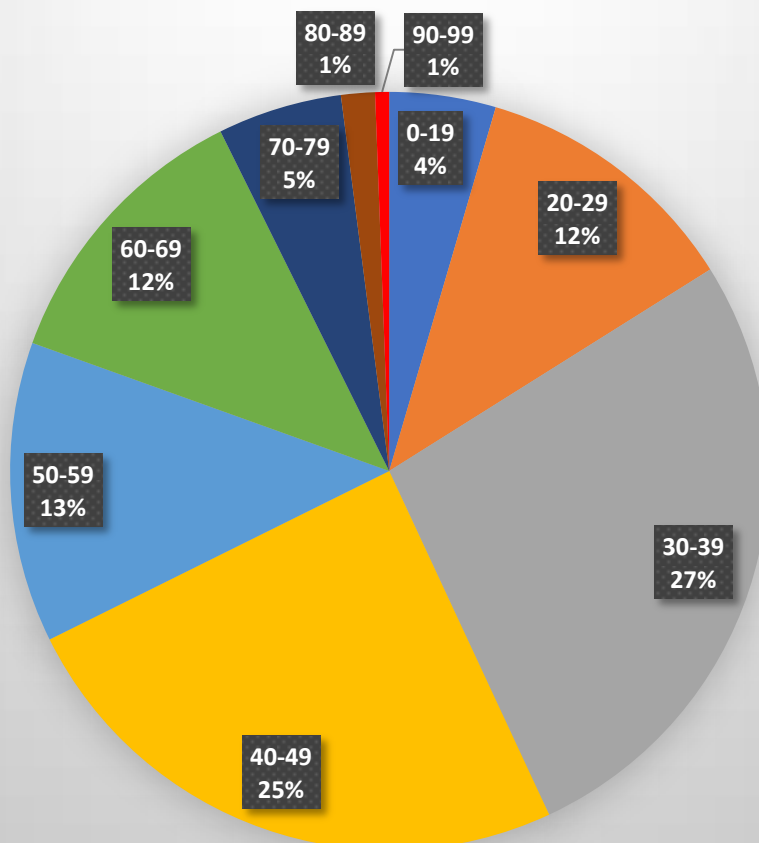
Pierwsze przypadki zachorowania na SARS-CoV-2 na terenie Miasta Żory odnotowano w połowie marca 2020r. Na terenie Miasta Żory zarejestrowano 2357 przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

LICZBA ZACHOROWAŃ NA SARS-COV-2 WEDŁUG PŁCI

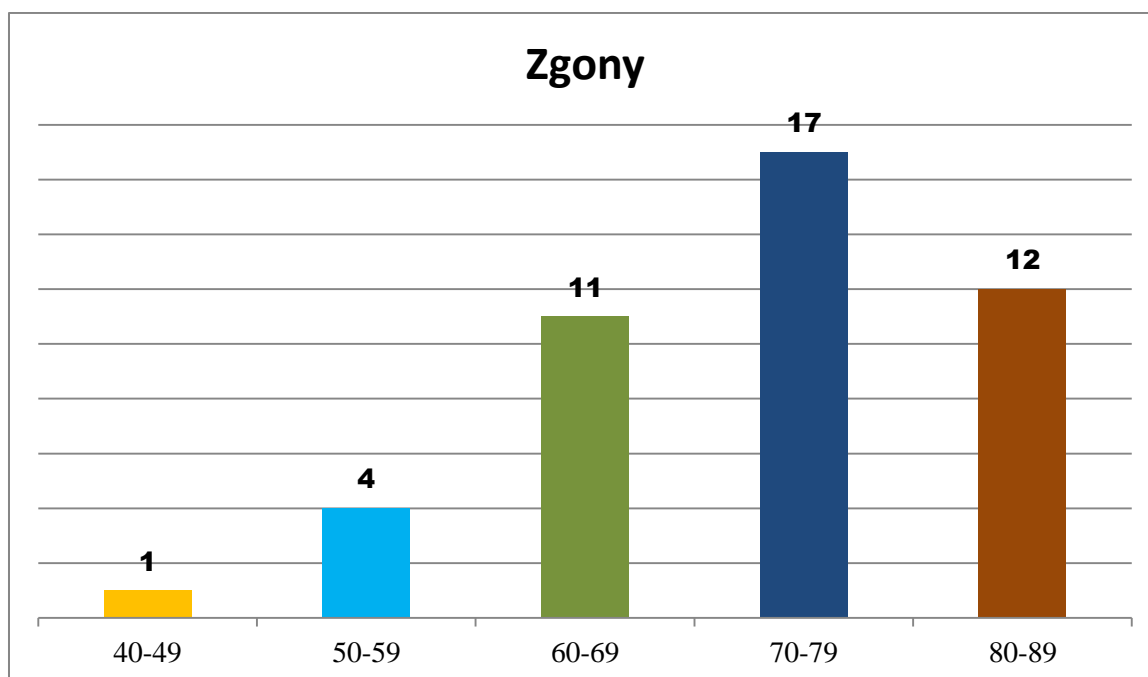

Liczba zachorowań wg. wieku

Wiek	0-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
Liczba zachorowań	107	272	636	580	302	287	125	34	14

Odnotowano 45 zgonów z powodu wirusa SARS-CoV-2, co stanowi 1,9% stwierdzonych przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

W związku z kontaktem z osobą, u której stwierdzono obecność SARS-CoV-2 oraz w związku z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. kwarantanna graniczna), kwarantanna domową objęto 6731 mieszkańców Miasta Żory.

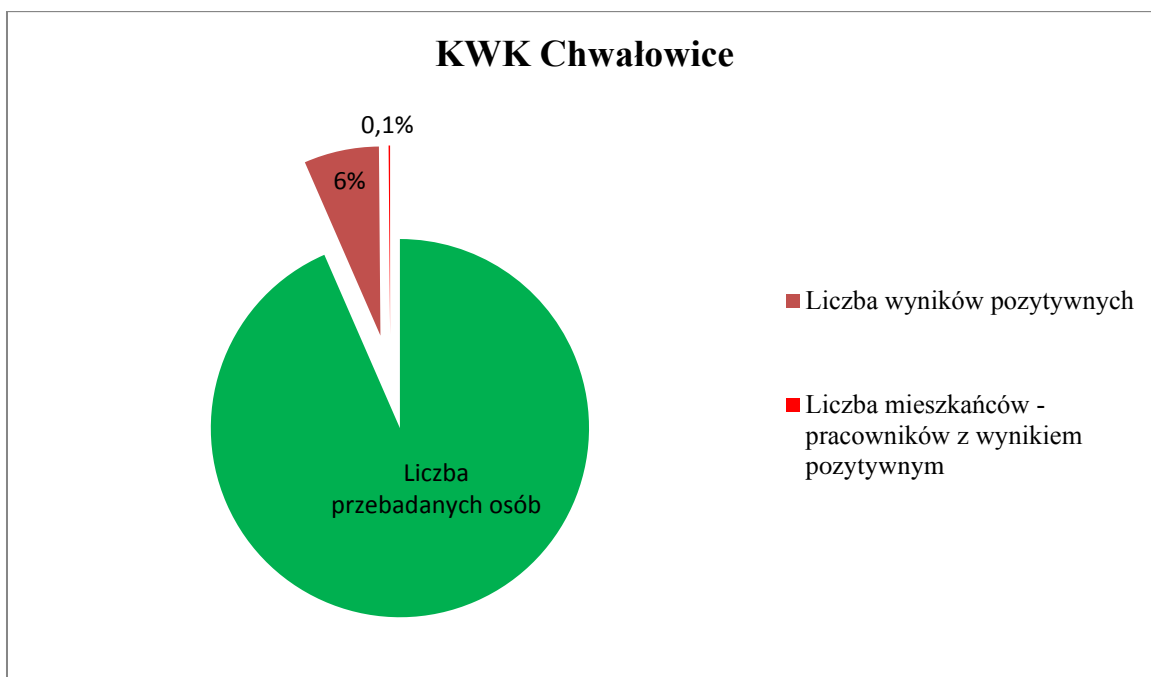
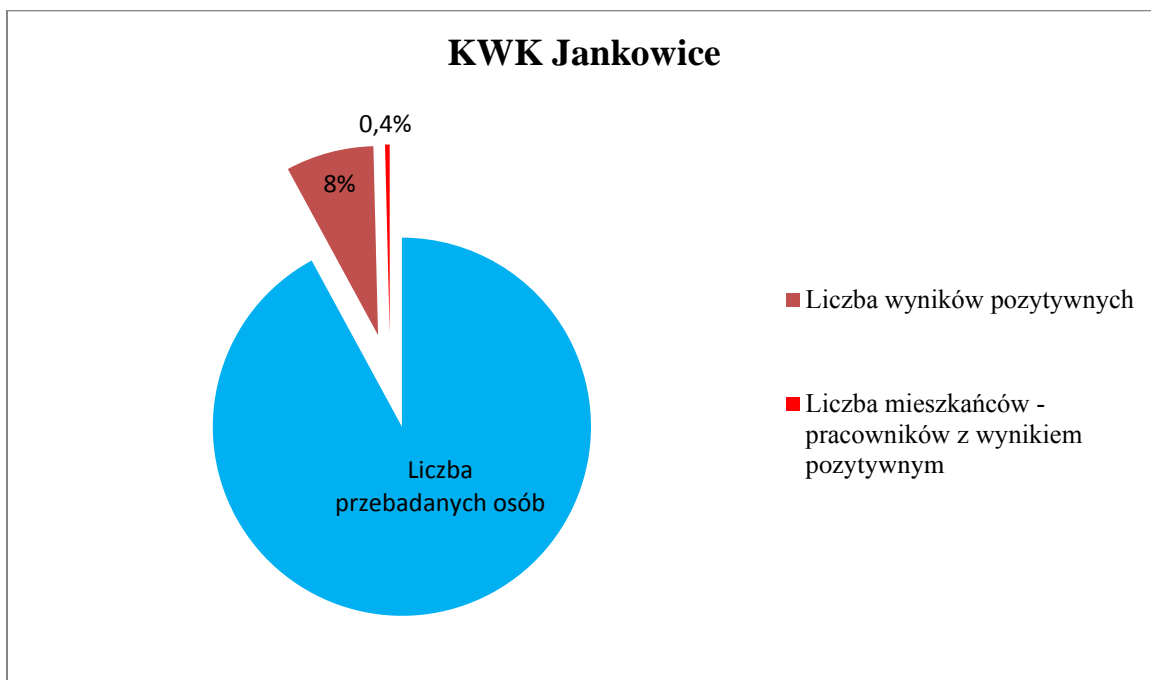
Ogniska epidemiczne w związku z SARS-CoV-2

W 2020r. wystąpiło 1 ognisko epidemiczne w Szpitalu Miejskim w Żorach wywołane wirusem SARS-Cov-2. W ognisku zachorowały 8 osób, w tym 4 osoby z personelu. Jedna osoba zmarła. Odnotowano również 3 ogniska COVID-19 w placówkach oświatowych.

Kopalnie – badania przesiewowe

W związku z wystąpieniem w połowie kwietnia 2020r. wzrostem zachorowań na SARS-CoV-2 wśród pracowników kopalni KWK „ Jankowice” w miesiącu maj 2020r. przeprowadzono badania przesiewowe wśród pracowników KWK „ Jankowice”. Przebadano

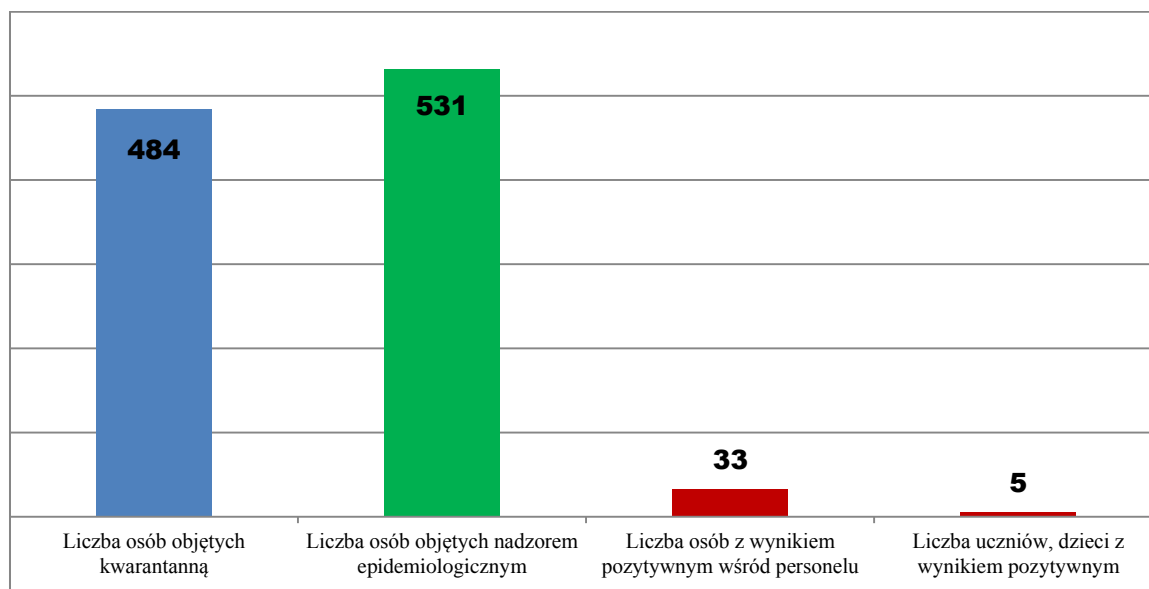
ogółem 4431 osób, w przypadku 362 osób stwierdzono obecność wirusa SARS-CoV-2. W miesiącu lipiec/sierpień przeprowadzono badania przesiewowe u 3669 pracowników KWK „Chwałowice”, w wyniku których stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u 252 osób.

Ponadto w wyniku badań przesiewowych przeprowadzonych wśród pracowników kopalń leżących poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Rybniku, min. KWK Pniówek, KWK Zofiówka-Borynia- Bzie, KWK Budryk, KWK Sośnica, stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u ok. 190 mieszkańców Miasta Żory, pracujących w/w zakładach pracy.

Koronawirus w placówkach oświatowych

W 2020r. w związku ze stwierdzonymi zachorowaniami na SARS-CoV-2 wśród personelu pedagogicznego, niepedagogicznego oraz dzieci (uczniów, podopiecznych) w placówkach oświatowych tj. szkołach, przedszkolach, żłobkach, PPIS w Rybniku wydaj 19 opinii sanitarnych o zawieszeniu zajęć stacjonarnych, odnośnie 11 placówek.

W związku ze prowadzeniem działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, pracownicy PSSE w Rybniku przeprowadzali kontrole/wizytacje w zakres przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Przeprowadzono ogółem 378 kontroli i wizytacji w obiektach żywieniowych, galeriach, hotelach, zakładach pracy, placówkach oświatowych, sklepach itd.

Wydano 5 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej w związku z łamaniem obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie, izolacji w warunkach domowych oraz za nie stosowanie się do ustanowionych w stanie epidemii nakazów, zakazów lub ograniczeń. Wszystkie kary pieniężna zostały nałożone na osoby fizyczne.

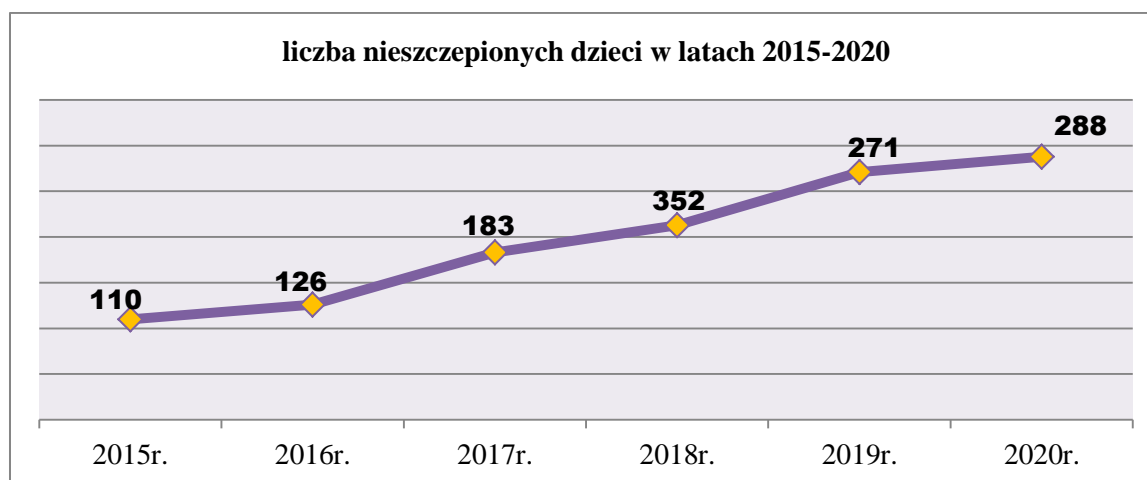
SZCZEPIENIA OCHRONNE

W 2020 roku nadzorowano 15 punktów szczepień. W związku z dynamicznie rozwijającą się sytuacją epidemiologiczną zakażeń SARS-CoV-2 oraz ograniczonym dostępem do placówek medycznych nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w punktach szczepień.

Przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych, podczas których zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych, prawidłowe przechowywanie i wykorzystanie preparatów szczepionkowych, rzetelne prowadzenie dokumentacji oraz stosowanie wymaganych procedur.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2020r. odnotowano 7 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, a w 2019r. odnotowano 9 NOP.

Na nadzorowanym terenie odnotowano wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2020 punkty szczepień wykazały 288 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2019: nieszczepionych dzieci było 271.

Samorząd lokalny Miasta Żory w 2020r. prowadził profilaktyczne akcje szczepień u dzieci i młodzieży: szczepienia przeciw *Neisseria meningitidis* - zaszczepiono 46 dzieci, przeciwko brodawczakowi ludzkiemu HPV wykonano szczepienia u 175 dzieci. W 2019r. zaszczepiono przeciw *Neisseria meningitidis* 574 dzieci i u 180 dzieci podano I dawkę szczepionki przeciwko brodawczakowi ludzkiemu HPV.

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Obiekty lecznictwa zamkniętego

Według ewidencji zarejestrowane są 3 podmioty lecznicze, w tym jeden szpital jednodniowy.

W szpitalu Miejskim w Żorach przeprowadzono kontrolę w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz kontrolę w związku z pismem Śląskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach dotyczącą wytypowanych obiektów do miejsc kwarantannowych na wypadek wystąpienia epidemii. Bieżący stan sanitarny w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń. Ponadto przeprowadzono generalny remont wraz z modernizacją oddziału OIOM i pomieszczeń RTG. W dalszej kolejności do remontu przeznaczona jest sterylizatornia oraz laboratorium analityczne.

Wydane decyzje administracyjne przez PPIS w Rybniku dotyczące złego stanu technicznego są prolongowane ze względu na ograniczone możliwości finansowe oraz ogłoszony stan epidemii.

Lecznictwo otwarte, praktyki zawodowe

Według ewidencji na terenie miasta Żory zarejestrowanych jest 155 obiektów. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 5 kontroli w podmiotach leczniczych. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych podmiotów nie budził zastrzeżeń. Ponadto w Żorach przy ul. Osińskiej 2 zakończyły działalność leczniczą podmioty: NOVAMED Beata Stryczek, Bogdan Stryczek Spółka Jawna oraz Medyk sp. z o o.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli. W 2020 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 1 decyzję administracyjną (okresową ocenę jakości wody).

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Żorach-Roju. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2020 r. na terenie miasta Żory ogółem średnio ok. 7,1 tys. m³/d wody co oznacza, że ilość ta kształtuje się na podobnym poziomie, co w roku poprzednim.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- 1. strefa zaopatrzenia w wodę** zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – **4849,2 m³/d.**
- 2. strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęcia głębinowego w Żorach-Roju – **2281,9 m³/d.**

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla miasta Rybnika są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem miasta,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-240 Żory, ul. Wodociągowa 10 (właściciel ujęcia głębinowego w Żorach-Roju, wyłączny dystrybutor wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta),

Dodatkowo ujęcie indywidualne posiadają Miejskie Zakłady Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. – Szpital Miejski w Żorach, ul. Dąbrowskiego 20.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2020 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Żory, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Żorach, a także

Miejskie Zakłady Opieki Zdrowotnej Sp. zo.o. w Żorach – Szpital Miejski w Żorach, ul. Dąbrowskiego 20 (posiadający indywidualne ujęcie wody), zostały wykonane badania 57 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków nieprawidłowości zmian dla OLM w 22°C, odczynu, mętności oraz manganu. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Z powodu panującej sytuacji epidemiologicznej nie udało się zrealizować planowanych kontroli przez PPIS w Rybniku, dlatego też nadzór nad jakością wody odbywał się na podstawie przekazywanych na bieżąco przez podmioty dostarczające wodę sprawozdań z badań w ramach kontroli wewnętrznej.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był minimalnie niższy niż w 2019 r. (o ok 0,5 %).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta.

W 2020 r. nie odnotowano interwencji dotyczących jakości wody na terenie miasta Żory. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w prowadzonej przez tut. organ bazie danych EXCEL WODA, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

W 2020 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ciepła woda użytkowa

W 2020 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego (np. hotele, domy pomocy społecznej), a także zakładach leczenia zamkniętego (szpitale). Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac. Niestety z powodu panującej sytuacji epidemiologicznej, był on realizowany w ograniczonym zakresie (dodatkowe zadania realizowane związku z COVID-19, okresowe zamknięcie obiektów typu hotele, czy utrudniony dostęp do obiektów takich jak szpitale, hospicja, czy domy pomocy społecznej – wysokie ryzyko przeniesienia wirusa SARS-CoV-2 na osoby tam przebywające).

Na terenie miasta Żory dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 2 podmiotach leczniczych (2 szpitale) o; pobrano łącznie 10 próbek), We wszystkich przypadkach woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017r., poz. 2294). Przeprowadzono również kontrolę sprawdzającą w hospicjum. Pobrano jedną próbkę, której badania wykazały brak skażenia ciepłej wody użytkowej – została wykonana decyzja administracyjna nałożona w roku poprzednim, nakazująca doprowadzenie jakości wody ciepłej do obowiązujących wymagań.

Woda na pływalniach

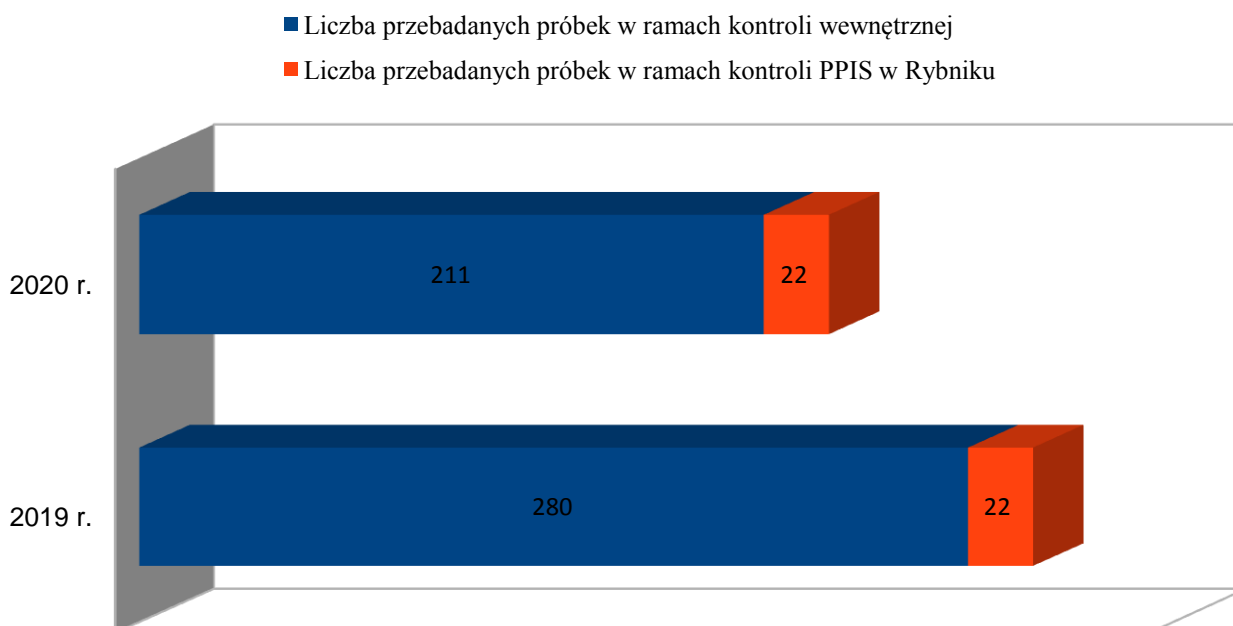
Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie miasta Żory kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 1 funkcjonującej na terenie miasta pływalni krytej (Park Wodny Aquarion). Zarządzający pływalnią, zgodnie z harmonogramem na 2020 r., uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku, zbadał w akredytowanym laboratorium, z którym wcześniej zawarł umowę 211 próbek wody. Należy również zaznaczyć, że ze względu na wprowadzone ograniczenia w związku z wprowadzonym stanem epidemii, obiekt był okresowo wyłączony.

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów

cyrkulacji. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów - stwierdzono pojedyncze przypadki przekroczeń dla chloroformu. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalnią informował o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami tut. organ, zobowiązany do przeprowadzenia 1 raz w roku kompleksowej kontroli danej pływalni, połączonej z poborem próbek wody do badań, przeprowadził w 2020 roku kontrolę znajdującej się na terenie miasta pływalni, pobierając 22 próbki wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły następujących parametrów: potencjał redox, chlor wolny i chlor związany oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C. W tym przypadku zarządzający również podjął stosowne działania naprawcze, doprowadzając jakość wody do obowiązujących wymagań.

Liczba próbek wody na pływalni przebadanych w latach 2019 i 2020

W wyniku przeprowadzonych przez przedstawicieli PPIS w Rybniku kontroli w zakresie wypełniania przez zarządców pływalni obowiązku informowania osób korzystających z pływalni o jakości wody stwierdzono, że w przypadku przedmiotowej pływalni zamieszczano stosowny komunikat.

Woda w kąpieliskach i w miejscach wykorzystywanych do kąpieli

Na terenie miasta Żory w 2020 r. funkcjonowało 1 kąpielisko „Śmieszek” (sezon kąpielowy 27.06.2020 r. - 31.08.2020 r.). Wykonano 1 kontrolę urzędową (przed sezonem, a 3 kontrole wewnętrzne w trakcie sezonu wykonał organizator (MOSiR Żory). Na podstawie wyników pobranych próbek i ocen wizualnych, dokonywano bieżących ocen jakości wody w kąpielisku, które przekazywano Prezydentowi Miasta Żory. Dokonano także oceny sezonowej. Woda w przedmiotowym kąpielisku była przydatna do kąpieli w trakcie całego sezonu. Informacje dot. kąpieliska, w tym wyniki badań były zamieszczane przez tut. Organ oraz organizatora w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym.

W mieście Żory brak było miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2020 r. Oddział Laboratoryjny przebadał ogółem : **38** próbek , w zakresie: 54 oznaczenia fizyczne, 64 oznaczenia chemiczne, 78 oznaczeń mikrobiologicznych, tym:

- Pływalni : 26 próbek : 54 oznaczenia fizyczne
64 oznaczenia chemiczne
65 oznaczeń mikrobiologicznych
- Wody do spożycia : 0 próbek :
- Woda z kąpielisk : 1 próbka : 2 oznaczenia mikrobiologiczne
- Wody ciepłej w kierunku *Legionella sp* (przedsiębiorstwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą , budynki zamieszkania zbiorowego oraz budynki użyteczności publicznej) : 11 próbek - 11 oznaczeń.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2020 roku na terenie miasta Żory znajdowały się **225** obiekty. W 2020 roku skontrolowano ogółem **21** obiektów, co stanowiło **9,3 %** ogółu obiektów nadzorowanych, w których przeprowadzono łącznie **21** kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli w **1** obiekcie stwierdzono nieprawidłowości - wydano **1** decyzję nakazującą. Wydano **2** decyzje zmieniające termin wykonania obowiązku.

Rodzaje obiektów będących pod nadzorem PPIS w Rybniku na terenie miasta Żor i skontrolowanych w 2020 r.:

1/ *Ustępy publiczne i ogólnodostępne* – w ewidencji 6 ustępów, skontrolowano 1 obiekt, liczba kontroli 1; stan sanitarno-techniczny wszystkich obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

2/ *Pływalnie kryte, odkryte i mieszane* – w ewidencji 1 obiekt (1 park wodny - Aquarion), brak kontroli w 2020 r.

3/ *Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę* – w ewidencji 1 obiekt, skontrolowano 1 obiekt, liczba kontroli 1; stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.

4/ *Noclegownie i domy dla bezdomnych* – w ewidencji 2 obiekt, skontrolowano 2 obiekty, liczba kontroli 2; stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

5/ *Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie* – w ewidencji 3 obiekty zaregowane do kategorii hotele oraz 6 innych obiektów świadczących ww. usługi, skontrolowano 1 obiekty, liczba kontroli 1; stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

6/ *Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z wymienionych usług* – w ewidencji łącznie 124 obiekty, skontrolowano łącznie 5 obiektów, ilość kontroli łącznie 5; (tj. 56 zakładów fryzjerskich: ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 47 zakładów kosmetycznych: ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 1 zakład tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 0, liczba kontroli 0; 6 zakładów odnowy biologicznej: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1 oraz 14 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych,

odnowy biologicznej i tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 0, liczba kontroli 0); Obiekty o zróżnicowanym standardzie, biorąc pod uwagę warunki techniczne, wyposażenie czy zakres świadczonych usług. Nie mniej jednak z roku na rok podnoszony jest standard świadczonych usług pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym. W omawianej grupie w 2020 roku wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą zapewnić informację dotyczącą zakazu palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Nie nałożono mandatów.

7/ *Dworce autobusowe* – w ewidencji 1 obiekt, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę, stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.

8/ *Dworce, stacje kolejowe* – w ewidencji brak obiektów.

9/ *Tereny rekreacyjne* – aktualnie w ewidencji 10 obiektów, głównie ogólnodostępne place zabaw, wyposażone w urządzenia zabawowe i piaskownice, w tym również 1 plaża przy kąpielisku; skontrolowano 1 obiekt (plaża), przeprowadzono 1 kontrolę (plaża). Stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.

10/ *Cmentarze* – w ewidencji: 8 obiektów, brak kontroli w 2020r.

11/ *Domy pogrzebowe* – w ewidencji 5 obiektów, brak kontroli w 2020r.

12/ *Inne obiekty* – w ewidencji 58 obiektów, w tym apteki, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, stacje paliw, parkingi, targowiska, sale zabaw itd; skontrolowano 6 obiektów; liczba kontroli 6. W omawianej grupie w 2020 roku wydano 1 decyzję zmieniającą termin wykonania obowiązku na dzień 31.12.2020r. (dot. decyzji ONS-HKiŚ.0911.29.2019 z dnia 15.11.2019r. dla Ludowego Klubu Sportowego „RÓJ” nakazującej doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego pomieszczenia znajdujące się w kondygnacji piwnicznej budynku).

13/ *Podmioty lecznicze, szpitale* – w ewidencji 53 obiektów, skontrolowano 2 obiekty, wykonano 2 kontrole. W omawianej grupie w 2020r. wydano 1 decyzję dla Miejskich Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żorach zmieniającą termin wykonania obowiązku nakazującej doposażyć stacjonarne urządzenie chłodnicze w przedsionek, zapewnić dostęp przy stacjonarnym urządzeniu chłodniczym do umywalki z bieżącą wodą, bieżącej wody do celów porządkowych, wydzielić miejsce do przechowywania czystych i zbierania brudnych środków ochrony indywidualnej.

14/ *Filie podmiotów leczniczych* - w ewidencji 15 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, wykonano 1 kontrolę. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Nie nałożono mandatów.

Stan sanitarny środków transportu

W 2020 roku wyrywkowo na terenie miasta Żory skontrolowano:

- 3 autobusy komunikacji publicznej,
łącznie 3 środki transportu.

Skontrolowane środki transportu nie budziły zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym, jak i pod względem technicznym, brak decyzji/mandatów.

Ponadto w 2020 roku w związku z pełnionym nadzorem sanitarnym wydano:

- a/ 9 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- b/ 16 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski,
- b/ 3 opinie dotyczące regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Żory.

Pracownicy PSSE w Rybniku w związku z wystąpieniem stanu epidemii i ustanowieniem określonych ograniczeń, nakazów i zakazów przeprowadzili 41 wizytacji wspólnie z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Żorach w Galerii Wiślanka.

Interwencje

W 2020 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęło 6 interwencji dotyczących miasta Żory, wszystkie rozpatrzone bezpośrednio.

Rozpatrzone interwencje dotyczyły:

- a/ niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi:
1 interwencja w zakładzie kosmetycznym, kontrola nie wykazała nieprawidłowości – interwencja bezzasadna.
- b/ uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi:
1 interwencja dotycząca zalegających odpadów komunalnych przy domach jednorodzinnych. Do zarządcy budynku, którym jest Urząd Miasta Żory zostało wysłane pismo dotyczące wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Zalegające odpady zostały natychmiast usunięte, a do tut. organu została przesłana informacja od zarządcy wraz z dokumentacją fotograficzną z podjętych działań.

c/ nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych: 2 interwencje – bezzasadne.

d/ innych spraw: 2 interwencje dotyczące:

- dokarmiania na balkonie gołębi w bloku mieszkalnym na terenie Żor - interwencja bezzasadna,
- pojawienie się szczurów przy budynkach mieszkalnych - interwencja bezzasadna, przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w ramach wypełniania obowiązków nałożonych ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, sprawując nadzór sanitarny, zapobiegawczy oraz bieżący nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, w celu zapobiegania chorobom zakaźnym. Nadzorowane obiekty to:

- zakłady produkcji żywności tj.: piekarnie, ciastkarnie, wytwórnie lodów, zakłady konfekcjonujące kawę i zabielače do kawy, przetwórnice owocowo-warzywne
- obiekty obrotu żywnością tj.: sklepy spożywcze, kioski, hurtownie, stoiska
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte tj.: restauracje, kawiarnie, domy przyjęć okolicznościowych, pijalnie piwa, lokale gastronomiczne typu fast-food
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte tj.: stołówki szkolne, przedszkolne bloki żywieniowe: szpitali, domów pomocy społecznej, żłobków.
- obiekty produkcji i obrotu artykułami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz obiekty obrotu kosmetykami .

Stan sanitarny kontrolowanych obiektów był oceniany zgodnie z jednolitymi procedurami, obowiązującymi w całym kraju.

Pod nadzorem znajdowały się **627** obiektów. Skontrolowano **215** obiektów przeprowadzając **273** kontrole sanitarne, w tym:

- **17** kontroli w 16 zakładach produkcyjnych,
- **165** kontroli w 129 obiektach obrotu żywnością,
- **89** kontroli w 68 zakładach żywienia zbiorowego ,

- 1 kontrolę w 1 obiekcie obrotu przedmiotami użytku,
- 1 kontrolę w 1 obiekcie obrotu kosmetykami.

W **23** kontrolowanych obiektach (mniej niż w roku 2019) stwierdzono nieprawidłowości. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg (brudne, zakurzone, z ubytkami) oraz urządzeń chłodniczych, brak szczelności drzwi wejściowych,
- brak ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w ubikacji,
- sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia,
- brak właściwego opracowania i wdrożenia procedur opartych na zasadach systemu GHP/GMP/HACCP (brak badań wody używanej w obiektach tj. zakłady żywienia zbiorowego, sklepy),
- brak szkoleń pracowników,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników),
- brak prawidłowo komponowanych posiłków.

Wydano **27** decyzji represyjnych (w tym nakazujących usunięcie stwierdzonych usterek sanitarno-technicznych). Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń, odnowienia ścian i sufitów, zapewnienie bieżącej wody ciepłej oraz zweryfikowania procedur GHP w tym uzyskania aktualnego wyniku laboratoryjnego wody, przeprowadzenia szkoleń z zakresu higieny żywności, właściwego komponowania posiłków. Wykonanie poleceń decyzji nakazowych sprawdzano podczas przeprowadzanych rekontroli.

Ogółem wydano **418** decyzji administracyjnych (merytoryczne tj. głównie: nakazowe, zmieniające, zatwierdzenia zakładu, umarzające oraz płatnicze), w tym:

- **222** w zakładach produkcyjnych
- **123** w zakładach obrotu żywnością
- **73** w zakładach żywienia zbiorowego.

Za uchybienia sanitarno – porządkowe nałożono **16** mandatów karnych na łączną kwotę **3000 zł**, odnotowując tym samym zmniejszenie ilości i kwoty nakładanych kar.

W rozbiciu na rodzaje kontrolowanych obiektów dane przedstawiają się następująco:

- w zakładach produkcyjnych: **1** mandat na kwotę **200 zł**
- w zakładach obrotu żywnością: **7** mandatów na kwotę **1500 zł**,
- w zakładach żywienia zbiorowego: **8** mandatów na kwotę **1300 zł**.

Zdecydowanie najwięcej mandatów nałożono na pracowników sklepów spożywczych oraz zakładów żywienia zbiorowego. Najczęściej karano za brak czystości i porządku (brudne urządzenia chłodnicze, brudne półki, brudne podłogi), a także za wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia .

Stan sanitarny większości nadzorowanych obiektów nie odbiegał zasadniczo od stwierdzonego w roku 2019.

W związku ze stwierdzeniem prowadzenia działalności polegającej na:

- wprowadzaniu do obrotu żywności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów (dotyczy szkoły prywatnej), do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego tj. do organu posiadającego stosowne kompetencje, zawnioskowano o ukaranie właścicieli obiektów z art. 103 ustawy z dnia 25.08.2006r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz. U. z 2020r poz. 2021).

Eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów użytku przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wywożonych zagranicę przeprowadzono **1134** kontrole dokonując oględzin oraz sprawdzenia dokumentacji **3141** partii środków spożywczych o łącznej masie 19.594.743 kg. Wydano **1198** świadectw eksportowych.

- „Mokate” – były to: zabielaćce (do kaw i herbat), cappuccino, spieniacze, napoje (kawowe, czekoladowe i kakaowe), bazy (czekoladowe i tłuszczowe), kawa rozpuszczalna, kakao, topping, herbaty (instant oraz w formie suszu). Produkty te wywożono do krajów tj.: Turcja, Syria, USA, Ukraina, Jordania, Turkmenia, Teheran, Tunezja, Chiny, Wietnam, Indonezja, Iran, Brazylia, Kolumbia, Kosowo, Chile, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Saudyjska, Egipt, Izrael, Indie, Maroko, RPA, Panama, Nigeria, Argentyna, Gwatemala, Ekwador, Meksyk, Albania, Algieria, Turkmenistan, Mauritius, Nowa Zelandia, Armenia., Honduras.
- „Instanta” – były to: kawy rozpuszczalne (granulowane, liofilizowane, zbożowe) oraz kawy mielone. Produkty te wywożono do krajów tj.: Turcja, Kolumbia, Chiny, Tunezja, Chile, Liban, Maroko, Indie, Ukraina, Jordania, Zjednoczone Emiraty Arabskie, USA, Katar, Egipt, Paragwaj, Iran, Libia, Kosowo, Trynidad, Oman, Macedonia, Nigeria, Pakistan, Cypr Płn,

Ponadto dokonano oceny 2 partii blenderów , które były importowane przez firmę „Jamicon” z Chin.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i kosmetyków

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobierano próby środków spożywczych do badań laboratoryjnych.

Łącznie pobrano **42** prób, w tym:

- **14** prób z grup: jaja, wymazy i próbki sanitarne w celu oceny jakości mikrobiologicznej do określenia obecności bakterii chorobotwórczych, odpowiedzialnych za zatrucia pokarmowe,
- **11** prób z grupy: ryby, owoce morza i ich przetwory, ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, owoce suszone, napoje alkoholowe i tłuszcze roślinne w kierunku oznaczenia substancji dodatkowych,
- **4** próby z grupy: środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego - w celu określenia poziomu azotanów,
- **7** prób z grupy: warzywa świeże pobrano w celu sprawdzenia obecności metali szkodliwych dla zdrowia,
- **1** próba z grupy: kawa, herbata w kierunku mykotoksyn – ochratoksyny A,
- **1** próba z grupy: ziarno zbóż w kierunku pestycydów,
- **2** próby z grupy: napoje niegazowane, koncentraty spożywcze deserów w celu oznaczeniu substancji wzbogacających – witaminy C,
- **2** próby posiłku obiadowego w kierunku oznaczenia wartości energetycznej i odżywczej.

Wyniki uzyskane w sprawozdaniu z badań laboratoryjnych zestawiono z aktualnymi założeniami (RDA) żywienia dzieci w wieku 1-3 lat wg „Norm żywienia dla populacji polskiej” pod redakcją prof. Mirosława Jarosza, wyd. Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa grudzień 2017r. Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a. kaloryczność posiłków nieodpowiednia/niedostosowana do wymogów grup odbiorców
- b. niewystarczający udział węglowodanów i tłuszczów oraz
- c. istotne przekroczenie poziomu wystarczającego spożycia (AI) soli.

Stąd też te 2 próby zakwestionowano.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość pobranych prób	125	33	59	47	86	42
Ilość kwestionowanych prób %	3	0	2	0	0	2
	2,4 %	0%	3,4%	0%	0%	0,84%

Spośród w/w 42 pobranych prób w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności 17 prób oceniono także pod względem prawidłowego znakowania produktu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego. Nie stwierdzono nieprawidłowego oznakowania żywności.

Warunki struktury żywienia w zakładach żywienia zbiorowego

W ramach oceny poprawności struktury żywienia w 2 w/w obiektach (punkty przedszkolne), pobrano także jadłospisy dekadowe do oceny teoretycznej. Jadłospisy dekadowe, uzyskały ocenę negatywną. Nieprawidłowości dotyczyły:

1. W żywieniu dzieci w grupie wiekowej 1-3lat :
 - a. niedostosowania wartości energetycznej do zapotrzebowania energetycznego - kaloryczność posiłków była zbyt wysoka,
 - b. niewystarczającego pokrycia zapotrzebowania na wapń, żelazo i witaminę C,
 - c. przekroczenia zalecanego wystarczającego poziomu ilości soli kuchennej.
2. W żywieniu dzieci w grupie wiekowej 3-5 lat :
 - a. niedostosowania wartości energetycznej do zapotrzebowania energetycznego - kaloryczność posiłków była zbyt niska, wynikająca z niedostatecznej podaży węglowodanów i tłuszczu,
 - b. niewystarczającego pokrycia zapotrzebowania na witaminę C, wapń i żelazo.

Wystosowano zalecenia dotyczące poprawy struktury żywienia w tych placówkach.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

W związku z otrzymanymi w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF), powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi w 2020r., – przeprowadzono 57 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

1. „Olej z ryżu naturalny 100% SoRiso” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych.
2. „ACOR.Bazyliia” – obecność bakterii Salmonella .
3. „Multi – Frucht Müsli 750g, Migdał Płatek” – obecność niedeklarowanego składnika alergennego – orzechów ziemnych.
4. „Kielbasa z Gór Świętokrzyskich ” – obecność Listeria monocytogenes.
5. „Olej z ryżu – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów glicydotu oraz estrów 3-MCPD.
6. „Zero Noodles” – niewłaściwe oznakowanie produktu.
7. „Nylon Potato Masher oraz Nylon Ladle” – stwierdzenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.
8. „Filet z piersi kurczaka Klasa A świeża” – stwierdzenie obecności bakterii Salmonella Enteritidis.
9. „Suplement diety - Detonic” – niezgodność dot. niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w reklamie za pośrednictwem stron internetowych.
10. „Suplement diety – Lung Detox” – niezgodność dot. niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w reklamie za pośrednictwem stron internetowych.
11. „Granit – talerz deserowy 20cm, czarny NBC” – stwierdzenie migracji ołowiu.
12. „Czekolada z solonymi preclami CHATEAU 200g” – możliwa obecność kawałków plastiku.
13. „Paprykarz DE LUXE 210g” – zmienione cechy organoleptyczne - nieprzyjemny zapach, kwaśny smak.
14. „Filet z piersi kurczaka ” – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis, Salmonella Infantis.
15. „Nylonowa łyżka z pomarańczowym silikonowym obrzeżem” – stwierdzenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.
16. „Kasza Jagłana K-Classic” – stwierdzenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu – glifosatu.

17. „Jaja” – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
18. „Chipsy bananowe” – stwierdzenie przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu oraz sumy WWA.
19. „Rukola 100g” – stwierdzenie obecności bakterii z rodzaju Salmonella.
20. „Bułki pszenne do hamburgerów z sezamem – Maxi Burger buns with sesame” – niewłaściwa jakości organoleptycznej – obcy chemiczny zapach.
21. „Sezam z Indii” – obecność tlenu etylenu.
22. „Sesam snaps” - obecność tlenu etylenu.
23. „Mięso drobiowe” - obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
24. „Wino Mogen David Concord” – zmienione cechy organoleptyczne (niecharakterystyczny, wyczuwalny obcy zapach).
25. „Nestle Sinlac Bezglutenowy produkt zbożowy po 4 miesiącu” – wykrycie wysokiego poziomu kadmu.
26. „Sezam obtłuszczony” – obecność tlenu etylenu.
27. „Kajzerka z sezamem XXL. Bułka pszenna posypana nasionami białego i czarnego sezamu, podpieczona” – obecność tlenu etylenu w czarnym sezamie.
28. „Seler” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – linuronu.
29. „Grejpfrut Star Ruby” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości chlorpiryfosu metylu.
30. „Talerz dekorowany marki Tedi pn” - stwierdzenie migracji ołowiu.
31. „Skórki drobiowe” - obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
32. „Jaja kurze ściółkowe” – obecność bakterii Salmonella spp.
33. „Czarne nasiona sezamu” – obecność tlenu etylenu.
34. „Popcorn ziarno kukurydzy do prażenia” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikoksyny Deoksyniwaleonol (DON).
35. „Kasza gryczana prażona SONKO” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – glifosatu”.
36. „Gruszki Williams Christ połówki w syropie” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu.

W ramach funkcjonującego systemu RAPEX – przeprowadzono 2 kontrole w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych kosmetyków.

„Farba do włosów Black Henna” – obecność p-fenylenodiaminy, w niemieckiej wersji etykiety brak wymaganych napisów ostrzegawczych.

Podczas tych działań nie stwierdzono kwestionowanej żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w obrocie.

Interwencje

Zgłoszono i rozpatrzono **8** wniosków o interwencję. Najczęściej zgłaszano:

- brak czystości w obiektach,
- obecność szkodników (szczury, muchy),
- nieprawidłowe warunki sprzedaży ryb i wędlin,
- złą strukturę żywienia w przedszkolach (mała kaloryczność),

Przeprowadzono 8 kontroli. 4 wnioski uznano za zasadne. Osoby winne naruszeń przepisów sanitarnych ukarano 4 mandatami na kwotę **1000 zł**. Wydawano zalecenia doraźne oraz przeprowadzano kontrole sprawdzające.

Działania dodatkowe

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz tematyczne (w ramach realizacji zaplanowanych zamierzeń):

Akcja z IW w sprawie występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 13 kontroli. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 900 zł (w tym 2 mandaty za przeterminowane środki spożywcze i 1 mandat za nieprawidłowości sanitarno-porządkowe), nałożono decyzję terminową.

Akcja kontrolna – dot. nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi

W związku z pismem ŚPWIS dotyczącym wzmożenia działań w ramach prowadzonego nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi przeprowadzono 6 kontroli w aptekach i punktach aptecznych oraz sklepikach zielarsko-medycznych podczas kontroli dokonano oceny znakowania łącznie 8 suplementów diety i nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii podczas rutynowo przeprowadzanych kontroli sprawdzano także czy kontrolowane zakłady żywieniowo-żywnościowe dostosowały się do wymagań przepisów wprowadzających określone nakazy i ograniczenia przeciwepidemiczne. Reagowano także na wpływające różną drogą sygnały społeczeństwa o braku stosowania tych przepisów.

STAN SANITARNY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH, WYPOCZYNKU

W roku 2020 przeprowadzono **11** kontroli sanitarnych w 11 obiektach stałych – w tym 4 kontrole sanitarne w żłobkach, 4 kontrole sanitarne w 4 przedszkolach, 1 kontrole w 1 szkole podstawowej, 2 kontrole w 2 zespołach szkół oraz **4** kontrole sanitarne w 4 obiektach sezonowych wypoczynku zimowego. Nieprawidłowości pokontrolnych nie stwierdzono.

Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarnego placówek pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, dostępności do profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz ocena warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach (możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych). W większości szkół zapewniona jest bieżąca ciepła woda w sanitariatach, przeprowadzane są generalne remonty sali gimnastycznych i zapleczy sportowych oraz boisk i placów rekreacyjnych. Obiekty wyposażane są w meble szkolne i przedszkolne oraz urządzenia rekreacyjne i sportowe, posiadające odpowiednie atesty i certyfikaty. We wszystkich skontrolowanych szkołach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia podręczników w salach lekcyjnych lub indywidualnych szafkach.

W 2020r. na wniosek Dyrektorów żłobków PPIS w Rybniku wydał 3 decyzje o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych oraz określił maksymalną liczbę miejsc w żłobku.

Ponadto pracownicy sekcji ONS/HDiM na bieżąco uczestniczyli w działaniach epidemiologicznych, tj. współpracowali z dyrektorami placówek oświatowych w celu zminimalizowania zachorowania w kierunku SARSCoV-2 wśród personelu, uczniów oraz zapewnienia prawidłowych warunków do nauki i zabawy dla wychowanków. W związku z wystąpieniem przypadków zakażenia SARS-CoV-2 wśród uczniów i pracowników placówek oświatowych, wydano ogółem 19 opinii sanitarnych w 11 placówkach o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejściu na nauczanie zdalne.

STAN SANITARNY W ZAKŁADACH PRACY, NADZÓR NAD CHEMIKALIAM I

W roku 2020 na terenie miasta Żory objętych nadzorem było 169 zakładów – wzrost o 1 zakład. W roku 2020 w ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 15 zakładów pracy tj. 8,87% obiektów objętych nadzorem, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 10 zakładów. Ogółem przeprowadzono 15 kontroli. Wydano 11 decyzji, w tym 9 decyzji zmieniających termin wykonania na wniosek strony i 1 decyzję wygaszającą. Wydano 1 decyzję płatniczą. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 zakładzie pracy.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

W 2020 r. ewidencją objęto 17 zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze – liczba zakładów nie uległa zmianie w stosunku do 2019 r.

W 2020 r. skontrolowano 3 zakłady, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracuje ogółem 10 osób. Przeprowadzono 3 kontrole. Decyzji nie wydano.

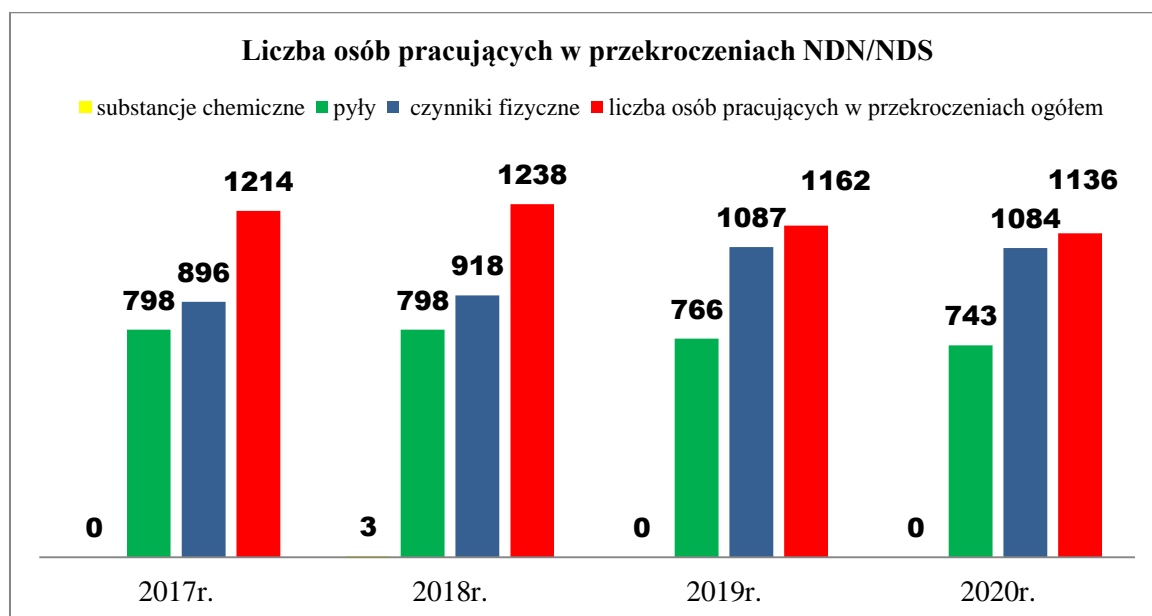
Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych w 2020 r. zakładach pracy:

- promieniowanie jonizujące w 1 zakładzie pracy
- formaldehyd w 1 zakładzie pracy,
- benzen w 1 zakładzie.

Ocena warunków pracy w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 26 zakładów, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 1136 pracowników, w tym w przekroczeniu NDS/NDN czynników chemicznych 1084 osoby, pyłów 743 osoby – wzrost o 1 zakład.

W 2020 r. skontrolowano ogółem 2 zakłady, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracują 4 osoby. Przeprowadzono 2 kontrole. Decyzji nie wydano. Poprawiono warunki pracy dla 27 osób, w tym na pyły dla 23 osób, promieniowanie optyczne nielaserowe dla 4 osób.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, prekursorami, produktami biobójczymi oraz detergentami

W 2020 roku w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajduje się 20 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym 1 importer i 4 producentów (formulatorów) mieszanin chemicznych – liczba zakładów nie uległa zmianie w stosunku do 2019 r. Kontroli w zakresie produkcji i wprowadzania do obrotu nie przeprowadzono.

Skontrolowano 4 zakłady pracy stosujące w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 4 kontrole, wydano 1 decyzję, która dotyczyła:

- sporządzenia spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin
- uzyskania kart charakterystyki stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin
- zapewnienia dostępu pracownikom do informacji zawartych w kartach charakterystyki.

W ewidencji sekcji Higieny Pracy znajduje się 7 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze, w tym 1 producent – liczba zakładów nie uległa zmianie w stosunku do 2019 r. W 2020 roku nie przeprowadzono kontroli w tym zakresie.

Przeprowadzono 5 kontroli w zakładach stosujących produkty biobójcze. Decyzji nie wydano.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajduje się 9 podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu prekursorsy narkotyków kat.3 – liczba zakładów wzrosła o 1 w stosunku do 2019 r. Kontroli w tym zakresie nie przeprowadzono.

W 2020 roku przeprowadzono 1 kontrolę u stosujących w działalności zawodowej prekursorsy. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór w zakresie ochrony pracowników przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi

W 2020 roku ogółem skontrolowano 2 zakłady pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 14 osób. Ogółem przeprowadzono 2 kontrole. Decyzji nie wydano.

Interwencje

W 2020 r. do PPIS w Rybniku nie wpłynęły prośby o interwencję.

W związku z ogłoszeniem z dniem 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 491 z późn. zm.) bieżący nadzór nad zakładami został ograniczony. Przeprowadzono 3 kontrole dotyczące przestrzegania zasad w/w rozporządzenia. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

CHOROBY ZAWODOWE

W 2020 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 1 zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej.

W zakładzie pracy zlokalizowanym na terenie miasta Żory stwierdzono chorobę zawodową u 3 pracowników, tj.:

- pylicę górników kopalń węgla – u 2 osób
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy – uszkodzenie łokotki u osób wykonujących pracę w pozycji klęczącej lub kucznej – u 1 osoby.

Stwierdzone choroby zawodowe stanowią 12 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r.

Ogółem w roku 2020 wydano 3 decyzje w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 7 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

DOPALACZE- NADZÓR ORAZ MONITORING NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI I NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI

Nadzór sanitarny

W 2020 r. na terenie miasta Żory nie stwierdzono punktu handlowego wprowadzającego do obrotu środki zastępcze. Monitorowano w dalszym ciągu obiekt zamknięty decyzją PPIS w Rybniku w 2015 roku. Obiekt nieczynny.

Monitoring podejrzeń zatruc środkami zastępczymi

W 2020r. odnotowano dalszy spadek przypadków podejrze   zatrucia/zatruc środkami zastępczymi (dopalaczami). W 2020r. zgłoszono 6 przypadków.

W 2020 roku na terenie miasta Żory nie odnotowano przypadku zgonu po zażyciu  , dopalaczy .

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2020r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał ogółem **6** opinii sanitarnych, na wnioski Prezydenta Miasta Żory oraz Prezydenta Miasta Jastrzębia-Zdroju w ramach prowadzonych przez nich postępowań, dotyczących oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, położonych na terenie Miasta Żory.

Były to, m.in. następujące inwestycje:

- „Sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej/tłocznej wraz z przepompownią ścieków w rejonie ulicy Raciborskiej w Żorach”,
- „Uruchomienie punktu zbierania odpadów innych niż niebezpieczne zlokalizowanego w Żorach przy ul. Bocznej 6, na działce o nr ew 3361/37”.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował warunki realizacji **1** inwestycji, położonej na obszarze działania Prezydenta Miasta Żory, przed wydaniem dla niej przez organ ochrony środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędnej do wydania dla tej inwestycji pozwolenia na budowę na wniosek Prezydenta Miasta Żory.

Była to:

- „Budowa hali produkcyjnej (stolarni) wraz z częścią socjalno-biurową i instalacjami wewnętrznymi (wod-kan, c.o., elektryczna, wentylacja mechaniczna i klimatyzacja), budynek suszarni, silos, parking wraz z drogą wewnętrzną oraz instalacje zewnętrzne

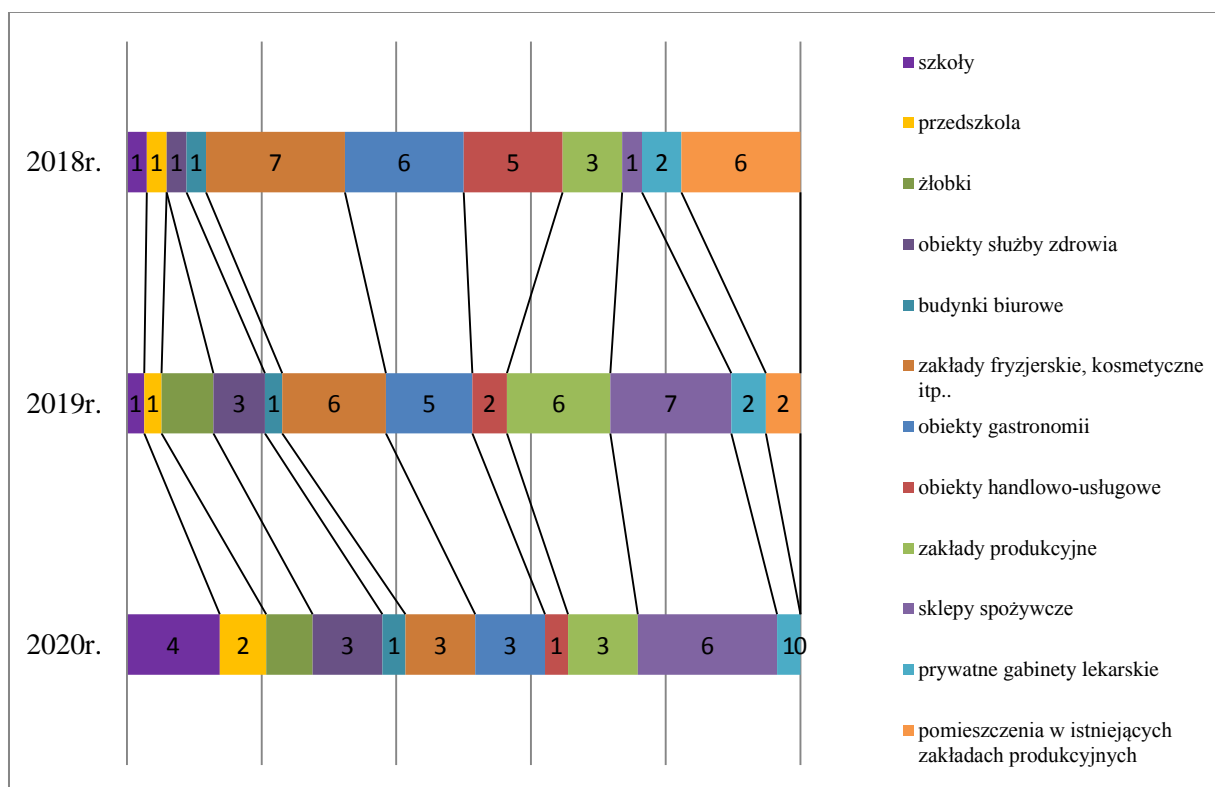
(wodociągowa, kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa wraz z przepompownią, c.o. i elektryczna)” w Żorach przy ul. Wrzosowej na działce nr 1492/43.

Przeprowadzono ogółem **45** kontroli oraz dopuszczono do użytkowania **34** zrealizowanych obiektów, na podstawie dokumentacji projektowych do pozwoleń na budowę lub zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno–budowlanej oraz projektów technologicznych, uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, pod kątem ich wykonania z projektami i obowiązującymi przepisami, w tym **1** kontrolę obiektu w trakcie jego realizacji, tj.

- Budowa budynku usługowo – handlowego „Galeria Wiślanka”, zlokalizowanego w Żorach przy ul. Katowickiej.

W trakcie odbioru „Galerii Wiślanka” przeprowadzono 10 kontroli w 10 lokalach centrum handlowego.

Liczba wybranych obiektów odebranych w latach 2018 - 2020 na terenie miast Żory

Na terenie miasta Żory w 2020r. powstawały głównie obiekty dla jednoosobowych działalności gospodarczych oraz rozbudowy i przebudowy budynków oświatowych.

OŚWIATA ZDROWOTNA

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju oraz obostrzeń z niej wynikających, zdecydowana ilość zaplanowanych działań edukacyjno-promocyjnych na rok 2020 nie odbyła się. Sekcja Oświaty Zdrowotnej ograniczyła swoją działalność głównie do aktywności w mediach społecznościowych oraz korespondencji elektronicznej.

Ponadto pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej w 2020 roku przeprowadzili 2 wizytacje, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

W roku szkolnym 2019/2020 na placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były programy edukacyjno-profilaktyczne. Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

A. INTERWENCJE PROGRAMOWE

- Program edukacyjny „**Trzymaj Formę!**” - brak danych w związku z odwołaniem programu spowodowanym wystąpieniem pandemii Sars-CoV-2.
- „**Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS**” **Cele:** Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich pomoc zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracji z chorymi. **Do programu przystąpiło 3 szkoły średnie odbiorcami było 905 uczniów.**
- Program edukacyjny „**Bieg po zdrowie**” dla klas IV szkół podstawowych. **Cele:** opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości, palenia

papierosów. Grupa docelowa: uczniowie kl. IV szkół podstawowych, rodzice i opiekunowie, społeczność lokalna. **Do programu przystąpiło 3 szkoły podstawowe , uczestniczyło 89 uczniów kl. IV.**

- Program edukacyjny „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?”– dla uczniów szkół średnich. Cele: Celem programu jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, papierosów czy narkotyków. Program adresowany jest do uczniów szkół średnich. **Do programu przystąpiło 4 szkół średnich, objęto działaniami 123 uczniów**

- „Skąd się biorą produkty ekologiczne” ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków dot. nawykach higieniczno-zdrowotnych. **Do programu przystąpiło 13 przedszkole, objęto 206 przedszkolaków**

- Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas” dla dzieci w wieku 5-7 lat – przedszkola/szkoły podstawowe. Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń. **Do programu przystąpiło 10 przedszkoli, objęto 110 przedszkolaków.**

- Wojewódzki program edukacyjny „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, upowszechnienie wiedzy na temat ryzyka zakażenia, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachorowań zdrowotnych własnych i innych ludzi. Grupa docelowa: Uczniowie szkół

ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas II). **Do programu przystąpiło 7 szkół średnich, objęto 127 uczniów.**

- Wojewódzki program edukacyjny „**ZNAMIEŃ ! ZNAM JE?**”. Program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz zdrowotnych następstw promieniowania UV. **Do programu przystąpiło 7 szkół średnich, objęto 127.**
- Wojewódzki projekt edukacyjny „**Klub Zdrowego Przedszkolaka**”. Program ma na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez właściwe odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, poprawę jakości żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych, podniesienie świadomości rodziców w kwestii odżywiania dzieci. **Do programu przystąpiło 12 przedszkoli objęto 118 przedszkolaków.**
- Wojewódzki program edukacyjny „**SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH**” – dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych. Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice i opiekunowie. **Do programu przystąpiło 13 szkół, objęto 206 uczniów.**
- Program edukacyjny „**WYBIERZ ŻYCIE PIERWSZY KROK**” dla szkół średnich. Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym, dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja. Grupą docelową są uczniowie szkół

ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas I), rodzice i opiekunowie uczniów, kadra pedagogiczna szkół. **Do programu przystąpiło 2 szkoły średnie, objęto 84 uczniów.**

Zasadnicze programy realizowane przez placówki oświatowe

Lp	Nazwa programu	Liczba placówek oświatowych realizujących program	
		2019r.	2020r.
1.	 „Bieg po zdrowie”	3	3
2.	 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	3	4
3.	 „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	4	7
4.	 „Znamie! Znam je?”	3	7
5.	 „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	9	12
6.	 „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	8	13
7.	 „Wybierz życie – Pierwszy krok”	3	2

B. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

18. Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia. Działania dotarły do 7 podmiotów, 1238 odbiorców.

19. Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania. Działania dotarły do 14 podmiotów, 2716 odbiorców.

20. Profilaktyka zatruczeń grzybami (bezpieczne grzybobranie). Działania dotarły do 6 podmiotów, 1831 odbiorców.

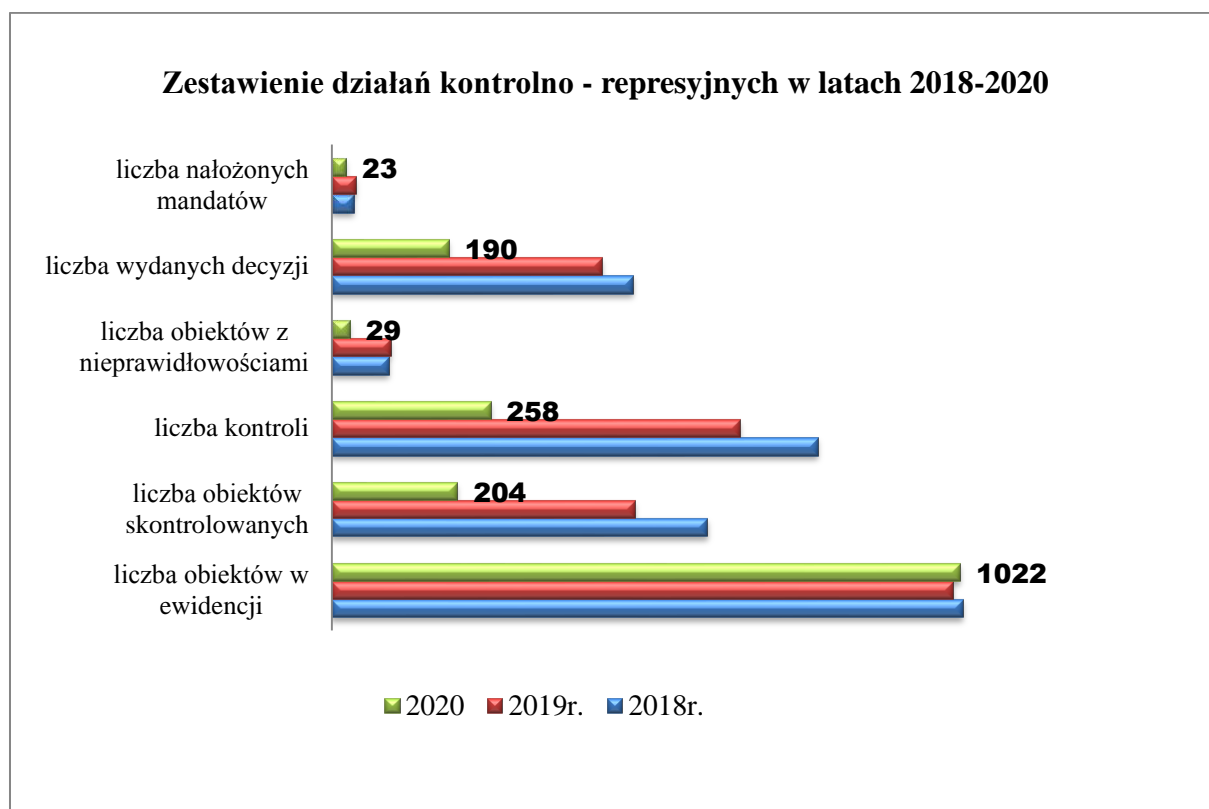
21. **Profilaktyka grypy.** Działania realizowało 5 podmiotów uczestniczyło 885 odbiorców.
22. **Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”).** Działania dotarły do 4 podmiotów, 480 odbiorców.
23. **Profilaktyka chorób nowotworowych.** Działania dotarły do 5 podmiotów, 676 odbiorców.
24. **Profilaktyka wszawicy.** Działania dotarły do 3 podmiotów, 345 odbiorców.
25. **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne** Działania dotarły do 1 podmiotu, 244 odbiorców.
26. **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 533 odbiorców.
27. **Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.** Działania dotarły do 11 podmiotów, 2227 odbiorców.
28. **Akcja „Bezpieczne ferie 2020”.** Działania dotarły do 4 podmiotów, 712 odbiorców.
29. **Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Brazowo, ale czy zdrowo?”.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 514 odbiorców.
30. **Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”.** Działania dotarły do 161 podmiotów, 942 odbiorców.
31. **Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.** Działania dotarły do 5 podmiotów, 1054 odbiorców.
32. **Profilaktyka wad postawy p.h. „Lekki tornister”.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 500 odbiorców.
33. **Akcja informacyjno-edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”.** Działania dotarły do 98 podmiotów, 473 odbiorców.
34. **Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa).** Działania dotarły do 64 podmiotów, 28669 odbiorców.

**STAN SANITARNY
NA TERENIE POWIATU RYBNCKIEGO
W 2020 ROKU**

INFORMACJE OGÓLNE

PSSE w Rybniku w 2020r. obejmowała nadzorem 1022 obiekty na terenie powiatu rybnickiego. Skontrolowano ogółem 204 obiekty, w których przeprowadzono ogółem 258 kontroli sanitarnych. W 29 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Za stwierdzone uchybienia nałożono 23 mandaty karne na łączną kwotę 4250,00zł. PPIS w Rybniku w 2020 roku ogółem wydał 190 decyzji administracyjnych.

Ponadto w związku z nadzorem epidemiologicznym wydano 3206 decyzji nakazujących poddaniu się obowiązkowej kwarantannie domowej oraz 187 decyzji nakazujących poddana się izolacji w warunkach domowych. Również w związku z nadzorem nad przestrzeganiem ustanowionych nakazów, zakazów lub ograniczeń zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, nałożono 7 kar pieniężnych administracyjnych za naruszenie obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie.

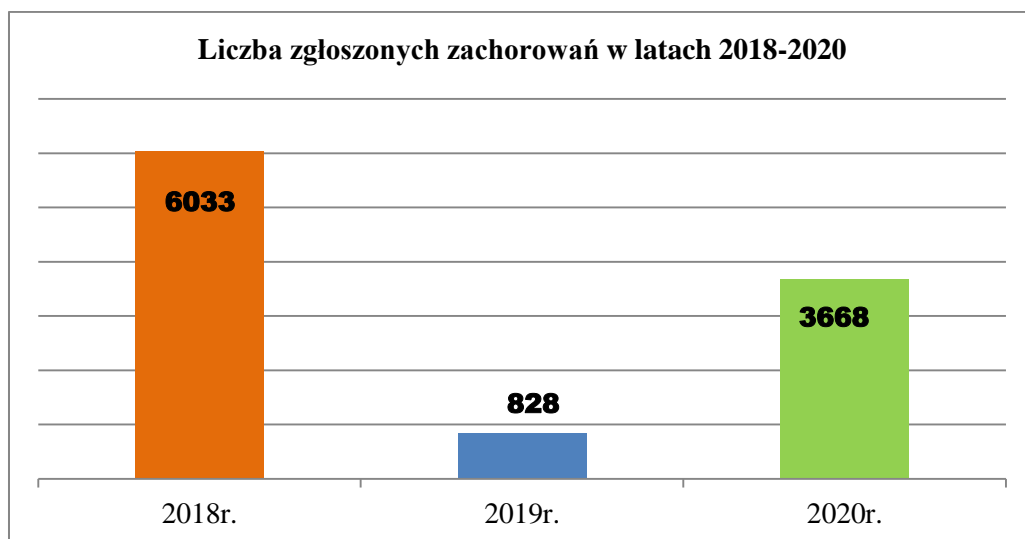
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W 2020 ROKU

Ogółem w mieście Rybnik odnotowano 3668 zachorowań na choroby zakaźne. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-Cov-2- 3270. Pracownicy przeprowadzali dochodzenia epidemiologiczne, wywiady oraz obejmowali nadzorem osoby z kontaktu z osobami chorymi. Zgłoszenia były rejestrowane w systemach teleinformatycznych, analizowane oraz wykazywane w sprawozdaniach.

Lp.	Jednostka chorobowa	2019r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	2020r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano w 2020r ↑ ↔ ↓
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	6/4	0/0	↓
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	13/13	19/19	↑
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	208/125	44/18	↓
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	53/48	12/9	↓
6	Krztusiec	3/1	0/0	↓
7	Płonica (szkarlatyna)	26/0	11/0	↓
8	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	18/0	4/0	↓
9	Borelioza	46/8	27/5	↓
10	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	18	9	↓
11	Wirusowe zapalenie mózgu i opon mózgowych	2/2	0/0	↓

12	Ospa wietrzna	266/0	229/0	↓
13	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i>	1/1	0/0	↓
14	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	9/9	0/0	↓
15	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	9/2	2/1	↓
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	7/5	3/0	↓
17	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1/0	0/0	↓
18	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	4/4	1/1	↓
19	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nieokreślone.	2/2	1/1	↓
20	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności	1/1	0/0	↓
21	HIV	3/2	0/0	↓
22	Gruźlica	18	8	↓
23	Grypa (podejrzenia)	2588	436	↓
24	Grypa potwierdzona badaniami	3/3	5/5	↑

W 2020r. w porównaniu z rokiem ubiegłym największa zmiana dotycząca liczby chorych na wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe, gdzie odnotowano znaczny spadek. Nie odnotowano zachorowań na zatrucie pokarmowe wywołane *Salmonellą*, nie został również zarejestrowany nosiciel pałeczek *Salmonella*

Odnotowano 78 zgonów z powodu choroby zakaźnej. Powodem wszystkich zgonów był wirus SARS-CoV-2.

Ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

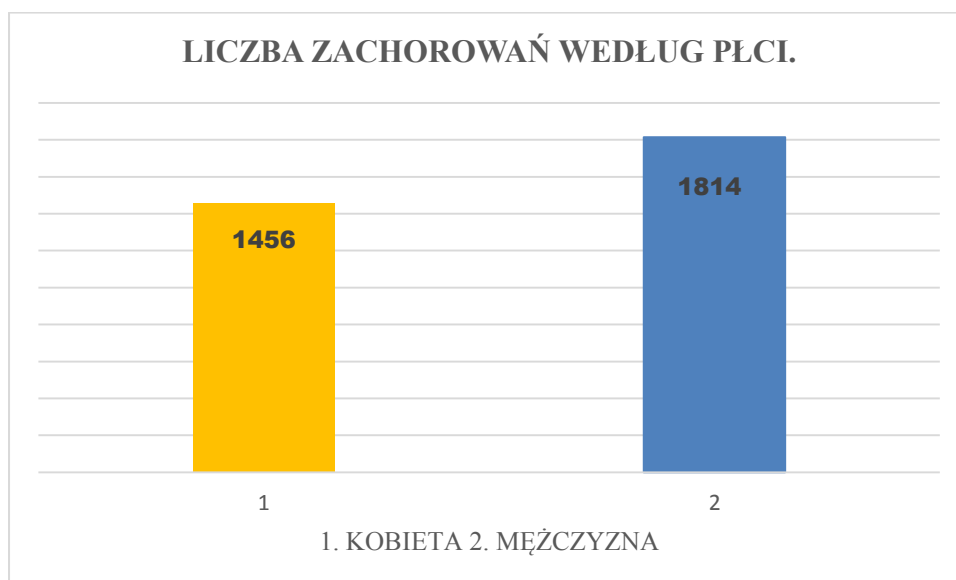
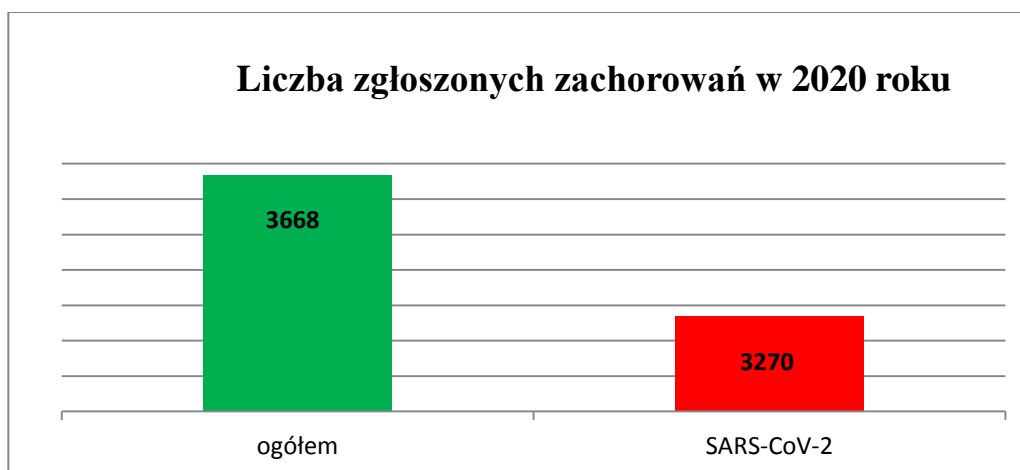
Nie odnotowano żadnego ogniska epidemicznego w podmiotach wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu rybnickiego w 2020r.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

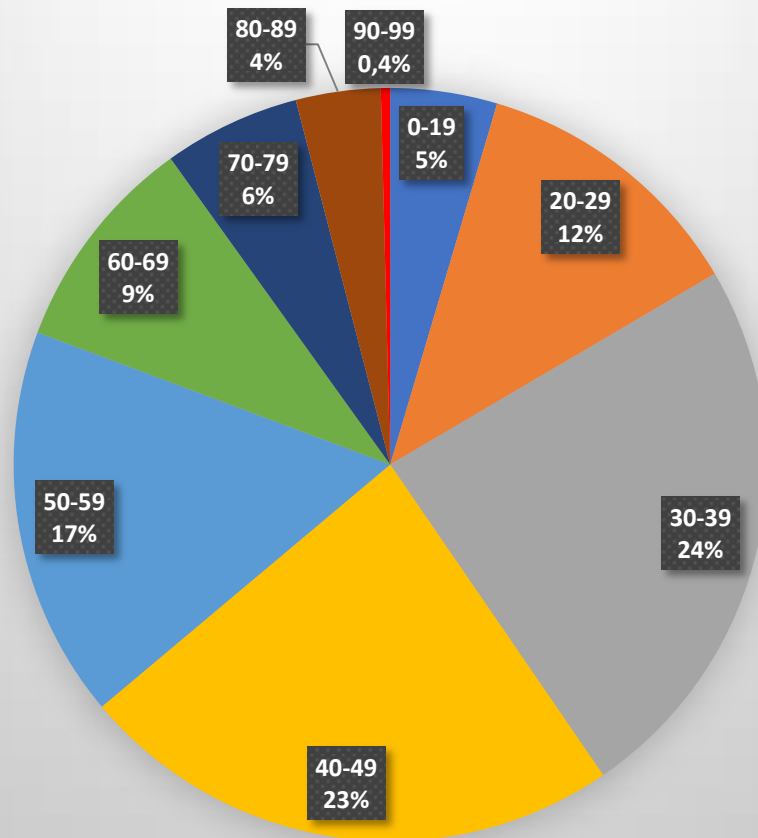
W 2020r. na terenie powiatu rybnickiego nie odnotowano w roku sprawozdawczym, jednak przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne oraz objęto nadzorem 44 osoby z ogniska zarejestrowanego przez inną stację.

WIRUS SARS-COV-2

Pierwsze przypadki zachorowania na SARS-CoV-2 na terenie powiatu rybnickiego odnotowano na początku kwietnia 2020r. Na terenie powiatu rybnickiego zarejestrowano 3270 przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

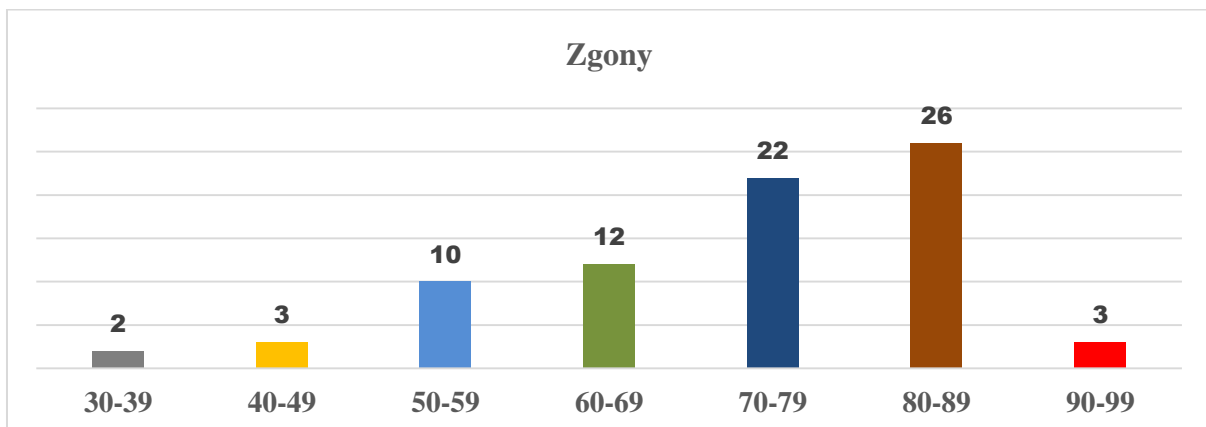

LICZBA ZACHOROWAŃ WEDŁUG WIEKU.

Wiek	0-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
Liczba zachorowań	150	391	781	767	550	307	192	119	13

Odnotowano 78 zgonów z powodu wirusa SARS-CoV-2, co stanowi 2,4% stwierdzonych przypadków zachorowań na SARS-CoV-2.

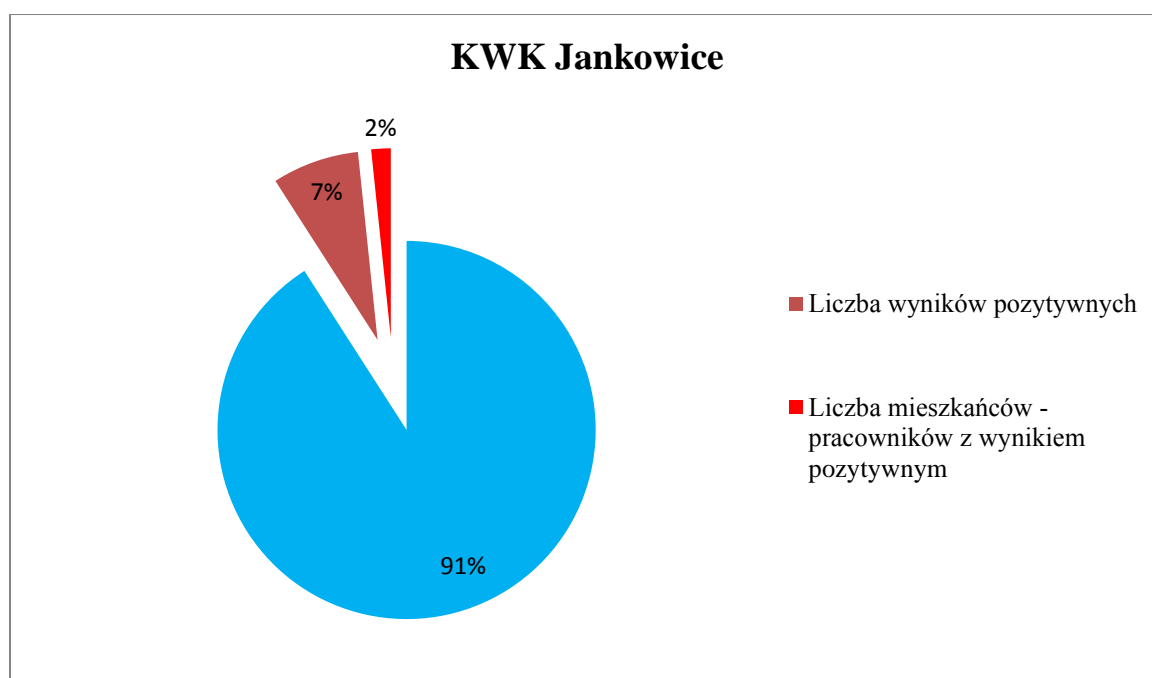
W związku z kontaktem z osobą, u której stwierdzono obecność SARS-CoV-2 oraz w związku z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. kwarantanna graniczna), kwarantanna domową objęto 9401 mieszkańców powiatu rybnickiego.

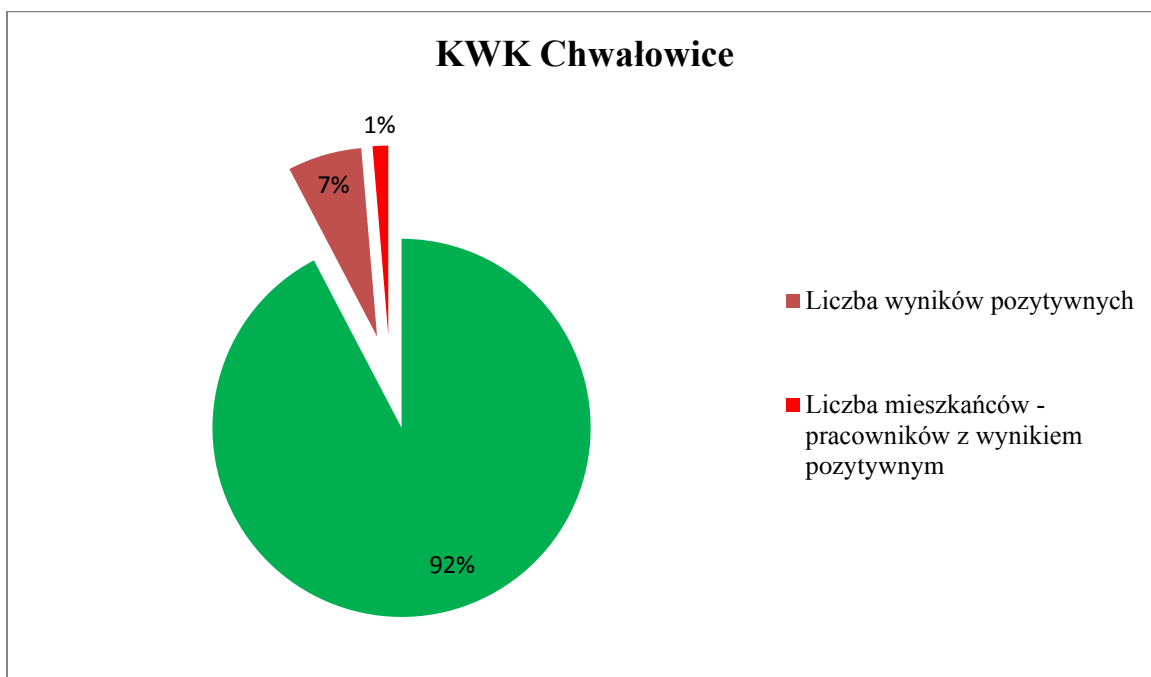
Ogniska epidemiczne w związku z SARS-CoV-2

Odnotowano ogniska w placówkach niemedycznych tj. restauracji, urzędzie pocztowym, domu pogodnej starości oraz schronisku św. Brata Alberta. Wystąpiło również ognisko w szkole podstawowej. Wszystkie ogniska dotyczyły zgłoszenia zachorowań na COVID-19

Kopalnie – badania przesiewowe

W związku z wystąpieniem w połowie kwietnia 2020r. wzrostem zachorowań na SARS-CoV-2 wśród pracowników kopalni KWK „ Jankowice” w miesiącu maj 2020r. przeprowadzono badania przesiewowe wśród pracowników KWK „ Jankowice”. Przebadano ogółem 4431 osób, w przypadku 362 osób stwierdzono obecność wirusa SARS-CoV-2. W miesiącu lipiec/sierpień przeprowadzono badania przesiewowe u 3669 pracowników KWK „ Chwałowice”, w wyniku których stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u 252 osób.

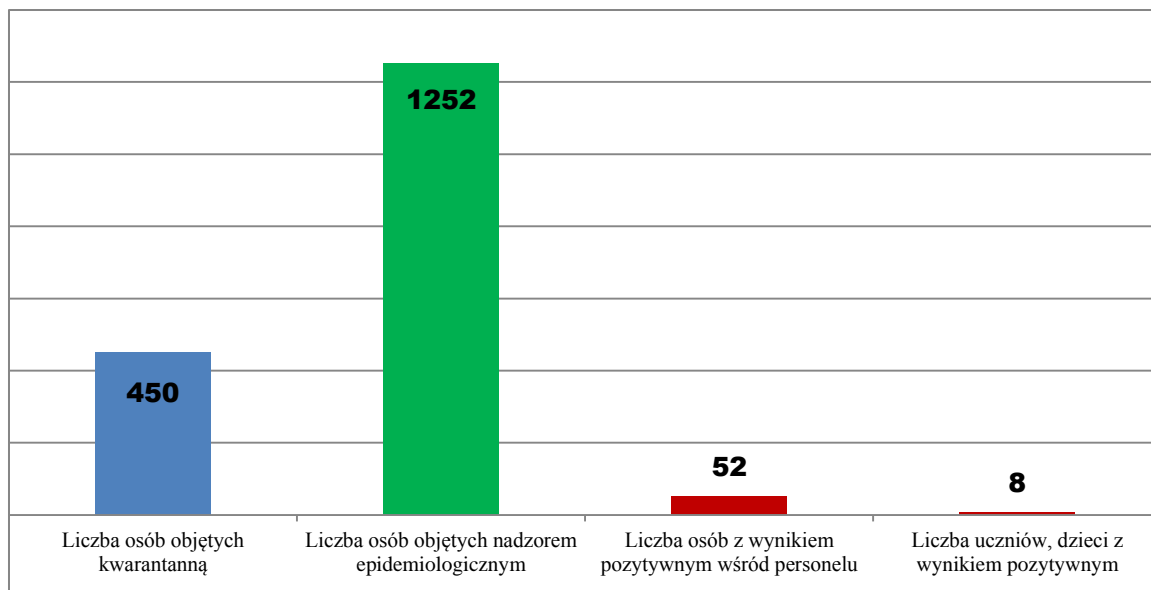

Ponadto w wyniku badań przesiewowych przeprowadzonych wśród pracowników kopalń leżących poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Rybniku, min. KWK Pniówek, KWK Zofiówka-Borynia- Bzie, KWK Budryk, KWK Sośnica, stwierdzono zachorowanie na SARS-CoV-2 u ok. 80 mieszkańców powiatu rybnickiego, pracujących w/w zakładach pracy.

Koronawirus w placówkach oświatowych

W 2020r. w związku ze stwierdzonymi zachorowaniami na SARS-CoV-2 wśród personelu pedagogicznego, niepedagogicznego oraz dzieci (uczniów, podopiecznych) w placówkach oświatowych tj. szkołach, przedszkolach, żłobkach, PPIS w Rybniku wydał 46 opinii sanitarnych o zawieszeniu zajęć stacjonarnych, odnośnie 24 placówek.

W związku ze prowadzeniem działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, pracownicy PSSE w Rybniku przeprowadzali kontrole/wizytacje w zakresie przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Przeprowadzono ogółem 142 kontrole i wizytacje w obiektach żywieniowych, galeriach, hotelach, zakładach pracy, placówkach oświatowych, sklepach itd.

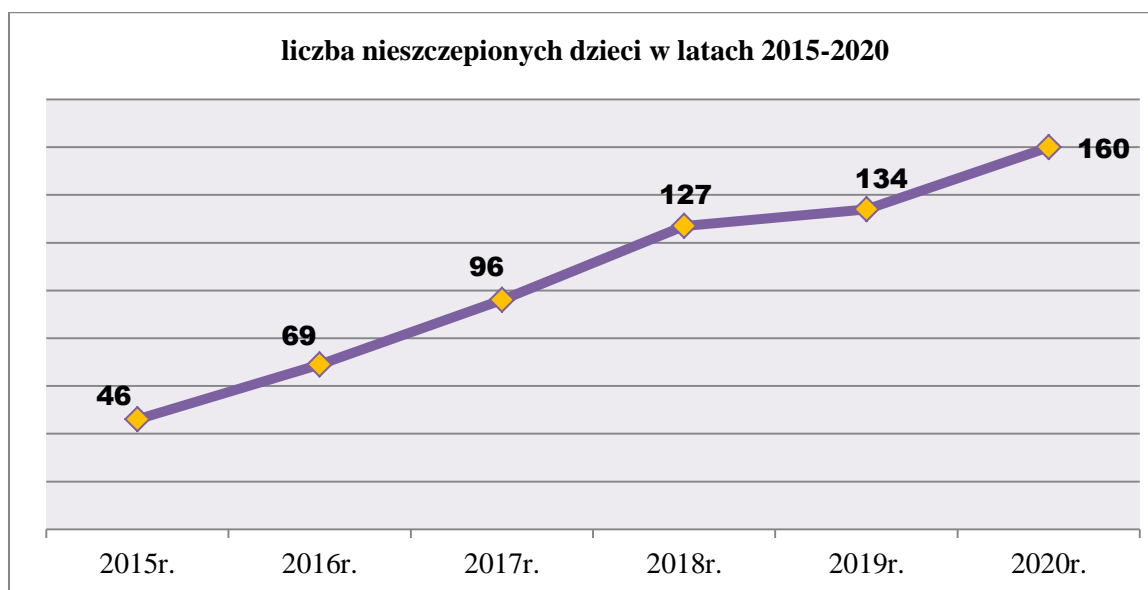
Wydano 7 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej w związku z łamaniem obowiązku poddania się obowiązkowej kwarantannie oraz za nie stosowanie się do ustanowionych w stanie epidemii nakazów, zakazów lub ograniczeń. Wszystkie kary pieniężna zostały nałożone na osoby fizyczne.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

W 2020 roku nadzorowano 21 punktów szczepień. W związku z dynamicznie rozwijającą się sytuacją epidemiologiczną zakażeń SARS-CoV-2 oraz ograniczonym dostępem do placówek medycznych nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w punktach szczepień.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2020r. odnotowano 2 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, a w 2019r. odnotowano 8 NOP.

Na nadzorowanym terenie odnotowano wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2020 punkty szczepień wykazały 160 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2019: nieszczepionych dzieci było 134.

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Według ewidencji zarejestrowanych jest 101 obiektów.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrolę w obiekcie Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej Czerwionka ul. 3-maja 36c. Stan higieniczno-sanitarny w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli. W 2020 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 4 kontrole sanitarne oraz wydano ogółem 5 decyzji administracyjnych (roczne i półroczne okresowe oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia).

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla powiatu są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu oraz ujęcia podziemne zlokalizowane na terenie powiatu. Biorąc pod uwagę cały powiat, to przeważające źródło zaopatrzenia stanowią ujęcia powierzchniowe (ok. 75%). Jednakże udział ujęć powierzchniowych oraz głębinowych w poszczególnych gminach powiatu jest zróżnicowany. Woda pochodząca z ujęć powierzchniowych stanowi przeważające źródło zaopatrzenia w gminach: Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Jejkowice oraz Świerklany (w dwóch ostatnich całość wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia pochodzi z ujęć powierzchniowych). Odwrotna sytuacja ma miejsce w gminie Lyski, gdzie dominuje woda pochodząca z ujęć głębinowych (99%).

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2020 r. na terenie powiatu ogółem średnio ok. 7331,5 tys. m³/d wody tj. o 0,27 tys. m³/d wody więcej niż w 2019 r.

Na terenie powiatu wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:
strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref „Goczałkowice” i „Mikołów” – 5533,9 m³/d,
strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Bełku (Gmina i Miasto Czerwionka – Leszczyny) – 520,6 m³/d

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach (Gmina i Miasto Czerwionka – Leszczyny) – 148 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Adamowicach (Gmina Lyski) – 226 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Dzimierzu (Gmina Lyski) – 85,5 m³/d

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Pstrążnej (Gmina Lyski) – 75,5 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Lyskach – 113,0 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie (Gmina Lyski; ujęcie należące do Spółki Wodociągowo – Kanalizacyjnej Lyski-Sumina) – 388,0 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Suminie (należącego do PKP Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach) – 41 m³/d,

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Zwonowicach (Gmina Lyski) – 200,0 m³/d.

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla powiatu rybnickiego są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem powiatu,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-210 Rybnik, ul. Pod Lasem 62, - dostawca wody na terenie gminy Jejkowice i większości gminy Gaszowice
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w, ul. Marklowicka 15, 44-300 Wodzisław Śląski – Część Gminy Gaszowice
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Czerwionce – Leszczynach, ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka – Leszczyny – dystrybutor i producent wody na terenie Miasta i Gminy Czerwionka – Leszczyny (właściciel ujęcia głębinowego w Palowicach)
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK „Knurów – Szczygłowice”, ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku – producent wody wykorzystywanej w celach zbiorowego zaopatrzenia części Gminy Czerwionka-Leszczyny)
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Lyski – Sumina, ul. Rybnicka 2, 44-295 Lyski (właściciel ujęć głębinowych w Lyskach w Suminie).
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Adamowice-Raszczyce-Żytna, ul. Sobieskiego 1, 44-435 Adamowice – właściciel ujęcia głębinowego w Adamowicach

- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Dziemierz-Nowa Wieś, ul. Sportowa 18A, 44-295 Dziemierz – właściciel ujęcia głębinowego w Dziemierzu
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Pstrażnej, ul. Gustawa Morcinak 25, 44-284 Pstrażna – właściciel ujęcia głębinowego w Pstrażnej
- Spółka Wodociągowo- Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o.o., ul. Jankowicka 28, 44-292 Zwonowice - właściciel ujęcia głębinowego w Zwonowicach
- PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach, ul. Damtora 8, 40-022 Katowice – właściciel ujęcia głębinowego w Suminie

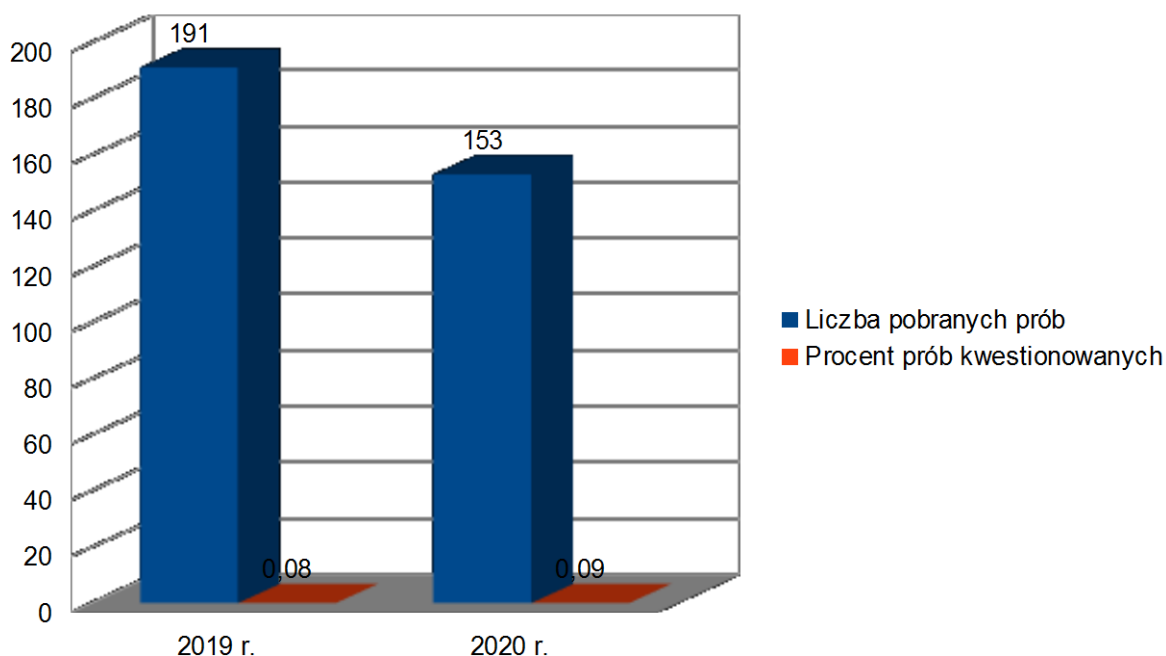
Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2020 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie powiatu rybnickiego, zostały wykonane badania 131 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 18 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Większość próbek w badanym zakresie spełniała obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem wody pochodzącej z ujęcia w Lyskach, gdzie okresowo przekroczona była wartość parametryczna dla bakterii grupy coli (>10 jtk/100 ml). W związku z tym wydano decyzję administracyjną o stwierdzeniu braku przydatności wody do spożycia, zapewnienia alternatywnego źródła zaopatrzenia dla mieszkańców oraz nakazującą podjęcie stosownych działań naprawczych. Zarządzający wodociągiem dokonał przełączenia jego zasilania na wodę pochodząca z ujęcia w Suminie, tym samym zapewniając odbiorca wodę przydatną do spożycia. Jednocześnie na ujęciu wody w Lyskach zostały przeprowadzone działania naprawcze. Po doprowadzeniu jakości wody do obowiązujących wymagań i stwierdzeniu jej przydatności do spożycia, nastąpiło ponowne włączenie ujęcia do zasilania wodociągu. Poza powyższym, występowały również pojedyncze przypadki przekroczeń wartości parametrycznych w zakresie grupy coli <10 jtk/100 ml (pojedyncze bakterie), nieprawidłowości zmian w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C. Ponadto w pojedynczych próbkach stwierdzano przypadki nieznacznego okresowego podwyższenia stężenia azotanów (woda pochodząca z ujęcia Lyskach) oraz podwyższonego stężenia żelaza.

Z kolei w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w 2020 r. dokonał 2 kontroli sanitarnych mających na celu ocenę jakości wody w poszczególnych strefach w trakcie których do badań laboratoryjnych zostało pobranych 4

próbki. W 2 z nich stwierdzono nieznaczne przekroczenie wartości parametrycznej azotanów (2 próbki pobrane z różnych punktów na tym samym wodociągu w tym samym dniu) – ponowne badania nie wykazały przekroczenia. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną (utrudniony dostęp do obiektu oraz zaangażowanie sił w zwalczanie epidemii) kontrole przeprowadzane były w ograniczonym zakresie, zaś nadzór nad jakością w wody odbywał się głównie za pomocą analizy danych z kontroli wewnętrznej.

Ilość pobranych próbek wody do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej i w ramach planu działania PPIS w Rybniku w 2019 i 2020 roku

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był minimalnie wyższy niż w roku 2019 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie powiatu.

Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające również, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, informacje o udostępnieniu zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w prowadzonej przez tut. organ bazie danych EXCEL WODA, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

Zasadniczo w 2020 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W przypadku wystąpienia przekroczeń, podejmowano działania naprawcze, zaś ww. przypadku braku przydatności wody do spożycia, zapewniono konsumentom alternatywne źródła zaopatrzenia w wodę o parametrach zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom

Ciepła woda użytkowa

W 2020 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego (np. hotele, domy pomocy społecznej), a także zakładach lecznictwa zamkniętego (szpitale). Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac. Na terenie powiatu rybnickiego dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 1 obiekcie zamieszkania zbiorowego (hotel) w gminie Czerwionka – Leszczyny. W ramach kontroli pobrano 3 próbki do badań laboratoryjnych. Woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017r., poz. 2294) - stwierdzono brak skażenia).

Ze względu na sytuację epidemiologiczną, w tym zamknięcie niektórych obiektów, charakter niektórych z nich (domy pomocy społecznej, gdzie przebywają ludzie o większej podatności na skutki zakażenia SARS-CoV-2), brak było możliwości przeprowadzenia kontroli w pozostałych z nich.

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie miasta powiatu rybnickiego kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 1 pływalni krytej. W sezonie letnim 2020 nie funkcjonowała natomiast żadna pływalnia odkryta.

Zarządzający pływanią, zgodnie z harmonogramem na 2020 r., uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku, zbadał w akredytowanym laboratorium, z którym wcześniej zawarł umowę 78 próbek wody.

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymany na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów cyrkulacji. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Do najczęstszych zalicza się przekroczenia wartości normatywnych: chloru wolnego i związanego, chloroformu, Σ THM, OLM w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h oraz potencjału redox,. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalniami w większości przypadków informowali o dokonanych działaniach naprawczych, a wyniki kontrolne wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W 2020 r., ze względu na sytuację epidemiologiczną (w tym zaangażowanie w realizację zadań związanych ze zwalczaniem epidemii, a także brak funkcjonowania obiektu przez dłuższy okres), nie udało się zrealizować kontroli pływalni przez PPIS w Rybniku. Nadzór nad jakością wody odbywał się więc na podstawie bieżącej analizy przekazywanych przez zarządzającego wyników badań.

Woda w kąpieliskach i w miejscach wykorzystywanych do kąpieli

Na terenie powiatu rybnickiego w 2020 r. nie funkcjonowało żadne kąpielisko, ani miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2020 r. Oddział Laboratoryjny wykonał następujące badania w ramach nadzoru sanitarnego na terenie miasta Rybnika. Ogółem przebadano : 7 próbek - 24 oznaczenia fizyczne, 12 oznaczeń chemicznych, 21 oznaczeń mikrobiologicznych, w tym:

- Wody do spożycia : 4 próbki : 24 oznaczenia fizyczne
12 oznaczeń chemicznych
18 oznaczeń mikrobiologicznych
- Wody ciepłej w kierunku *Legionella sp* (przedsiębiorstwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą , budynki zamieszkania zbiorowego oraz budynki użyteczności publicznej): 3 próbki - 3 oznaczenia.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2020 roku na terenie powiatu rybnickiego znajdowało się **216** obiektów. W 2020 roku skontrolowano ogółem **14** obiektów co stanowiło **6,5 %** ogółu obiektów nadzorowanych, w których przeprowadzono łącznie **15** kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli w **1** obiekcie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano **1** postanowienie o nałożeniu grzywny.

Rodzaje obiektów będących pod nadzorem PPIS w Rybniku na terenie powiatu rybnickiego i skontrolowanych w 2020 r.:

1/ *Ustępy publiczne i ogólnodostępne* – w ewidencji brak ustępów.

2/ *Pływalnie kryte, odkryte i mieszane* – w ewidencji 2 obiekty (1 pływalnia kryta i 1 pływalnia odkryta), 1 obiekt skontrolowano, liczba kontroli 2; brak pływalni mieszanych. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

3/ *Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę* – w ewidencji 2 obiekty

(1 obiekt znajduje się pod nadzorem WSSE Katowice). Sekcja Higieny Komunalnej w ww. obiektach nie przeprowadziła kontroli w 2020 r.

4/ *Noclegownie i domy dla bezdomnych* – w ewidencji 1 obiekt, który został skontrolowany w 2020r., Stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.

5/ *Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie* – w ewidencji 1 obiekt zarezerwowany do kategorii hotele oraz 7 obiektów w których świadczone są usługi hotelarskie, brak kontroli w 2020r.

6/ *Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z wymienionych usług* – w ewidencji łącznie 113 obiektów, skontrolowanych obiektów łącznie 6, ilość kontroli łącznie 6 (tj. 60 zakładów fryzjerskich, ilość obiektów skontrolowanych 3, liczba kontroli 3; 27 zakładów kosmetycznych: ilość obiektów skontrolowanych 0, liczba kontroli 0; 4 zakłady tatuażu, ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; 6 zakładów odnowy biologicznej: ilość obiektów skontrolowanych 0, liczba kontroli 0 oraz 16 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2); obiekty o zróżnicowanym standardzie, biorąc pod uwagę warunki techniczne, wyposażenie czy zakres świadczonych usług. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.

7/ *Dworce autobusowe* – w ewidencji brak obiektów.

8/ *Dworce, stacje kolejowe* – w ewidencji brak obiektów.

9/ *Tereny rekreacyjne* – aktualnie w ewidencji 10 obiektów, przede wszystkim ogólnodostępne place zabaw, wyposażone w urządzenia zabawowe i piaskownice, brak kontroli w 2020r.

10/ *Cmentarze* – w ewidencji 23 obiekty; ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag.

11/ *Domy pogrzebowe* – w ewidencji 8 obiektów – ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag.

12/ *Inne obiekty* – w ewidencji 49, w tym apteki, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, stacje paliw, parkingi, targowiska, itd; skontrolowano 3 obiekty; liczba kontroli 3; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag, brak decyzji/mandatów.

13/ *Podmioty lecznicze, szpitale* – w ewidencji 31 obiektów, brak kontroli w 2020r.

14/ *Filie podmiotów leczniczych* - w ewidencji 10 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, wykonano 1 kontrolę, skutkującą nałożeniem grzywny.

Wobec Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach od lipca 2019r. toczy się postępowanie administracyjne w sprawie naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczące uaktualnienia szczegółowej procedury postępowania z odpadami medycznymi przez osoby udzielające świadczeń zdrowotnych w miejscu wezwania poprzez: pkt. 1 -

przywołanie i wskazanie sposobu postępowania tylko z tymi kodami odpadów medycznych, które są wytwarzane w obiekcie, pkt. 2 - oznakowanie miejsca wstępnego magazynowania odpadów medycznych. Wykonanie decyzji tylko w części tj. w pkt. 2 skutkowało wezwaniem Strony do wykonania nałożonego obowiązku odnośnie pkt 1.

Stan sanitarny środków transportu

W 2020 roku wyrywkowo na terenie powiatu rybnickiego skontrolowano:

- 1 samochód do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, łącznie 1 środek transportu.

Skontrolowany środek transportu nie budziły zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym, jak i pod względem technicznym, brak decyzji/mandatów.

W 2020 roku w związku z pełnionym nadzorem sanitarnym wydano:

- a/ 6 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- b/ 13 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski,
- c/ 1 opinię sanitarną dotyczących warunków organizacji imprez masowych,
- d/ 10 opinii sanitarnych dotyczących regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie powiatu rybnickiego.

Interwencje

W 2020 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęła 1 interwencja dotycząca niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, a konkretnie wykonywania usług kosmetycznych w domu prywatnym. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za bezzasadną.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI

Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Sekcja Higieny Żywności, Żywności i Przedmiotów Użytku w ramach wypełniania obowiązków nałożonych ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, sprawując nadzór sanitarny, zapobiegawczy oraz bieżący nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, w celu zapobiegania chorobom zakaźnym. Nadzorowane obiekty to:

- zakłady produkcji żywności tj.: piekarnie, ciastkarnie, automaty do lodów, zakłady produkcji żurku i soli, zakład garmazeryjny, kwaszarnia
- obiekty obrotu żywnością tj.: sklepy spożywcze, kioski, hurtownie, stoiska
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte tj.: restauracje, kawiarnie, domy przyjęć okolicznościowych, pijalnie piwa lokale, gastronomiczne typu fast – food ,
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte tj.: stołówki szkolne, przedszkolne, domy pomocy społecznej.

Stan sanitarny kontrolowanych obiektów był oceniany zgodnie z jednolitymi procedurami, obowiązującymi w całym kraju.

Pod nadzorem znajdowało się **545** obiektów. Skontrolowano znacznie mniej obiektów niż w roku 2019 czyli **147** przeprowadzając **191** kontroli sanitarnych, w tym:

- **15** kontroli w 11 zakładach produkcyjnych,
- **126** kontroli w 98 obiektach obrotu żywnością,
- **49** kontroli w 37 zakładach żywienia zbiorowego ,
- **1** kontrolę w 1 zakładzie obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

W **28** kontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, posadzek (w sklepach, piekarniach), brudne urządzenia chłodnicze, brak osłon punktów świetlnych w piekarni,
- sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia,
- brak udostępnienia informacji przeznaczonych dla konsumenta o żywności sprzedawanej bez opakowania (w tym brak informacji o wszystkich występujących alergenach) w sklepach oraz w żywności podawanej w lokalach,
- brak właściwie opracowanych i wdrożonych procedur GHP/GMP/HACCP (brak dokumentowania czynności przeprowadzanych w ramach kontroli wewnętrznej),
- brak orzeczeń do celów sanitarno-higienicznych.

Wydano mniej niż w roku 2019 bo - **19** decyzji represyjnych (w tym nakazujących usunięcie stwierdzonych usterek sanitarno-technicznych). Wydawane decyzje dotyczyły głównie: poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń (odnowienia ścian i sufitów, zamontowania osłon na punkty świetlne) weryfikacji procedur GHP/HACCP, zapewnienia wymaganych prawem informacji o składnikach i alergenach w żywności podawanej w lokalach lub sprzedawanej luzem/i lub na wagę.

Wykonanie poleceń decyzji nakazowych sprawdzano podczas przeprowadzanych rekontroli. Ogółem wydano **160** decyzji administracyjnych (merytoryczne tj. głównie: nakazowe, zmieniające, zatwierdzenia zakładu, umarzające oraz płatnicze), w tym:

- 19 w zakładach produkcyjnych
- 96 w zakładach obrotu żywnością
- 45 w zakładach żywienia zbiorowego.

Osoby winne stwierdzonych naruszeń przepisów prawa, ukarano **23** mandatami na łączną kwotę **4250 zł**, odnotowując tym samym spadek ilości i kwoty nakładanych mandatów w porównaniu z rokiem 2019. W rozbiciu na rodzaje kontrolowanych obiektów dane przedstawiają się następująco:

- w zakładach produkcyjnych: 1 mandatów na kwotę **200 zł**
- w zakładach obrotu żywnością: 19 mandatów na kwotę 3750 zł,
- w zakładach żywienia zbiorowego: **3** mandatów na kwotę 300 zł,

Najczęściej karano właścicieli sklepów spożywczych w związku ze stwierdzeniem braku czystości sprzętu i pomieszczeń (brudne posadzki, półki, lodówki), wprowadzenia do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia, a także z powodu braku wdrożenia procedur z zakresu HACCP.

W związku ze stwierdzeniem

- 1 przypadku prowadzenia w jednym z zakładów produkcyjnych, samowolnie poszerzonej działalności bez złożenia stosownego wniosku i uzyskania zatwierdzenia,
- 1 przypadku działalności polegającej na wprowadzaniu do obrotu żywności, bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów,

do ŚPWIS tj. do organu posiadającego stosowne kompetencje zawnioskowano o ukaranie właścicieli tych obiektów z art. 103 ustawy z dnia 25.08.2006r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz. U. z 2020r poz.2021).

W związku z wystąpieniem stanu epidemii podczas rutynowo przeprowadzanych kontroli sprawdzano także czy kontrolowane zakłady żywieniowo-żywnościowe dostosowały się do wymagań przepisów wprowadzających określone nakazy i ograniczenia

przeciwepidemiczne. Reagowano także na wpływające różną drogą sygnały społeczeństwa o braku stosowania tych przepisów.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i kosmetyków

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu środków spożywczych na terenie powiatu rybnickiego pobrano łącznie **9** prób, w tym:

- **5** próby z grupy mleko i przetwory mleczne (lody z udziałem mleka tradycyjne) w kierunku oznaczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych,
- **4** próby z grupy: owoce (mrożone) – w celu zbadania w kierunku oznaczenia pozostałości pestycydów.

Podobnie jak w roku 2019 nie zdyskwalifikowano żadnej z prób pod względem badanych kierunków.

Import

W ramach prowadzenia nadzoru nad jakością zdrowotną żywności przywożonej z zagranicy, na podstawie zawiadomień przekazanych przez PGIS w Korczowej i PGIS Dorohusku wyrażających zgodę na przeprowadzenie kontroli granicznej w magazynie należącym do importera, a zlokalizowanym na terenie działalności PPIS w Rybniku, przeprowadzono 5 kontroli granicznych 5 partii malin mrożonych pochodzących z Ukrainy (łączna masa towaru: 100.960 kg). W związku z brakiem badań laboratoryjnych potwierdzających właściwą jakość zdrowotną dot. zawartości pestycydów 4 partii malin, pobrano 4 próbki tego asortymentu do badań laboratoryjnych, wydano 4 świadectwa potwierdzające spełnienie wymagań. W związku ze stwierdzeniem podczas badań laboratoryjnych przekroczenia NDP pestycydu – flutriafolu w 1 próbce z partii pobranej przez PGIS w Dorohusku wydano 1 świadectwo o braku spełnienia wymagań oraz decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu tej partii malin i nakazującą jej zwrot do za granicę do kraju nadawcy.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

W związku z otrzymanymi w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF), powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi w 2020r., – przeprowadzono 32 kontrole w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

1. „Olej z ryżu naturalny 100% SoRiso” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych.
2. „Tuszką z kurczaka, filet” – obecność bakterii Salmonella Infantis.
3. „ACOR.Bazylią” – obecność bakterii Salmonella .
4. „Multi – Frucht Müsli 750g, Migdał Płatek” – obecność niedeklarowanego składnika alergennego – orzechów ziemnych.
5. „Nylon Potato Masher oraz Nylon Ladle” – stwierdzenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.
6. „Suplement diety - Hydroxycut Hardcore Next Gen” – podejrzenie o wywołanie silnej niewydolności wątroby skutkującej zgonem.
7. „Filet z piersi kurczaka - pojedynczy” – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis, Salmonella Infantis.
8. „Nylonowa łyżka z pomarańczowym silikonowym obrzeżem” – stwierdzenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.
9. „Jaja” – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis.
10. „Ugniatacz do ziemniaków Potato Smasher” - stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego limitu migracji specyficznej sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych.
11. „Kapusta czerwona młoda” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorpiryfosu.
12. „Bułki pszenne do hamburgerów z sezamem – Maxi Burger buns with sesame” – niewłaściwa jakości organoleptycznej – obcy chemiczny zapach.
13. „Pomelo” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorpiryfosu.
14. „Popcorn ziarno kukurydzy do prażenia” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikoksyny Deoksyniwaleonol (DON).
15. „Kasza gryczana prażona SONKO” - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – glifosatu”.

16. „Gruszki Williams Christ połówki w syropie” – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu.

W ramach funkcjonującego systemu RAPEX – przeprowadzono 1 kontrolę w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych kosmetyków.

- „Farba do włosów Black Henna” – obecność p-fenylenodiaminy, w niemieckiej wersji etykiety brak wymaganych napisów ostrzegawczych.

Podczas tych działań nie stwierdzono kwestionowanej żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w obrocie.

Interwencje

Zgłoszono 10 wniosków o interwencję, rozpatrzono 9 z nich (jeden wniosek - zgłoszony pod koniec grudnia 2020 r. pozostał do załatwienia w roku 2021).

Najczęściej zgłaszano:

- niewłaściwą jakość wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych (stare mięso, banany z widocznymi czerwonymi plamami),
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak stosowania rękawic przy sprzedaży żywności wprowadzanej do obrotu na wagę,
- nieprawidłowe oznakowanie lodów.

Przeprowadzono 13 kontroli, stwierdzając nieprawidłowości w 6 obiektach. Nałożono 8 mandatów karnych w wysokości 1500zł. Wydawano zalecenia oraz przeprowadzano kontrole sprawdzające.

Działania dodatkowe

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego:

Akcja z IW w sprawie występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 14

kontroli. Łącznie nałożono 4 mandaty karne na kwotę 650 zł (w tym 1 mandat na kwotę 200 zł za wprowadzanie do obrotu żywności przeterminowanej; 3 mandaty na kwotę 450 zł za zły stan sanitarno-porządkowy). Wydano też 1 decyzję terminową dotyczącą nieprawidłowości sanitarnych (brudne ściany i/lub sufity, ubytki w posadzce).

Akcja kontrolna- prawidłowość znakowania, identyfikowalność produktów pochodzenia zwierzęcego oraz postępowanie z odpadami (dokumenty towarzyszące)

W związku z pismem ŚPWIS w sprawie prowadzenia nadzoru sanitarnego nad placówkami i stoiskami, które wprowadzają do obrotu mięso i jego przetwory, przeprowadzono 2 kontrole w 2 obiektach. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono naruszeń sanitarnych.

STAN SANITARNY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH, WYPOCZYNKU

W roku 2020 r pod nadzorem zarejestrowanych było 56 placówek oświatowych. Przeprowadzono ogółem 8 kontroli sanitarnych w 7 placówkach oświatowo-wychowawczych. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan techniczny placówek nadzorowanych w 2020 nie budziły zastrzeżeń, stale podnoszona jest estetyka oraz unowocześniane są wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych. W roku 2020 została wykonana decyzja administracyjną wydana na Przedszkole nr 11 w Czerwionce-Leszczynach, dotycząca zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego ścian w salach zabaw, pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych oraz stanu technicznego podłóg w salach zabaw i na korytarzach.

W 2020r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży wydała ogółem 2 decyzje płatnicze w związku z wydaniem opinii o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych dla mieszkań rodzinowych w czerwionce-Leszczynach oraz w Palowicach.

Żłobki i kluby dziecięce

W roku 2020 na terenie powiatu rybnickiego przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w 1 żłobku na terenie gminy Czerwionka-Leszczyny. Kontrola sanitarna w żłobku wykazała, iż najmłodszym dzieciom zapewniono dobre warunki higieniczno-sanitarne.

Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego

W roku 2020 skontrolowano 3 placówki przedszkolne. Ogółem przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, które wykazały, iż placówki posiadają właściwą infrastrukturę, sale zabaw wyposażone w sprzęt z certyfikatem, meble dostosowane do wzrostu dzieci, pomieszczenia higieniczno-sanitarne wyposażone w przybory toaletowe, woda bieżąca ciepła zimna zapewniana.

Szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół

W 2020 roku skontrolowano 1 szkołę pod kątem zapewnienia higienicznych warunków do nauk. Podczas kontroli sanitarnej nie stwierdzono uchybień.

W 2020 roku przeprowadzono w kilku obiektach remonty, malowanie sal lekcyjnych, wymianę stolarki okiennej, remonty boisk. Dyrekcje szkół zwracają uwagę na prawidłowy rozkład zajęć lekcyjnych. We wszystkich placówkach zapewnia się przybory toaletowe dla uczniów. Gminy pozyskują fundusze z Unii Europejskiej – środki inwestowane są na poprawę standardów sanitarno-higienicznych. Placówki zapewniają uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. W większości szkół zapewniono indywidualne szafki do pozostawiania podręczników przez uczniów w szkołach.

Otoczenie obiektów

Dbając o bezpieczeństwo dzieci skontrolowano również stan sanitarno-techniczny otoczenia obiektów, w tym terenów rekreacyjnych dla dzieci. Przedmiotem kontroli był stan sanitarno-techniczny urządzeń, posiadane certyfikaty oraz sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci. Na wszystkich skontrolowanych placach zabaw piaskownice były zabezpieczane plandekami, w czasie gdy dzieci z nich nie korzystały.

Placówki opiekuńczo –wychowawcze

W 2020r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne na wniosek strony. Wydano 2 pozytywne opinie o warunkach sanitarno-higienicznych dla wychowanków.

Interwencje

W roku 2020 przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną interwencyjną w klubie malucha. Podczas kontroli sanitarnej interwencyjnych nie stwierdzono nieprawidłowości

W związku z wystąpieniem przypadków zakażenia SARS-CoV-2 wśród uczniów i pracowników placówek oświatowych, wydano ogółem 46 opinii sanitarnych w 24 placówkach o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejściu na nauczanie zdalne. W 2020 współpracowano z dyrektorami placówek oświatowych w celu zminimalizowania zachorowania w kierunku SARSCoV-2 wśród personelu, uczniów oraz zapewnienia prawidłowych warunków do nauki i zabawy dla wychowanków.

STAN SANITARNY W ZAKŁADACH PRACY, NADZÓR NAD CHEMIKALIAMİ

W roku 2020 na terenie powiatu rybnickiego objętych nadzorem było 157 zakładów – ubyłó 3 zakłady.

W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 10 zakładów pracy tj. 6,36% obiektów objętych nadzorem na terenie powiatu rybnickiego, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 5 zakładów. Ogółem przeprowadzono 13 kontroli. Wydano 7 decyzji, w tym 6 decyzji zmieniających termin wykonania na wniosek strony i 1 oddalającą. Wydano 1 decyzję płatniczą.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

W 2020 r. ewidencją objęto 9 zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze. Liczba ta nie zmalała od 2019 r. W 2020 r. nie skontrolowano żadnego zakładu w zakresie czynników rakotwórczych.

Ocena warunków pracy w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 22 zakłady, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 647 pracowników – liczba ta zmalała

w stosunku do 2019 r. o 1 zakład. W przekroczeniu NDS/NDN na czynniki chemiczne zatrudnionych 647 osób, pyły 11 osób – liczba narażonych ogółem wzrosła o 9 osób.

W 2020 r. skontrolowano 2 zakłady, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje 19 osób. Przeprowadzono 2 kontrole. Decyzji nie wydano.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, prekursorami, produktami biobójczymi oraz detergentami

W 2020 roku w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajduje się 13 obiektów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym 3 producentów (formulatorów) mieszanin chemicznych – wzrost o 2 zakłady. Kontrole przeprowadzono w 1 zakładzie, decyzji nie wydano.

Ponadto skontrolowano 2 zakłady pracy stosujące w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 2 kontrole, decyzji nie wydano.

W ewidencji sekcji Higieny Pracy znajdują się 5 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze – wzrost o 1 zakład. W 2020 roku przeprowadzono 3 kontrole w zakresie stosowania produktów biobójczych, w tym 1 u producenta. Decyzji nie wydano.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajdują się 8 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kat.3, w tym 1 producent. W 2020 roku kontroli nie przeprowadzono.

Nadzór w zakresie ochrony pracowników przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi

W 2020 roku ogółem skontrolowano 2 zakłady pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 50 osób. Ogółem przeprowadzono 2 kontrole. Decyzji nie wydano

Interwencje

W 2020 r. do PPIS w Rybniku nie wpłynęły prośby o interwencję.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych i wydanych nakazów poprawiono warunki pracy poprzez: przeprowadzenie badań lekarskich profilaktycznych pracowników.

Dodatkowe zadania

W 2020 r. nie dokonano kontroli w zakresie prac związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych. Do PPIS w Rybniku w 2020 r. zgodnie § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (DZ. U. Nr 162, poz. 1089 z 2010 r.) wpłynęło 74 zgłoszeń od podmiotów w tym 32 od prowadzących działalność na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku.

W związku z ogłoszeniem z dniem 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 491 z późn. zm.) bieżący nadzór nad zakładami został wstrzymany. Przeprowadzono 3 kontrole dotyczące przestrzegania zasad w/w rozporządzenia. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

CHOROBY ZAWODOWE

W 2020 r. do PPIS w Rybniku wpłynęły 3 zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej.

W zakładzie pracy zlokalizowanym w powiecie Rybnik (gmina Czerwionka - Leszczyny) stwierdzono u 1 pracownika chorobę zawodową - pylicę górników kopalń węgla. Stwierdzona choroba zawodowa u pracodawców prowadzących działalność w powiecie Rybnik stanowi 4 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w 2020 r.

Ogółem w roku 2020 wydano 2 decyzje w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 3 oceny narażenia w kierunku choroby zawodowej.

DOPALACZE- NADZÓR ORAZ MONITORING NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI I NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI

Nadzór sanitarny

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w 2020r. jak i w latach ubiegłych na terenie powiatu rybnickiego nie zidentyfikowano żadnego sklepu - obiektu wprowadzającego do obrotu środki zastępcze również nie prowadzono żadnego postępowania administracyjnego wobec osób mieszkających na terenie powiatu rybnickiego.

Monitoring podejrzeń zatruc środków zastępczymi

W 2020r. nie odnotowano przypadków podejrzeń zatrucia/zatruc środków zastępczymi (dopalaczami).

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2020r. w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu rybnickiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował dwa projekty planów zagospodarowania przestrzennego. Opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 z późn. zm.) zajęto 6 stanowisk w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W 2020r. przeprowadzono ogółem **21** kontroli oraz dopuszczono do użytkowania **21** zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno-budowlanej. Wydano 21 decyzji płatniczych.

Dokonując analizy wniesionych spraw do załatwienia w 2020r., można stwierdzić, że w gminach Powiatu Rybnickiego, położonych na terenie działalności tutejszego Inspektora, powstają małe obiekty, a ich liczba jest wyraźnie mniejsza w stosunku do ilości obiektów, powstałych na terenie miasta Żory, czy miasta Rybnika.

Gmina i Miasto Czerwionka–Leszczyny

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, dla Burmistrza Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny zaopiniował ogółem **2** projekty planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące terenu górniczego "Dębieńsko 1", obejmującego obszar w obrębach Czuchów i Dębieńsko oraz w obrębie Bełk. Opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opiniowane plany nie zmieniły, w sposób znaczący sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów. Przy ich opiniowaniu zwracano szczególną uwagę na poprawę warunków życia mieszkańców i redukcję konfliktów pomiędzy działalnością gospodarczą, a wymaganiami ochrony zdrowia ludzi.

PPIS w Rybniku wydał ogółem **3** opinie sanitarne na wnioski Burmistrza Miasta Orzesza, Prezydenta Miasta Knuruwa oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach prowadzonych przez nich postępowań, dotyczących oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Była to, m.in. następująca inwestycja:

- „Budowa stacji paliw płynnych z infrastrukturą towarzyszącą” w Bełku przy ul. Głównej na parcelach 2223/437, 2193/439, 2101/437.

Przeprowadzono ogółem **12** kontroli na wnioski stron oraz dokonano **12** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Na terenie Miasta i Gminy Czerwionka–Leszczyny odbiorowi podlegały na ogół małe inwestycje o różnym charakterze m.in.: salon tatuażu, salon kosmetyczny, gabinety lekarskie oraz obiekty przemysłowe.

Gmina Świerklany

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2020r., poz. 283 z późn. zm.)

zajął 2 stanowiska w formie opinii na wniosek Wójta Gminy Świerklany a dotyczące między innymi przedsięwzięcia pn.

- „Uruchomienie punktu skupu złomu” w Jankowicach przy ul. Przemysłowej 4, na działce numer 140/32.

Przeprowadzono ogółem 2 kontrole w tym dopuszczono do użytkowania 2 zrealizowane obiekty, na podstawie pozwolenia na budowę, w oparciu o uzgodnioną dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Były to: budynek biurowy oraz rozbudowa budynku oświatowego.

Gmina Lyski

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2020r., poz. 283 z późn. zm.) wydał 1 stanowisko w formie opinii na wniosek Wójta Gminy Lyski a dotyczyło one:

- „Modernizacja kotłowni i jej przystosowanie do termicznego przekształcania odpadów” w Zwonowicach przy ul. Wyzwolenia na działce nr 326/38.

Na terenie gminy przeprowadzono ogółem 3 kontrole oraz dokonano 3 odbiorów zrealizowanych obiektów, a były to: zakład cateringowy, warsztat samochodowy oraz rozbudowa budynku oświatowego.

Gmina Gaszowice

Przeprowadzono ogółem 2 kontrole na wnioski stron oraz odebrano 2 zrealizowane obiekty, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Były to zakład fryzjerski oraz hotel.

Gmina Jejkowice

Przeprowadzono ogółem 2 kontrolę na wniosek strony i odebrano 2 zrealizowane obiekty a były to salon fryzjerski oraz budynek biurowo – produkcyjny.

OŚWIATA ZDROWOTNA

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju oraz obostrzeń z niej wynikających, zdecydowana ilość zaplanowanych działań edukacyjno-promocyjnych na rok 2020 nie odbyła się. Sekcja Oświaty Zdrowotnej ograniczyła swoją działalność głównie do aktywności w mediach społecznościowych oraz korespondencji elektronicznej.

Ponadto pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej w 2020 roku przeprowadzili 4 wizyty, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

W roku szkolnym 2019/2020 na placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były programy edukacyjno-profilaktyczne. Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną większość działań oraz programów profilaktycznych nie została zrealizowana w całości.

C. INTERWENCJE PROGRAMOWE

- Program edukacyjny „**Trzymaj Formę!**” - brak danych w związku z odwołaniem programu spowodowanym wystąpieniem pandemii Sars-CoV-2.
- „**Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS**” **Cele:** Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich pomoc zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracji z chorymi. **Do programu przystąpiło 3 szkoły średnie odbiorcami było 905 uczniów.**
- Program edukacyjny „**Bieg po zdrowie**” dla klas IV szkół podstawowych. **Cele:** opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości, palenia

papierosów. Grupa docelowa: uczniowie kl. IV szkół podstawowych, rodzice i opiekunowie, społeczność lokalna. **Do programu przystąpiło 15 szkół podstawowych , uczestniczyło 134 uczniów kl. IV.**

- Program edukacyjny „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?”– dla uczniów szkół średnich. Cele: Celem programu jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, papierosów czy narkotyków. Program adresowany jest do uczniów szkół średnich. **Do programu przystąpiło 1 szkoła średnia, objęto działaniami 97 uczniów.**

- „Skąd się biorą produkty ekologiczne” ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków dot. nawykach higieniczno-zdrowotnych. **Do programu przystąpiło 14 przedszkole, objęto 206 przedszkolaków.**

- Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas” dla dzieci w wieku 5-7 lat – przedszkola/szkoły podstawowe. Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń. **Do programu przystąpiło 13 przedszkoli, objęto 122 przedszkolaków.**

- Wojewódzki program edukacyjny „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, upowszechnienie wiedzy na temat ryzyka zakażenia, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi. Grupa docelowa: Uczniowie szkół

ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas II). **Do programu przystąpiło 3 szkoły średnie, objęto 80 uczniów.**

- Wojewódzki program edukacyjny „**ZNAMIEŃ ! ZNAM JE?**”. Program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz zdrowotnych następstw promieniowania UV. **Do programu przystąpiło 3 szkoły średnie, objęto 80 uczniów.**
- Wojewódzki projekt edukacyjny „**Klub Zdrowego Przedszkolaka**”. Program ma na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez właściwe odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, poprawę jakości żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych, podniesienie świadomości rodziców w kwestii odżywiania dzieci. **Do programu przystąpiło 11 przedszkoli objęto 114 przedszkolaków.**
- Wojewódzki program edukacyjny „**SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH**” – dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych. Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice i opiekunowie. **Do programu przystąpiło 14 szkół , objęto 206 uczniów.**
- Program edukacyjny „**WYBIERZ ŻYCIE PIERWSZY KROK**” dla szkół średnich. Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym, dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja. Grupą docelową są uczniowie szkół

ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas I), rodzice i opiekunowie uczniów, kadra pedagogiczna szkół. **Do programu przystąpiło 1 szkoła średnia, objęto 42 uczniów.**

Liczba placówek oświatowych realizujących programy

Lp.	Nazwa programu	2019r.	2020r.
1.	 „Bieg po zdrowie”	15	15
2.	 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	1	1
3.	 „Podstępne WZW” - program profilaktyki WZW typu: A,B i C	1	3
4.	 „Znamie! Znam je?”	1	3
5.	 „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	9	11
6.	 „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	17	14
7.	 „Wybierz życie – Pierwszy krok”	1	1

D. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

35. Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia. Działania dotarły do 7 podmiotów, 1239 odbiorców.

36. Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania. Działania dotarły do 14 podmiotów, 2717 odbiorców.

37. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie). Działania dotarły do 6 podmiotów, 1831 odbiorców.

38. Profilaktyka grypy. Działania realizowało 5 podmiotów uczestniczyło 885 odbiorców.

39. **Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”).** Działania dotarły do 3 podmiotów, 480 odbiorców.
40. **Profilaktyka chorób nowotworowych.** Działania dotarły do 5 podmiotów, 677 odbiorców.
41. **Profilaktyka wszawicy.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 323 odbiorców.
42. **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne** Działania dotarły do 1 podmiotu, 244 odbiorców.
43. **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 533 odbiorców.
44. **Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.** Działania dotarły do 10 podmiotów, 2226 odbiorców.
45. **Akcja „Bezpieczne ferie 2020”.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 353 odbiorców.
46. **Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Brązowo, ale czy zdrowo?”.** Działania dotarły do 1 podmiotu, 257 odbiorców.
47. **Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”.** Działania dotarły do 161 podmiotów, 942 odbiorców.
48. **Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.** Działania dotarły do 4 podmiotów, 1051 odbiorców.
49. **Profilaktyka wad postawy p. „Lekki tornister”.** Działania dotarły do 2 podmiotów, 498 odbiorców.
50. **Akcja informacyjno-edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”.** Działania dotarły do 98 podmiotów, 473 odbiorców.
51. **Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa).** Działania dotarły do 65 podmiotów, 28669 odbiorców.